

Karkerên hemû
welatan û
gelên bîndest,
yekbîn!

riya azadi

Çileyê Pêşin
Hejmar 137
Aralık 1990
Sayı 137

Organa Komita Merkezi ya Partiya Sosyalist a Kurdîstana Tirkîyê

ORTADOĞU BARIŞ KONFERANSI BİRAN ÖNCE TOPLANMALI

- **Konferans, Körfez sorunu ile birlikte Filistin, Lübnan ve Kürdistan sorunlarını ele alarak barışçı, adil çözümler bulmalı;**
- **Tüm atom silahları, kimyasal ve biyolojik silahlar yok edilmeli;**
- **Askeri birlikler ve silahlar azaltılmalı;**
- **Bölge barışı uluslararası güvence altına alınmalı**

Körfez'de henüz savaş patlak vermedi, ama Güvenlik Konseyi'nin aldığı son kararlar Irak'a, 15 Ocak'a kadar süre verildi. Bu süre içinde Irak Kuveyt'ten çekilmezse dananın kuyruğu kopacak demektir.

ABD şu ana kadar Körfez yöresine 300 bin dolayında asker yığdı. Öteki Batılı ve Arap müttefikleriyle birlikte Kuveyt sınırına yığılan asker sayısı yarım milyon dolayında. Saddam geri adım atmazsa çatışma büyük olacak demektir.

Diğer yandan, ABD görüşme kapısını da tümenden kapamadı. Aksine, dışişleri bakanlarının karşılıklı Washington ve Bağdat'ı ziyaret etmelerini önererek yeni bir adım attı. Bu yüzyüze görüşmenin ne sonuç vereceğini kestirmek mümkün değil. Ama, bir sonuç vermese de, ABD'ye, bir askeri müdahale için uluslararası kamuoyunda destek kazanılabilecek.

Saddam Hüseyin'in de zaman kazanmaya çalıştığı bellidir. Onun da, tüm atıp tutmasına, görünüşteki meydan okumasına karşılık, çatışmayı göze alacağı kuşkuludur. Onun, son anda kuyruğunu kısıp, şarka özgü duygusal gösterilerle Arap ve Irak kamuoyuna seslenerek, Kuveyt'ten çekilmesi şaşırtıcı olmaz. Ancak ABD ve İsrail, hatta Irak'ın militarize gücünün tehdidi altında olan Suudi Arabistan ve benzerleri bununla yetinecekler mi? Irak'ı uzun menzilli füzelerden, kimyasal silahlardan arındırma, askeri gücünü, bundan böyle herhangi bir saldırıya kalkışmayacak bir dereceye indirme gereği daha şimdiden dile getiriliyor.

Öyle görünüyor ki, savaş olsa da

olmasa da, Körfez için, Irak'ın durumu için bir konferans toplanacaktır.

Kimi Arap ülkeleri, bu arada Filistinliler, Körfez krizi ile birlikte Filistin sorununu da gündeme alacak bir Ortadoğu Konferansı'nın toplanmasını öneriyorlar. Bu öneri ötedenberi Sovyetler tarafından ileri sürülüyor ve Fransa gibi kimi Batılı ülkeler ta-

rafından da olumlu karşılanıyor. ABD ise, İsrail'le birlikte, ötedenberi böylesi bir uluslararası konferansa karşı. Son zamanlarda, Sovyetler'in ısrarı ve Irak karşıtı Arap cephesini zayıflatmama kaygısı nedeniyle, Filistin sorununu ele alacak bir Ortadoğu Konferansı'na yeşil ışık

(Devamı 27. sayfada)

TÜRKİYE'DE DERİNLEŞEN POLİTİK BUNALIM, NEDENLERİ VE ÇIKIŞ YOLLARI

Türkiye'de bir yandan Körfez krizi, diğer yandan tırmanan terör olayları, bunun yanı sıra, Bay Özal'ın tüm iktidar güçlerini avucunda toplama hırsı nedeniyle politik bunalım giderek derinleşiyor.

Bunalımın esas kaynakları 12 Eylül darbesine ve öncesine uzanıyor. Darbe o günün burjuva siyasi partilerini ve liderlerini de bir yana iterek çözümler aramıştı. Ancak, darbenin çözüm olmadığı, sorunları daha da derinleştirdiği bu süre içinde herkesçe anlaşıldı. Ama on yıl önce, 12 Eylül günü bir faşist cuntanın eline geçen iktidar, hala 12 Eylül faşizminin kontrolündedir. Askeri cunta gitti, yerine yine 12 Eylülcü Özal ekibi geldi. 12 Eylül faşizmi tüm kurumlarıyla sürüyor. Yönetim üzerinde ordunun etkisi ise azalmış değil.

12 Eylül darbesi ülkeyi politik istikrara kavuşturamadı, bunalıma yol açan önemli toplumsal çelişkileri çözemedi; tersine bunlara yenilerini kattı. Bunların başında, halk çoğunluğuyla 12 Eylül'ün oluşturduğu faşist rejim arasındaki çelişki geliyor. Toplum bu yapıyı kırmak, ülkeyi bu boşucu gömlekten kurtarmak için on yıldan beri direniyor. Diğer bir çelişki, 12 Eylül'ün iktidardan ve muhalefetten uzaklaştırdığı burjuva partileri ve liderleri ile 12 Eylül'ün asker-sivil kanatları arasındadır. Bay Demirel, Ecevit, Erbakan ve Türkeş'le birlikte, CHP'nin mirasını büyük ölçüde devralan İnönü ve partisi de, kendileri açısından durumu eski hale getirmenin çabası içindeler; bunun için önce askeri cuntayla, Evren ve ekibi ile cebelleştiler, şimdi de Bay Özal ve

(Devamı 2. sayfada)

DERİNLEŞEN POLİTİK

(Baştarafı 1. sayfada)

ANAP'la cebelleşiyorlar.

Bay Özal ve ekibi 12 Eylül'ün sivil mirasçısıdır. ANAP'ın parmak sayısı çokluğuyla sözde "tarafsız" cumhurbaşkanı olmasına rağmen, bugün de ANAP'ı yönetiyor. Ülkeyi de tek başına yönetmek için pervasızca işler yapıyor ve bu, ülkedeki bunalımı derinleştiren başlıbaşına bir etken.

Bir kez, Özal, sivil görünümüne ve bu iddiasına rağmen azılı bir 12 Eylülcü. Faşist düzenin tüm kurumlarına titizlikle sahip çıkıyor. "Sivil" yönetimle ve demokrasiyle ilgili olarak çokça demagoji yapıyor ama, en küçük bir demokratik adım atmaya yanaşmıyor. Bu haliyle Evren'den daha alçak ve tehlikeli bir demokrasi düşmanı. O, sivil kılıklı bir faşist ve yönetimi de sivil faşizm, ya da peçeli faşizm.

Özal orduyu da denetimine almak, en azından bir kısmı generalleri, çeşitli biçimlerde yanına çekmek için epeyce çaba harcadı. Ama başından beri militarist kesimle arasında sorunlar var. Özal 12 Eylül'ün çocuğudur, yıldızını o parlattı. Ama ordudan çok, ABD'ye dayanarak hükümet oldu. Cumhurbaşkanı oluşu da orduya rağmenidir. Cumhurbaşkanı olmasının ötedenberi kendi tapulu mülkleri sayan generallerin bunu bir türlü içlerine sindiremedikleri bellidir.

Özal'la militarist kanat arasındaki bu çelişki, iktidar için yoğun bir karpışmaya, çeşitli komplolara yol açıyor. Üç yıl öncesi ANAP kongresinde Özal'a sıkılan kursun, büyük ihtimalle Evrencilerden, belki de Kontr-gerilla'dan geldi. Onun içindir ki Ankara DGM'nin Kontr-gerillacı savcılarınca, "arkasında örgüt yoktur" denip olay kapatılıverdi.

Orgeneral Necdet Üruğ için hazırlanan ünlü "MİT Raporu" da böylesine, iktidar karpışmasının ürünü bir kompo idi.

Son zamanlarda, düşmesine basılmış gibi, terör olaylarının ansızın tırmanışa geçmesinde de, tek neden olmasa bile, alttan alta süren bu çatışmanın payı var. Durum, bazı yönleriyle 12 Mart veya 12 Eylül öncesini andırıyor. Bir süreden beri, basında açık açık, ordu içindeki cuntalardan söz ediliyor.

Diğer yandan, bugün ulusal çapta ve uluslararası düzeyde durum 12 Mart ve 12 Eylül öncelerinden bir-

hayli de farklı. İki karşıt sistem arasındaki soğuk savaş tarihe karışıyor (sosyalist sistem zaten dağılmış bulunuyor). Dünyada demokrasi akımı güçleniyor. NATO'nun şu anda Türkiye'de bir cuntaya gereksinimi yok (ilerde olmaz değil). Son Körfez krizinin de gösterdiği gibi, Özal, tümüyle ABD'nin dümen suyunda. Öyle olunca da onu değiştirmek için bir neden yok. ABD de onu destekliyor.

İçerde de halk, her on yılda bir karpıyı çalan darbelerden bıkmış durumda. Onların sorunları çözemediği, daha da ağırlaştırdığı görüldü. Ne yığınlarda, ne de burjuva kesimlerinde bir cunta beklentisi yok.

Özetle ulusal ve uluslararası koşullar bir cunta için hiç de elverişli değil. Öyle olduğu içindir ki Özal da asker kesim karşısında biraz pervasızdır. Özal'ın izlediği tek adam politikası kendi partisi içinde bile ciddi sorunlara yol açıyor. Bu sorunlar Körfez krizi sırasında daha da büyüdü ve peşpeşe Dışişleri Bakanı Bozer'le, Savunma Bakanı Giray'ın istifasına yol açtı. Bu tutum, son zamanlarda ordudaki rahatsızlığı da büyüttü. Ne var ki Genel Kurmay Başkanı Torumtay'ın yapıp yapacağı, istifa etmek oldu. O, bazılarının iddia ettiği gibi, pek "prensipten sahibi", "kişilikli", "demokrasi yanlısı" olduğu için değil, darbe yapamadığı için istifa etti dence, daha yerinde olur.

Bu general, görünüşteki bir jest için, demokrat görünen kimi kalem sahiplerinden dünyanın övgüsünü aldı. Daha kısa süre önce, Kürt halkını toptan düşman ilan eder nitelikte sözleri eden o değil miydi? Yine, Kontr-gerilla'nın varlığı ve marifetleri artık sağır sultan tarafından bile bilinirken, onun, daha kısa süre önce, "böyle bir örgüt yoktur" diyerek kestirip atması, böylece bu örgütü, onun melanetlerini ve bu işin sorumlularını gizlemeye çalışmasına ne demeli?

Türkiye'de halkın yüzde sekseni ülkenin körfez savaşına bulaşmasına karşıyken, Özal ABD'nin güdümünde, savaş yanlısı, maceracı, saldırgan bir politika izliyor. Bu da ülkede politik bunalımın derinleşmesinde rol oynuyor.

Sözkonusu bunalımı aşmak içinse toplumdaki politik güçlerin önerdikleri çıkış yolları doğal olarak birbirinden farklı. Demirel ve İnönü, onu Özal'dan kurtulma sorunu olarak ortaya koyuyorlar ve bir erken

seçimi yeniden gündeme getirdiler. Erken seçim elbet genel olarak toplum için, demokrasi güçleri için yararlıdır. Ancak sorun salt bir Özal'dan kurtuluş sorunu olarak gösterilemez. Sorun, en başta 12 Eylül rejimini tasfiye etme, ülkeye gerçek anlamda bir demokrasi getirme olmalıdır. Bu ise yığınları bu doğrultuda hazırlamadan, onlar eyleme geçirilmeden, Özal'ın gitmesi, bay Demirel veya İnönü'nün gelmesiyle sağlanamaz.

Erken seçimin kendisini sağlamak bile, yerel seçimlerdeki hezime ve tüm olup bitenlere rağmen, 1992'ye kadar durumu sürdürmeye kararlı görünen ANAP karşısında, ancak kitleleri harekete geçirmek mümkün. Ancak kitlelerin eyleminden ürken Demirel, özellikle de bu tür yaramazlıklardan uzak duran akıllı-uslu Bay Erdal İnönü, en uygun fırsatları kaçırdılar. Onlar şimdi acaba kitleleri protesto eylemlerine çağırmayı göze alabilecekler mi?

Sorunun püf noktası buradadır ve yalnız erken seçim için değil, genel olarak ülkede değişimin yönünü açmak için de yığınların eyleme geçirilmesi gerekir. Toplum bunun için giderek olgunlaşıyor. Geçen yıl işçi merkezlerinde yığınsal boyutlarda ortaya çıkan işçi hareketi, ilkbaharda Kürdistan'ın kent ve kasabalarında boyveren yığınsal eylemler; yazın Türkiye ve Kürdistan'ın dörtbir yanına yayılan memur ve tüketici eylemleri bunun göstergesidir. Şu günlerde ise ayağa kalkan Zonguldak, toplumun işçi ve emekçi çoğunluğunun bir kesiti gibidir.

Geçmişten buyana demokrasinin önüne dikilen binbir engeli, ancak yığınlardaki güçlü birikimi harekete geçirerek aşmak mümkündür. Bu yapılmadıkça, Demirel ve İnönü türünden burjuva politikacılar halkı bir kez daha oyalamaktan ve göstermelik bazı adımlardan başka şey yapamazlar.

Halkın sömürülen ve baskı gören geniş kesimlerini, ilerici demokratik istemler çerçevesinde eyleme geçirmek gerekiyor. Sol ve yurtsever güçler dikkatlerini burada yoğunlaştırmalı, bunun için elele vermeli, ortak eylem platformları yaratmalı.

Türkiye, yıllardır süregelen ve günümüzde daha da derinleşen bugünkü bunalımı ancak yığınların eseri gerçek bir demokrasiyle aşabilir.

Körfez Krizi ve Yeni Gelişmeler

Ağustos başında Irak'ın Kuveyt'i işgal etmesi üzerine başlayan Körfez Krizi, dünyanın gündemindeki en önemli konulardan biri olma özelliğini koruyor.

Saddam bir cambaz hüneriyle zaman kazanma ve koşulları kendi lehine değiştirme çabasını bugüne kadar aralıksız sürdürdü. Gerekliğinde tehditler savurmak ve gerektiğinde ise diyalogdan bahsetmek, Irak yönetiminin izlediği politikanın iki temel ögesidir. Bizzat emperyalistlerin verdikleri destekle bugünkü gücüne erişen, daha iki yıl önce aynı olanaklarla elde ettiği kimyasal silahları Kürt halkının başına yağdıran kanlı katil, sık sık anti-emperyalist ve dini nitelikteki sloganlara sarılarak, "kafir Amerika'ya karşı kutsal toprakları savunduğu" izlenimini yaratmaya ve pekiştirmeye özen gösteriyor. Saddam bu arada Batılı rehinelerin durumunu da sonuna kadar sömürdü, onları bir propaganda ve tehdit aracı olarak değerlendirdi. Rehinerler, Bağdat yönetimi açısından sadece muhtemel bir sıcak savaşın yemleri değil, aynı zamanda uluslararası planda karşılaşılan tecrit çemberini kırmanın da bir aracı oldular. Aralarında Willy Brandt'ın da bulunduğu eskisi ve yenisiyle bir dizi politikacının rehinerleri kurtarmak üzere Bağdat'ı ziyaret etmeleri ve Saddam'la görüşmeleri, onun ise tüm uluslararası hukuk kurallarını çiğneyerek göz hapsinde tuttuğu bu insanları taksit taksit serbest barakmak suretiyle "iyilikseverliğini" kanıtlaması, bu planın esas olarak başarıya ulaştığının bir göstergesidir. Saddam bu sayede kendisini devamlı şekilde uluslararası kamuoyunun gündeminde tutmayı başardı.

Diğer taraftan bu süreçte ABD yönetimi, Irak'ın Kuveyt'ten çekilmesi konusunda herhangi bir şekilde geri adım atmadı. İngiltere ve öteki bazı batılı ülkelerin durumu da yine aynı oldu. Bu arada ABD, krizin yarattığı gergin ortamdan yararlanarak bölgede büyük oranda askeri yığınak yaptı, halen de yapıyor. İlerde orada bu derece büyük bir askeri güç bulundurmaya sürdüremezse bile -ki bu elbet mümkün değil-, varlığını daha etkin biçimde sürdürme olanağını elinde tutmuş olacak. Yeter ki bölge ülkelerinde onu ve müttefiklerini zor durumda bırakacak ölçüde başka türden gelişme ve değişimler meydana gelmiş olmasın.

A. TAŞ

Amerika'nın başını çektiği sertlik yanlısı kampa karşın Sovyetler Birliği, ÇHC ve Fransa gibi ülkeler, birbirlerinden farklı derecelerde de olsa, baştanberi sorunun barışçıl yollarla çözülmesini öne çıkaran bir politika izlediler. Ne var ki bunun gerçekleşmemesi halinde, başvurulacak askeri bir operasyona karşı çıkmayacaklarını açıklamaktan da geri kalmadılar. Bu arada Sovyetler Birliği, ötedenberi üzerinde durduğu bir "Ortadoğu Barış Konferansı" için de çabalarını yeniden hızlandırdı.

Öte yandan kuşkusuz sorun sadece Kuveyt'in işgali ve petrol çıkarları meselesi de değil. Hatırlanacağı gibi bu olay meydana gelmeden de Irak'ın İsrail'e yönelik tehditler savurması genel olarak Batılı çevrelerde rahatsızlık yaratmış, güçlü Yahudi lobisinin daha etkin biçimde harekete geçmesine neden olmuştu. Batının bir kısım büyük basınında aynı dönemde Saddam'ın "1 numaralı halk düşmanı" ve benzeri nitelemelerle manşete çıkarılması da bunu göstermekteydi. Irak'ın nükleer silah üretme yolunda hızla ilerlemesinin ise sırf bölge için değil, tüm dünya barışı açısından ciddi bir tehdit niteliği taşıdığı açıktır.

İşte dünyada ve bölgede bu gelişmeler olurken, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi toplandı ve 15 Ocak 1991 tarihine kadar Kuveyt'i terk etmemesi durumunda Irak'a karşı kuvvet kullanmak dahil, her çeşit önleme başvurulmasını öngören bir karar aldı. Konsey'in 5 daimi üyesinden ABD, Sovyetler Birliği, İngiltere ve Fransa lehte oy kullanırlarken, Çin Halk Cumhuriyeti çekimser kaldı.

Kararın hemen arkasından ABD Başkanı Bush'un, Irak'a diyalog önerisine bulunması ise birçokları bakımından sürpriz oldu. Oysa bunda şaşılacak bir taraf yok. ABD için önemli olan belli politik sonuçların elde edilmesidir. Eğer şansı varsa elbet bunu silahlı bir çatışmaya girmeden gerçekleştirmeyi tercih edebilir. Kaldı ki Ortadoğu'da Irak'a yönelik olarak girişilecek bir saldırı, Grenada veya Panama'nın işgaline benzemez. Bunun gerek insan kaybı ve gerekse öteki yönlerden ağır sonuçları olacağı muhakkaktır. Üs-

telik ABD halkı arasında savaşa karşı küçümsenemeyecek bir muhalefet var ve yönetim bu yönden baskı altındadır.

Irak yönetimi ise beklenildiği gibi diyalog önerisine olumlu yanıt verdi. Gerçi Saddam bir takım tereddütler dile getirdi ve öneriyi biraz nazlanarak kabul etti ama bunun bir taktik olduğu açıktı. Çünkü BM Güvenlik Konseyi'nin son kararından sonra Irak'ın durumu daha da güçleşmiş, Bağdat kasabı bir nevi kapana kısırılmış, ve denilebilir ki bu türden bir öneriyi geri çevirme şansı kalmamıştı. Bush'un, ABD yönetimi tarafından ötedenberi terörizmin baş destekçisi olarak ilan ettiği Suriye Devlet Başkanı Hafız Esat'la görüşmesi, ardından, Filistin sorununun da tartışılacağı bir "Ortadoğu Barış Konferansı"nın toplanmasına yeşil ışık yakması, yine son günlerin önemli politik değişiklikleri arasında yer alıyor. Gerçi ABD yönetimi, Irak'ın Kuveyt'ten çekilmesi ile böyle bir konferans arasında doğrudan bağ kurmuyor ama yine de bu kararın, kendi bakımından küçümsenemeyecek bir yön değiştirmeyi ifade ettiği açıktır. Bu adım da elbet nedensiz değil. ABD, Filistin sorununda bugüne kadar izlediği politikayı devam ettirmekle, Arap dünyasında daha da antipatik bir duruma geleceği endişesini taşıyor. Görünürde de olsa Filistin halkının haklarına sahip çıkan Saddam'a karşı güç kullanmak, hem ABD'nin kendisi bakımından risklidir ve hem de böyle bir şey, başta Mısır ve Suudi Arabistan olmak üzere bölgedeki dostlarını güç duruma düşürür. Bu bakımdan yakın müttefiki İsrail'in hoşuna gitmese bile, ABD ile sözü geçen arap devletlerinin çıkarları bakımından böylesi bir değişikliğin kaçınılmaz hale geldiğini söylemek yanlış olmasa gerek.

Bölge'nin öteki devletleri açısından da sorun çeşitli yönlerden önemini koruyor. Örneğin Irak diktatörü, 8 yıllık savaşa neden olarak gösterdiği toprakları İran'a geri verdi, iki ülke arasında ilişkiler var ve resmi görüşmeler devam ediyor. Suudi Arabistan bir yandan saldırgan Irak'ın oluşturduğu tehlike, bir yandan da ABD askerlerinin ülkesine, başka bir deyişle "kutsal topraklar" a yerleşmesine izin vermiş olmakla, Arap kamuoyunun belli bir kesimi arasında meydana gelen olumsuz tepkiler-

(Devamı 26. sayfada)

“SÜPER-NATO” ÖRGÜTÜ ve KONTR-GERİLLA’NIN EYLEMLERİ ÜZERİNE

• A. REŞİT

Son aylarda, önce terör olayları tırmanışa geçti, arkasından yeni bir laiklik ve irtica tartışması başladı. Bu gelişmeler Türkiye’deki toplumsal bunalımı derinleştiriyor. Körfez krizi terör olaylarının ve laikliğe ilişkin tartışmaların yarattığı gerilimi bir ölçüde gölgeledi ama gündemin dışına itemedi.

Görünüşte, eskiden beri kullanılan bir ifadeyle, bir “sağ-sol” terör var. Muammer Aksoy’un ardından gazeteci Çetin Emeç, Turan Dursun ve SHP Parti Meclisi üyesi Prof. Bahriye Üçok öldürüldüler. Bunlar genellikle Atatürkçü ve laiklik yanlısı kesimden. İlk akla gelen de, bunların laiklik karşıtı, şeriat yanlısı kesimlerin kurbanı olması. Kimi çevreler, daha baştan böyle göstermeye çalıştılar ve bu türden yorumlar yaptılar. Diğer yandan, eski MİT müsteşar yardımcısı Hiram Abbas’ın içinde olduğu bazı eski emniyetçiler de teröre hedef oldular. Bu eylemleri de kimi sol örgütler üstlendi veya öyle gösterildi.

Türkiye’de 10 yılda bir darbelerin patlak vermesi artık bir gelenek oldu. 12 Eylül’ün onuncu yılında da, bir yandan terör yeniden boyverirken, diğer yandan şeriatçı akımların giderek güçlenmesi kimse için değil. Öyleyse, birkez daha “vatan tehlikede” mi? Onun birkez daha kurtarılması mı gerekiyor? Yeni bir cuntta mı gündemde?

Kimilerinin, olan bitenden yeni bir 12 Mart veya 12 Eylül tezgahlamaya çalıştıklarına kuşku yok. Aslında terör olaylarının altı eşelenmelidir: Terörün ardında gerçekte hangi güçler var? Kimler onu tirmandırmakta, hatta zorlayıp yaratmakta yarar görüyor?

Bu konuda geçmişte çok yazıldı. Gerek 12 Mart, gerekse 12 Eylül öncesinde terörü tirmandıran güçler bizzat devletin içinde yuvalanmıştı. MİT ve Kontrgerilla denen örgüt bu işte başlıca rolü oynadılar. Bunların ordu içindeki cuntalarla sıkı bağı vardı. Arka planda ise ipler CIA’nın elindeydi. Diğer bir deyişle, ABD’nin, NATO’nun ve Türk devletinin gizli açık güçleri, sınıf mücadelesinin, kırt ulusal hareketinin yükseldiği her dönemde, gelişmeleri önlemek, ilerici ve yurtsever güçleri tırpanla-

mak, kitleleri sindirmek için sınırlı demokrasiyi bile askıya almaya, daha sert bir baskı çarkına gerek duydular ve bu oyunu oynadılar.

Gladyo Örgütü ve Ortaya Serilen Kirli Çamaşırlar

İtalya’da, sözde “cesur bir yargıcın” kısa süre önce ortaya çıkardığı gladyo örgütü, Türkiye’de geçmişten bu yana yeralan, zaman zaman da düğmesine basılmış gibi yoğunlaşan terör olaylarının kaynaklarını ve ortaya çıkan darbeleri kavramak için de yeni imkanlar sunuyor.

Açıklandığına göre Gladyo örgütü NATO ülkelerinde faaliyet gösteren ve CIA tarafından yönlendirilen bir anti-komünist örgütün İtalyan kolu. Örgüt, daha 1950’lerde, sözde NATO ülkelerine yönelik herhangi bir komünist işgaline karşı cephe gerisi direnişi örgütlemek için kurulmuş. Öyle bir kuruluş ki, düzenli ordulara, polise, hatta hükümete bağlı değil; kendi başına buyruk. Kendi silahlı birlikleri, silah depoları var. Örgüt, patron ABD’nin çıkar ve tercihlerine uygun olarak, o günden bu yana, başlangıçta belirtilen amacını da aşarak, herbir ülkede iç politikaya bulaşmış, karanlık işler çevirmiş, terörü kışkırtmış, ya da bu tür olayları bizzat düzenlemiş; özetle, yasalara göre suç sayılan pekçok eyleme karışmış. Örneğin İtalya’da, geçtiğimiz yıllarda Aldo Moro’nun kaçırılıp öldürülmesi, tren istasyonlarının bombalanması dahil, sağ ve sol örgütlere mal edilen bir dizi cinayeti bizzat işlemiş; ya da sağ ve sol örgütlere sızarak onları bu tür eylemlere itmiş. Böylece, örneğin Komünist Partisi’nin kamuoyundaki prestijini sarsmayı amaçlamış, koalisyon hükümetlerinin oluşumunu etkilemiş, Amerikalı partilerin yönetime gelmesini veya onların yönetimini uzatmayı sağlamış..

Örgüt, kendi cinayet ve sabotajlarının açığa çıkmasını önlemek, işin içyüzünü kamuoyundan gizlemek için de yeni ve acımasızca suçlar işlemiş. Bu eylemlerin kaynaklarına inmek isteyen görevlileri hiç tereddüt etmeden temizlemiş. Bunlar içinde savcılar, yargıçlar, emniyet görevlileri ve generaller var.

Üstelik bu işte Gladyo örgütü tek başına da değil. İtalya’da onun yanısıra faaliyet gösteren, benzer nitelikte başka örgütler de olduğu açıklanıyor. Bunlar genel olarak neofaşist güçlere dayanıyorlar. Ama ordu da, poliste, hükümet içinde, mason localarında da ağ örmüşler, mafiya ile içiçe geçmişler. En arka planda ise, herşeye yön veren bir orkestra şefi gibi, CIA var.. İtalya’da, işlediği onca cinayete rağmen mafiyayla birtürlü baş edilememesinin bir nedeni de bu.

İtalya’daki açıklamaların ardından, bu örgüte ilişkin tartışmalar, bir çorap söküğü gibi öteki Batı Avrupa ülkelerine sıçradı. Açıklamalar peşpeşe geldi. Hemen tüm NATO ülkelerinde, Gladyo’nun benzeri, ama ismi farklı örgütlerin olduğu ve bu süre içinde bir dizi karanlık işe bulaştıkları, yasaları çiğnedikleri; bu örgütlerin dağıtılması gerektiği söylendi. Türkiye’de de tartışmalar Kontrgerilla örgütü üzerinde yoğunlaştı.

Mafia ile, Mason Locasıyla, Hükümetle İççe Geçen Terör

Böylesi bir örgütün cesur bir İtalyan yargıcının son açıklamalarıyla ortaya çıktığı tarzındaki Batı’nın basın-yayın araçlarında yer alan açıklamalar inandırıcı olmaktan uzaktır. Herşey birdenbire ortaya çıkmadı. Batılı hükümet adamları uykularından ansızın uyanmadılar. Gerçekte bu tür gizli, ya da yarı-gizli örgütlerin varlığı, bunların pekçok terör olaylarına bulaştığı, provokasyonlar düzenlediği ötedenberi biliniyordu. Örneğin İtalya’da daha yıllar önce, İtalyan istihbarat örgütünün, mason locasının, bir dizi emniyet müdürünün, generalin, bakanın adının karıştığı böylesi gizli örgütlerle ilgili çarşaf çarşaf bilgiler kamuoyuna yansımıştı. Bu örgütün, bir yandan Kızıl Tugaylar’a, diğer yandan neofaşist örgütlere sızarak karşılıklı terör estirdiği birçok kez açıklanmıştı. Türkiye ve Yunanistan cuntalarının arkasında NATO’nun ve CIA’nın olduğu kimse için bir sır değildi. Türkiye’de Kontr-gerilla örgütünün eylemleriyle ilgili olarak daha yıllar öncesinden çok şey söylendi, kitaplar yayınlandı.

O halde, NATO ülkelerinin hükümet çevrelerinde ortaya konan, sanki bilinmeyen birşey ansızın keşfedilmiş gibi bir tavır gülünçtür. Bu ülkelerin devlet adamları, şimdi, utanç bir şekilde, ya da bilmezlikten gelerek, böyle birşeyin daha yeni farkına varmış gibi davranıyorlar, onu demokrasiye aykırı buluyorlar! Bu, düpedüz utanmazca bir tutum. Birkez daha kamuoyu aldatılıyor.

Hiçbir hükümetin kendi ülkesinde böyle bir örgütün faaliyette olduğunu bilmemesi, onun eylemlerinden haberdar olmaması, hatta bunu onaylamamış olması olanaksızdır. Gerçekte sağcı hükümetler, ona gerek duydular, bu tür örgütleri el altından desteklediler, kullandılar, korudular. Diğerleri ise, en azından susarak, bu durumu sorun yapıyorlar onayladılar.

Bu durum, Batı ülkelerinde herşeyin kamuoyunun gözleri önünde cereyan ettiğine, basın denetleyici rolüne ilişkin iddiaların ne denli kof olduğunu da ortaya koyuyor. Halktan çok şey saklandığı, gizli işler döndüğü ve kitlelerin hayasızca aldatıldığı açık.

Hangi açıdan bakarsanız sorun küçümsenecek gibi değil. Geçmiş yıllarda salt İtalya'da sahneye konan ve yüzlerce masum insanın yaşamına mal olan kanlı cinayet ve sabotajlar dahi, bu örgütlerin ne korkunç bir rol oynadıklarını anlamaya yetiyor. Aynı çapta olmasa da diğer Batı ülkelerinde de örgütün, toplumun ilerici güçlerine karşı provokasyonlar düzenlediğine kuşku yok. Ve bütün bunlar, Batılı ülkelerin o çokça övündükleri "Batı demokrasisi" ile birlikte yürüdü. Tekellerin elindeki güçlü basın-yayın araçları gerçekleri gizlemeyi, çarpıtmayı, suçu başkalarının üzerine yıkmayı, kamuoyunu aldatmayı başardılar. Bugün de aldatıldıkları gibi..

Kitleler Hayasızca Aldatıldı

Peki, "Süper NATO" denen bu örgütün melanetlerine karşı yıllarca susan Batılı egemen çevreler, şimdi neden ağızlarını açmak ve bu örgütü kamuoyuna duyurma gereğini duydular? Bu, uluslararası ilişkilerde son yıllarda meydana gelen büyük değişikliklerle açıklanabilir. Doğu Avrupa ülkelerinde ve Sovyetler'de son değişikliklerden sonra "komünizm tehlikesi" artık Batılılar için önemini yitirmiştir. Doğu-Batı ilişkilerinin yumuşadığı, hatta, Doğu'nun da Batılılaşma sürecine girdiği bir ortamda böylesi bir örgüt artık ihtiyaç olmaktan çıkıyor. Batı demokrasileri, artık ordu ve polisten

ayrı olarak, bu türden gizli veya yarı-gizli iç tedhiş örgütlerine gerek duymuyorlar ve onları tasfiye için yumuşak bir geçiş yapıyorlar.

İlgili hükümetler, şimdi sözkonusu örgütün varlığından söz ederken de, onu, salt bir komünist işgale ya da bu tür bir ayaklanmaya karşı direnme amacıyla örgütlendiğini ileri sürüyorlar. Örgütün bu dönem boyunca giriştiği yasadışı eylemleri, cinayetleri, sabotajları, provokasyonları ise, eskiden olduğu gibi gizlemeye çalışıyorlar. Olayların iç yüzünün ve sorumlularının ortaya serilmesini, kendilerinden hesap sorulmasını engelliyorlar.

Batılıların, ya da asıl adlarıyla emperyalist ülkelerin artık şiddeti, gizli-kapaklı işleri, kitleleri aldatmayı tümünden biryana ittiklerini ileri sürmüyoruz elbet. Böylesine bir iyimser iddiada bulunmak için neden yoktur. Aksine, onlar, son Körfez krizinde de görüldüğü gibi, çıkarları gerektiğinde ortalığı kana-ateşe boğmaya hazırlar. Çıkarları için gizli kapaklı işler çevirmeyi, kitleleri eskiden olduğu gibi aldatmayı da elbet sürdürecekler. Sömürü düzeni yaşadıkça, onlar bu yöntemlerden el edemezler. Bu işler içinse, ellerinde ordu, açık ve gizli polis, tekeli basın ve tüm öteki kurumlarla birlikte yeterince araç var.

Türkiye'de "Kontr-gerilla"

NATO ürünü ve CIA güdümlü bu terör, en çok da Türkiye'yi etkiledi. ABD'nin, bu işler için Panama'da "Anti-Gerilla Okulu" adlı özel bir üs, yada eğitim merkezi kurduğu biliniyor. NATO ülkeleri ve öteki uydular ülkelerden pekçok subay ve polis bu merkezde eğitildiler. Bunlar içinde pekçok Türk subayı ve emniyet görevlisi var. Kontr-gerilla örgütünün çekirdeğini, asıl kadrolarını bunlar oluşturdu. Uzunca bir dönem bunların maaşları bile CIA tarafından ödendi.

Bu okulun yetiştirdiği çok sayıda yabancı kendi ülkelerinde CIA'ya ve Pentagon'a bağlı örgütler oluşturdu, kendi ülkelerindeki halk hareketlerine karşı savaştılar, cuntaları işbaşına getirdiler, katliamlar yaptılar. Şili kasabı Pinochet ve ekibi, hiç kuşkusuz, bunlardan biri idi. Nikaragua'da devrime karşı uzun yıllar savaşan "Kontralar" da aynı merkezlerden yönetildiler.

Örgütün Türkiye kolu ise, tam da bu adı taşıyor: **Kontr-gerilla** örgütü. Ona resmi dilde **Özel Harp Dairesi** deniyor.

Bu örgütün, 1960'lı yıllardan bu yana, Türkiye'deki terör olaylarında

büyük rol oynadığını, pekçok cinayete ve provokasyona karıştığını kamuoyu biliyor. Bu isim, ilk kez 12 Mart döneminde, Ziverbey Köşkü'nde "Bomba Davası" sanıklarının kovuşturulan, onlara işkence yapan ekipler tarafından açığa vuruldu.

Kontr-gerilla'nın çalışma yöntemlerini, yukarda sözü edilen Panama okulunun talimnamelerinden ve bizzat bunlara dayanılarak, veya onlardan esinlenerek hazırlanmış olan Türkiye'deki "özel harb"e veya kontr-gerillaya ilişkin açıklama ve belgelerden öğrenmek mümkün.

Örgütlere Ajan Sızdırma, Yanlış Yönelme

Devrimci ve ilerici örgütlerle mücadelede başvurulan yöntemlerden biri, bu örgütlere ajan sızdırarak onları yanlış, zamansız eylemlere sürüklemek ve onlara yönelik bir bastırma için zemin hazırlamaktır. Türkiye'de bunun yoğun biçimde yapıldığına kuşku yok. Örneğin daha 12 Mart öncesinde MİT ajanı Mahir Kaynak'ın oynadığı rol bunun tipik örneğiydi. Kaynak sözde ordu subayı. Üniversiteye sızdırıldı ve asistan oldu. Üniversite gençliği içinde sol akımın güçlendiği dönemde, öğrenci gösterilerinde atak ve devrimci biri gibi öne çıktı. TIP'i revizyonist, oportünist olarak suçluyor ve binlerce öğrencinin katıldığı toplantılarda, üniversite amfilerinde, "hemen gerilla savaşına başlamak gerektiğini" haykırıyordu, alkışlar topluyordu. Kaynak, Madanoğlu ve arkadaşlarının da arasına sızdı, edindiği bilgileri MİT'e aktardı ve bu davada tanıklık yapması için de deşifre edildi.

Mahir Kaynak, elbet bu iş için kullanılan çok sayıda ajan ve provokörden yalnızca biriydi. Devlet, kendi adamlarını çok gerekli olmadıkça deşifre etmez.

Yine aynı dönemde THKP içine sızdırılan yüzbaşı İlyas, bu örgütün eylemlerini etkiledi; örneğin, İsrail'in İstanbul Başkonsolosu Elrom'un kaçırılıp öldürülmesi olayında aktif rol oynadı. Daha sonra, Türkiyeli militanların peşinden, yine bilgi toplamak ve provokasyon amacıyla gittiği Filistin'de yakayı ele verdi.

İrkçi, Şoven ve Dinci Eğilimleri Kışkırtma, Solu ve Ulusal Kurtuluş Hareketlerini Bölme Çabası

Başvurulan yöntemlerden biri, devrimci ve ilerici harekete karşı ırkçı, şoven, dinci eğilimleri kışkırtmak,

böylece sosyalizme ve ulusal kurtuluş hareketine ideolojik karşıtlar yaratmak, emekçilerin ve ulusal kurtuluş güçlerinin saflarını bölmek.

CIA bunu Türkiye’de ve Türkiye Kürdistanı’nda yoğun biçimde uyguladı. Daha 1960’lı yıllarda, “barış gönüllüleri” adı verilen, gerçekte tümüyle farklı bir misyonla Türkiye’ye gönderilen yüzlerce ABD’li görevli, çoğu lise ve dengi okullarda İngilizce öğretmenliği kadrosuyla Türkiye’nin ve Türkiye Kürdistanı’nın dört-bir yanına dağıldılar. Bunların ve tüm öteki görevlilerin çabalarıyla geniş enformasyon toplandı, Türkiye’nin etnik haritası çıkarıldı. ABD ve yerli işbirlikçilerinin planları, parası ve çabası ürünlerini vermekte gecikmedi. Bir yanda ırkçı-şoven bir ideolojiye dayanan “Bozkurt” örgütleri, Ülkü Ocakları, diğer yanda, dinci ilkeleri esas almış görünen “İlim Yayma Cemiyetleri” dört bir yanda boy vermeye başladı. Bunların ortak özelliği anti-komünizmdi ve demokratik harekete karşı bir bütün olarak kullanıldılar. Bu dönemde yaygın biçimde örgütlenen derneklerden biri de, doğrudan “Komünizmle Mücadele Derneği” adını taşıyordu. Bunlar, 1960’lı ve 70’li yıllarda, özellikle Adalet Partisi ve MC iktidarlarından büyük destek gördüler. Bozkurtlar, 1967’li yıllardan başlayarak, ülkenin birçok yerinde silahlı eğitim üsleri kurdular; ama iktidar, fotoğraflarıyla birlikte basına da yansımalarına rağmen, bunlara seyirci kaldı, onları açıkça korudu.

1960’lı yıllarda sol hareketi ve Kürt ulusal hareketini bölmek için yapılan girişimlerden biri de, Alevi hareketini ayrı bir kanalda örgütlemek için, Ulusoylar ailesi ve benzeri işbirlikçi ve nüfuzlu alevi dede ve ağalarına, Birlik Partisi adında mezhepçi bir partinin kurulması oldu. Dini tutuculuğun zayıf olduğu alevi kitleleri içinde sosyalist ve ilerici görüşlerin hızla yayılması, egemen güçlerin dikkatini çekmiş ve onları, bu olumlu gelişimi saptırmak, alevilerdeki ilerici potansiyeli denetim altına almak ve tutucu kanallara yönlendirmek için harekete geçirmişti. Bunu, özellikle alevi ve sunni halkın yanyana yaşadığı yörelerde yaratılan mezhep çatışmaları izledi. Elazığ’da, Bingöl’de, Malatya’da, Maraş’ta, Sivas’ta, Çorum’da ve tüm benzer yerlerde, Ortaçağa özgü kör bir mezhep kavgasını çoktandır geride bırakmış ve yıllardır yanyana kardeşçe yaşamakta olan bu insanlar arasında mezhepçi duyguların ve sürtüşmelerin birdenbire canlanması ve bunun giderek nefrete ve ciddi çatışmalara yol açması

kendiliğinden olan bir gelişme değildi. Yukarıda sözü edilen ırkçı ve dinci örgütler bu gelişmeleri bilinçli şekilde kışkırttılar, yarattılar. Perde arkasında hiç kuşku yok, devletin gizli ve yazı-gizli örgütleri ve dış patron ABD vardı.

Devlet Güçleri “Halka Zulüm Derecesindeki” Eylem ve Provokasyonları Niçin Yapar?

Yöntemlerden biri, devrimci ve yurtsever örgütleri halktan soyutlamak için, bir yandan ajan-provokatör eylemleriyle onları kitlelere ters düşen, onlarda nefret uyandıran yanlış eylemlere itmek, ya da doğrudan doğruya, “halka zulüm derecesine varan” bu tür eylemleri bizzat onlar adına yapmaktır. Özel Harp Dairesi’nin (Kontr-gerilla) eski başkanlarından emekli tümgeneral Cihat Akyol, 1971 yılında Silahlı Kuvvetler Dergisi’nin eki olarak yayınlanan bir broşürde şöyle demektedir: “**Halkı mukavemetçilerden (direnişçilerden) ayırmak için, sanki ayaklanma kuvvetleri yapıyormuş gibi, müdahale kuvvetlerince (kontr-gerilla anlayın), zulme kadar varan muamele örnekleri ile sahte operasyonlara başvurulması tavsiye edilir**”.

Eski Kontr-gerilla şefinin bu tavsiyeleri, devletin sözde güvenlik güçlerinin, çeşitli kılıkta altında halka ve ilerici güçlere karşı giriştiği cinayet ve provokasyonları pek güzel açığa vuruyor.

Daha 12 Mart öncesinde, Kültür Sarayı’nın yakılması, Marmara Gemisi’ne sabotaj gibi, işkence çarkında devrimci ve ilerici gruplara yüklenmek istenen esrarlı eylemler, hiç kuşku yok, bu türdendi. Bu eylemlerin, sol hareketi gözden düşürmek, bir karşı hareket ve sağ bir cunta için kamuoyu oluşturmak amacıyla, bizzat Kontr-gerilla tarafından düzenlendiği çok söylendi ve bu doğrudur.

12 Eylül öncesinde ve sonrasında ise bu türden sayılmayacak kadar çok komplo ve provokasyon eylemi yeraldı. 1977 1 Mayıs’ndaki provokasyon ve kanlı kırım; Çorum, Ağrı, Maraş olayları; katledilen ve faili bulunmayan onlarca demokrat bilim adamı, yazar, gazeteci, hukukçu...

Bu tür eylemler, 12 Eylül öncesi ve sonrasında en çok Kürdistan’da yoğunlaştı. Sömürgeci rejim, PKK’nın bölge halkına ve devrimci, yurtsever örgütlere karşı yanlış eylemlerinden, saldırgan tutumundan yararlandı. Ajan-provokatörler eliyle bu tür olayları kışkırttı. Örneğin 1987 yazında, Mardin’in Ömerli ilçesi Pı-

narcık köyündeki kanlı kırım, bu türden eylemlerin geniş çaplı ve dehşet verici örneklerinden biri idi. Bu olayda, hükümetin açıklamasına göre, roketatarlar, el bombaları, otomatik tüfekler ve aydınlatma mermileri ile köyü basan 30 kadar PKK militanı, evleri yakıp yıkmış, 16’sı çocuk, 6’sı kadın olmak üzere, toplam 30 köylüyü katletmişlerdi. Devrimci ve yurtsever çevreler ilk anda, PKK’nın bile masum çocuk ve kadınlara karşı böylesine hunharca bir eylemi yapamayacağını, bunun olsa olsa bizzat, barbarlığı, acımasızlığı ve komplolarıyla ünlü sömürgeci Türk devletinin ürünü olduğunu düşündüler. Ne var ki, olayın hemen ikinci günü PKK Avrupa temsilcisi, Brüksel’de yaptığı basın açıklamasında, olayı üstlendi, eylemi 30 kişiyle değil, 80 kişiyle yaptıklarını ileri sürdü. PKK daha sonra Serwebûn’da yazılanlarla da olaya sahip çıktı ve “işbirlikçilerin evlerini başlarına yıkmakla” övündü.. Türk devleti geniş bir soluk aldı ve ele geçmez bir propaganda fırsatı yakaladı.

PKK Hesabına Eylem..

Bu olayı, PKK’nın üstlendiği aynı türden başka dehşet verici olaylar izledi. Böylece, ortam Türk devletinin provokasyonları için son derece elverişli hale geldi. Öyle ki, artık PKK yapmadığı zaman da bizzat Türk devleti onun yerine eylem yaparak PKK’ya mal etti ve bununla, genel olarak Kürt hareketini gözden düşürmek, lekelemek için elinden geleni yaptı. Rejim bu iş için “özel tim”ler yetiştirdi, bunları yerli Kürt halkının ve silahlı eylemcilerin giydikleri türden giysilere büründürdü. Bir bölümüne Kürtçe bile öğretti. Şimdi bu gruplar Kürdistan’da yaygın biçimde eylemde. Son Sete ve Gerê katliamlarının bunların eseri olduğu açığa çıkmıştır. 13 Temmuz 1987 gecesi Tunceli’de yaşanan olaylar da devlet eliyle tezgahlanan bu türden komplolara bir başka örnektir: O gece Tunceli merkezinde evler ve işyerleri sabaha kadar güvenlik güçlerince ateş altına alınmış, taranmış; ertesi gün ise, kenti gerillaların bastığı, bu nedenle sabaha kadar çatışma olduğu ileri sürülmüştü. Türk devletinin radyosu, onun yanısıra BBC olayı böyle yansıtmıştı. PKK bu eyleme de sahip çıkıp övünme fırsatını kaçırmadı! Ne var ki, kenti gerillaların bastığı hikayesinin tümüyle yalan ve düzmece olduğu, olayın, halkı sindirmeye yönelik devlet terörünün yeni bir örneği olduğu kısa sürede açığa çıktı.

Bunun gibi, kimbilir daha nice

olay, devlet güçlerince sahnelenip başkalarına mal edilmektedir. Bölgede at izi it izine öylesine karışmıştır.

Özetle, Kontr-gerilla Kürdistan'da yoğun biçimde eylemde ve Kürt halkına karşı, zulmü de aşan, katliam derecesine varan eylemler sergilemektedir.

Panama Okulu, bu tür yöntemleri, bizzat kendi halklarına uyguladıkları diye subay ve polisleri öğretmişti. Sömürgeci rejimin subay ve polisleri ise bunları Kürt halkına uygulamaktalar. Onların halkımıza acı-maları, merhamet duymaları için bir neden mi var?

Cuntaları İşbaşına Getirmek İçin Zemin Hazırlama

Kontr-gerilla ve benzer örgütler vasıtasıyla terör ve provokasyon yaratmanın amaçlarından biri de istenmeyen, ABD'nin çıkarlarını iyi biçimde koruyamayan bir yönetimi düşürmek ve çoğu kez bir cuntayı işbaşına getirmektir. Bu, geçtiğimiz yıllarda Türkiye'de iki kez (12 Mart ve 12 Eylül) gerçekleşti.

12 Mart cuntacıları Kontr-gerilla örgütü ile içiçydiler. Turgut Sunalp gibileri, işkenceli sorgulamalara bile katıldıklarını itiraf etmişlerdir. 12 Eylül cuntasının da darbe için terörü gerekçe yaptığı, kullandığı, kıskırttığı, akli başında hiç kimse için bir sır değil. Her iki darbenin diğer bir ortak özelliği de NATO'nun onayı ve desteğiyle gerçekleşmiş olmalarıdır. Özellikle ABD yönetimi bu işte önde gelen bir rol oynadı.

12 Eylül faşizmi döneminde, bilindiği gibi işkence çarkı acımasızca çalıştı. Ama bu dönemde, 1 Mayıs katliamı'nın, Maraş ve Malatya olaylarının ve benzerlerinin içyüzü ortaya çıkmadı. Abdi İpekçi'nin, Doğan Öz'ün ve benzeri onlarca demokrat, seçkin insanın katilleri yakalanmadı. Bu olayların içyüzü ortaya konamaz, katiller yakalanamaz; çünkü izler doğrudan kontr-gerillaya, oradan da cuntacılar, Evren'e ve şürekasına uzanıyor.

Geçmişte, hiçbir hükümet Kontr-gerillanın üzerine gidemedi. Çünkü ya suç ortağıydı, ya da kendinde bu gücü bulamadı. Bay Demirel'in, kendi başkanlığı döneminde Kontr-gerillayı ilerici harekete karşı yasa dışı eylemlerde, cinayet ve sabotajlarda kullanmak istediğini, o dönemin genelkurmay başkanı olan Evren açıklamaktadır. Bay Demirel'in Kontr-gerillanın varlığını ve yıkıcı eylemlerini bugün bile ısrarla inkar etmesinin elbet bir nedeni vardır. Kontr-gerilla konusunun tartışılma-

sından en çok paniğe kapılanlardan biri Türkeş'tir. Bu doğal birşey; çünkü MHP ve yan örgütleri terörde en aktif rolü oynadılar. Türkeş'in, bu azgın cuntacının ve faşistin, başından beri Kontr-gerillanın adamı olması şaşırtıcı olmaz. ANAP iktidarı da Kontr-gerillayı gizlemeye çalışıyor. Son istifasıyla kimi çevrelerin alkışlarını toplayan, kişiliği göklere çıkarılan Genel Kurmay Başkanı Torumtay da, "böyle bir örgüt yok," diye kestirip attı. Eski Savunma Bakanı Giray ise, Kontr-gerillanın varlığında ısrar eden Ecevit'i tehdit eden bir üslupla, "Ecevit susmalı" dedi.

Besbelli ki, dünkü ve bugünkü iktidar sorumluları bu örgütün ortaya çıkmasından ve eylemlerinin açığa kavuşturulmasından feci şekilde ürkemekteler. Bu onların da kirli çamaşırlarının ortaya serilmesi olacaktır.

Boğazlarına Kadar Pislige, Cinayete, Komploya Batmışlar

Terör, yıllarboyu bizzat devletin gizli güçlerince kışkırtıldı, ilerici halk muhalefetine ezmek, sindirmek, devrimci güçleri gözden düşürmek için dehşet verici cinayetler işlendi; komplolar, provokasyonlar düzenlendi. Cuntalar bunlara dayanarak iktidara geldi. Bugün aynı yöntemlerle Kürt halkına karşı kirli bir savaş yürütülüyor. Dünün ve bugünün iktidar sahipleri tüm bunların ortaya serilmesini nasıl göze alabilirler? Bu adamlar boğazlarına kadar pislige, cinayete, komploya batmışlar ve gerçeklerin ortaya çıkmasından dehşetli ürkemektelerdir.

Ecevit'e gelince, bugün onun, Kontr-gerilla'nın araştırma konusu yapılması ve gerçeklerin açığa kavuşturulması yönündeki istemi olumludur. Ne var ki Ecevit tutarsızdır. O, geçmişte, hem de kendi iktidarı döneminde bir atılımın yolunu açmak pekala mümkündü. Ama Ecevit tersini yaptı. Faşist ve militarist güçler önünde sızlanırken, onları öfkelenmemeye, yatıştırmaya çalışırken, dönüp sol ve demokratik güçlere saldırmaktan geri kalmadı. Bu konuda, kimi yönlerden MC hükümetlerini bile geride bıraktı. Bu tutum faşist güçlere ve Cuntaya yolu

daha da açtığı gibi, Bay Ecevit'in iktidar koltuğunu da devirmekte gecikmedi. O zaman bir tarihi fırsatı kaçıran, baltayı kendi ayağına vuran Ecevit, şimdi başkalarından, Özal-Akbulut yönetiminden, 12 Eylül faşizminin bu en pervasız izleyicisinden, Kontr-gerillanın üzerine gitmesini istiyor. Ne kadar komik!

Sorun elbette salt bir Kontr-gerilla sorunu değil. Kontr-gerilla olmadan da Türk devleti emekçilere, aydınlara ve özellikle de Kürt halkına terör uygulamakta, zaman zaman da kırılara girişmekte idi. MİT, polis ve jandarma örgütü bir dizi terör ve komplonun içinde idi, bugün de içindedir. Karakollarda, cezaevlerinde ve köylerde halka açıktan açığa ve yaygın biçimde işkence edilmektedir. Kontr-gerilla örgütünün yanısıra, devlet başka türden terör ve provokasyon örgütleri kurmuştur. Örneğin bunlardan biri 1985 yılında oluşturulan "Terörle Mücadele ve Hareket dairesi"dir. Bu örgüte, aynı zamanda yurt dışında da eylemlerde bulunma görevi verilmiştir.

Dolayısıyla yalnızca Kontr-gerilla'nın açığa çıkarılması ve dağıtılması herşeyi çözmeye yetmez. Türkiye'nin demokratikleşmesi için çok daha köklü değişiklikler gerekli. Bugünkü militarist, sömürgeci ve faşist devlet çarkı dağıtılmalıdır. Bu ise bir iktidar sorunudur. Yığınlar eyleme geçip köklü değişikliklere yol açmadıkça terör ve komplo çarkını sona erdirmek olanaksızdır.

Olan Biteni Kavramak İçin Gizli Arşivlerin Ortaya Dökülmesini Beklememeli

Kontr-gerilla da işte böylesine bir köklü değişim içinde dağıtılabılır ve onun eliyle sahnelenmiş olan bir dizi komplo ve provokasyon gözönüne serilirdi. Ve bu yapılabilseddi, yalnız 1 Mayıs katliamı, Abdi İpekçi olayı, Maraş katliamı ve benzerleri değil, kimbilir daha ne ilginç şeyler açığa kavuşurdu. İtalya'da, sağ ve sol örgütlerin içine sızıp terör yaratan Gladyo örgütü gibi, Kontr-gerilla'nın ve MİT'in geçmiş yıllarda giriştikleri ve bugün hala benzerlerini yapmakta oldukları kimbilir nice komplo ve provokasyon üzerindeki perde kalkardı. MİT'in, Kürt ve Türk soluyla savaşmak için devrimci ve yurtsever kılıklarda örgütledikleri, silah ve para ile donattıkları paravan örgütler ve sahte liderler de, herkesçe kuşkuyla yer vermeyecek biçimde tanınmış olurdu.. Bu yoldan, örneğin Kürt yurtsever hareketine örülen tuzaklar, yurtsever örgütleri birbirine düşürme, aşiret çatışmaları

çıkarma, devrimcilere ve halka karşı cinayetler, Kürdistan'da yaratılan kaos ve bu gerekçeye dayanarak devletin gitgide militarize olması, köy koruculuğu sisteminin, özel savaş birliklerinin örgütlenmesi, halkın sürgüne tabi tutulması, olağanüstü halin, terör ve baskı çarkının sürekli kılınması, tüm bunlar daha kolay anlaşılırdı. Ve belki o zaman, dünden bu yana bölgede olup bitenlerden birşey anlamayan kimilerinin de gözleri faltaşı gibi açılırdı...

Ama ne yazık ki bu işlerin açığa kavuşması kolay değil. Yarın Kontr-gerilla örgütü ve benzerleri dağıtılabilir, bu sırların tümü değilse de çoğu, muhtemel ki gizli arşivlerle birlikte yok olup gidecektir. Minareyi çalan kılıfını hazırlamıştır. Ancak, devrimci ve sol çevrelerin olan biteni kavramaları için ille de bu arşivlerin ortaya dökülmesi gerekmemeli.

İtalyan şair, yazar ve tarihçi **Pier Paolo Pasolini**, İtalya'daki terör olaylarıyla ilgili olarak daha 15 yıl önce şöyle yazmıştı:

"İktidar sisteminin devamı için yapılan o darbe dizilerinin sorumlularının kim olduğunu biliyorum.

"12 Aralık 1969 Milano katliamının sorumlularını biliyorum.

"1974 başındaki Brescia ve Bologna facialarının sorumlularını da biliyorum.

"Darbeci eski faşistleri, bu katliamlara damgasını basan neofaşistleri ve faciaların tanınmayan sorumlularının 'zirve'deki hangi insanların elinde oyuncak olduğunu da biliyorum.

Ben CIA'nın yardımıyla komünistlere karşı bir haçlı seferi başlatan ve 1968'i tamponlamaya çalışan güçlerin hangi gruplardan oluştuğunu biliyorum.

"Hepsini biliyorum, ama elimde kanıt yok."

Pasolini, bu mektubu yayınladığından bir yıl sonra, suçladığı şer güçlerinin saldırısına uğradı ve öldürüldü. Onu tehlikeli bulmuşlardı. Pasolini'nin mektubu şimdi İtalyan gazetelerinde yeniden yayınlanıyor.

Pasolini'nin sözlerini Türkiye'ye aynen uyarlamak mümkün. Herşey aslında yeterince açık. Ne yazık ki Türkiye'de ve Kürdistan'da sol ve yurtsever güçler, büyük çoğunlukla oynanan oyunu, rejimin plan ve provokasyonlarını zamanında kavrama ve boşa çıkarma becerisini göstereмедiler. Türkiye'de kimi gerçeklerin anlaşılması için, öyle görünüyor ki, daha yıllar gerekecek. Hem devrimci hareket, hem de toplumun tümü için yazık...

Kontr-gerilla Bugün de İşbaşında

Soğuk savaşın çözülmeye başlamasının ardından Batı ülkeleri, Glad-yo türünden kimi gizli tedhiş örgütlerine artık gerek duymaz oldular ve bunları yumuşak biçimde tasfiyeye yöneliyorlar. Ne var ki Türkiye'de durum böyle değil. Türkiye'de rejim herşeyi eskisi gibi sürdürme çabasında. Hatta o, bu tür kurumları daha da donatıyor, güçlendiriyor. Kontr-gerilla'nın bugün de aktif biçimde işbaşında olduğu na kuşku yok.

Son terör olaylarındaki tırmanış 12 Mart ve 12 Eylül öncesini tipik biçimde andırıyor. Belli ki, kimi güçler, 12 Eylül rejiminde bazı gedikler açılmasından, kitle hareketindeki canlanmadan tedirginler. Bunlardan biri, hala sahneden el edemeyen Evren faşistidir. Egemen güçler arasındaki iktidar tepişmesi de komplö ve provokasyonları kışkırtıcı bir etki yapıyor. Bay Özal ve bir bütün olarak ANAP yönetimi, iktidarı yitirmek için hertürlü alçakça yöntemden medet umacak karakterdedir. Uluslararası durum yumuşamış, ABD veya NATO şu anda Türkiye'de bir darbeye gerek duymuyor; ama yine de Türk ordusunda yeni cuntaların oluşması ve bunların yeni bir darbeye heves duymaları şaşırtıcı değil. Dış ortam uygun düşmese de iç ortam oldukça gergin, sorunlar keskin. İşte böylesi bir ortamda, düşmesine basılmış gibi terörün ansızın yükselmesi ilgi çekicidir.

Belli ki Kontr-gerilla Türkiye'deki işlevini sürdürüyor. Kamuoyu oluşturmak için bu dönemde seçilen hedef ya da araç ise islami harekettir. Toplum bu öcü ile ürkütülüyor. Bunun yanısıra, geçmiş dönemden kalan ve bu işe angaje, hala bu tür yöntemlerle bir yere varacağını sanan kimi sol örgütler var.

Gelişen İslami Hareket, İrtica Yaygarası ve Laiklik Sorunu

Son yıllarda bir yükselişe geçen islami hareketin niteliği, amaçları; bu hareket içindeki her bir akımın durumu; kimi çevrelerin günümüzde yeniden ısıttığı irtica tartışmasında kimin ne derece haklı ya da haksız olduğu ve devrimci hareketin islami hareket karşısında nasıl bir tavır takınması gerektiği, diğer bir deyişle bu konuda izlenmesi gereken ilerici politikanın ne olduğu ayrı bir konudur ve ayrı bir yazıda ele alınmayı gerektirecek kadar geniş boyutludur. Ancak, şu kadarını söyleyelim ki, bir süreden beri, sözde irticaya

karşı ve laikliği korumaya çalışıyor gibi görünenlerden biri Bay Evren'dir. Bu iflah olmaz faşistin böyle bir role soyunmaya hiç hakkı yoktur. O, 12 Eylül döneminde, bu dönemin baş sorumlusu olarak laikliğe en büyük darbeleri indirdi. Orta dereceli okullara mecburi din eğitimi koydurulan odur. Evren ve ekibi, dini politik mücadelede bir araç olarak kullanmak için ellerinden geleni yaptılar. İslami hareketi sola ve Kürt yurtsever hareketine karşı kışkırttılar. Alevi köylerine zorla cami yapılması, insanların zorla bıyıklarının kesilmesi, Alevi köylerinden çocukların zor ve tehditle imam hatip okullarına gönderilmesi bu dönemdedir. Kürdistan'da Kürt eylemcilere karşı dini bildirilerin dağıtılması, Osmanlı halifesi türünden fetva yoluna başvurulması yine bu dönemdedir.

12 Eylül rejimi, dini ilerici ve yurtsever harekete karşı etkili bir silah olarak düşündü ve kışkırttı. Ve bu uygun ortamda gelişen dini akım, Evren ve benzerlerinin onun için düşündüğü çerçeveyi aştı. Başka kanallarda tıkanan toplumsal muhalefetten bir kesimi buraya yöneldi. Şah İrani'nde olduğu gibi...

Şimdi Evren gibi, düzenin bir kısmını öteki sözcüleri de bu gelişmeden tedirginler. Oysa onlar ettiklerini biçmektedirler. Laikliğe en büyük darbeleri onlar indirdiler ve onların, ortaya çıkan durumdan şikayet etmeye hakları yok.

Diğer yandan, bugünkü ANAP yönetimi içinde en ağırlıklı kesimin şeriatçı bir rejim yanlısı olduğu bir gerçektir. ANAP'a şu anda bu kesim yön veriyor. Bu kesim, laikliği daha da kırmak, şeriatçı kadroları devletin her kademesine yerleştirmek, eğitimi tümünden dini bir karaktere bürümek, toplum yaşamının çeşitli yönlerini şeriatçı anlayışa göre düzenlemek için peşpeşe ataklar yapıyor, meclise yeni kanun tasarıları sevk ediyor. Özetle, MIT müsteşarının bile şikayetçi görüldüğü irtica eylemi en başta hükümetin içindedir.

Biz halkın dini inançlarına saygılıyız. Hiç kimseye, hiçbir gruba inançlarından dolayı baskı yapılmasını benimsemeyiz. Buna karşılık herhangi bir gruba imtiyaz tanımamasına da karşıyız. Devlet belli bir inancın, dinin ya da mezhebin değerlerine göre yönetilemez. İnanç alanında tutumumuz demokratiktir: inanç özgürlüğünü ve eşitliğini kapsar. Bu nedenle biz laikiz. Bugün Türkiye'de gerçek bir laiklik yoktur. Biz bunun gerçekleşmesi için çaba göstereceğiz. Eşitsizliğin daha da

(Devamı 25. sayfada)

Kürt Basını ve DENG'le Dayanışma Toplantıları

Türkiye'de genel olarak basın, özel olarak da Kürt kimlikli basın üzerindeki ağır baskılardan uzun uzun söz etmeye gerek yok. Kamuoyu bunları biliyor. Bu nedenle, son iki yıl içinde basın hayatına atılan Medya Güneşi ve Özgür Gelecek ve diğer bazı dergiler, belli aralıklarla veya tümünden yayınlarını durdurmak zorunda kaldılar.

DENG dergisi, sözkonusu olan üstü baskılara karşı direnerek yayınını sürdürmeye çalışıyor. Sansür ve Sürgün kararlarından ve matbaâ kapatma tehditlerinden sonra, matbaalar birçok sol dergiyi basmaya yanaşmadılar. Özellikle DENG dergisi bir süre basılacak matbaa bulamadı. Bunun üzerine 5. sayısını fotokopi ile çoğalttı. Daha sonra 6. ve 7. sayıları da yayınlandı.

DENG yiğitçe direniyor. Kürt sorununa ilişkin görüşlerini tam bir açıklıkla dile getiriyor. Kürt kültüründen örnekler veriyor ve Kürtçe yazılar da yayınlıyor. Böylece, Kürt sorununa ilişkin tabuda gedikler açmaya çalışıyor.

Genel olarak Kürt basınıyla, özel olarak da, şu anda yayın hayatını sürdürmek için sömürgeci rejimle cebelleşen DENG dergisiyle dayanışma için Avrupa'da bir dayanışma komitesi oluşturuldu. Bu komite bir dayanışma kampanyası açtı ve bu arada, aynı zamanda kültür geceleri niteliği de taşıyan bazı dayanışma toplantıları düzenlendi (14 Ekim - Duisburg; 20 Ekim - Den Haag, Hollanda; 10 Kasım - Berlin; 17 Kasım - Nürnberg).

Bu toplantıların tümü de başarılı biçimde tamamlandı. Toplantıları 7-8 bin dolayında yurtsever ve ilerici bir kitle izleyerek Kürt basınına ve DENG'e dayanışma gösterdi.

Partimizin Genel Sekreteri **Kemal Burkey** yoldaş her dört toplantıya da katılarak birer konuşma

yaptı. Burkey Yoldaş'ın konuşması Duisburg ve Nürnberg'de Türkçe, Den Haag ve Berlin'de Kürtçe idi. Den Haag ve Nürnberg konuşmalarını Riya Azadi'nin bu sayısında yayınlıyoruz. Hollanda televizyonu gece sırasında çekim yaptı ve ayrıca Burkey Yoldaş'la, KİHG temsilcisi Sertaç Bucak'la yaptığı mülakatın bir bölümünü, daha sonra Kürdistan'la ilgili 45 dakikalık bir programda yayınladı.

Ülkeden gelmiş olan DENG dergisi temsilcisi **M. Şervan** ile **Özgür Gelecek** dergisi sahibi **Mehmet Bayrak** da bu gecelerin tümüne katılarak birer konuşma yaptılar ve genel olarak basın, özel olarak da kendi yayınları üzerindeki baskıları dile getirdiler, kendi yaşamlarından örnekler verdiler.

Değerli bilim adamı **Prof. Ser-ver Tanilli** Duisburg toplantısında, TÖB-DER Genel Başkanı **Gültekin Gazioğlu** ise Nürnberg toplantısında yaptıkları konuşmalarla Kürt halkına ve DENG'e dayanışma gösterdiler. Yine Kürt PEN Sekreteri **Hüseyin Erdem** de Duisburg toplantısında bir konuşma yaptı.

Merkezi Ankara'da olan İnsan Hakları Derneği Genel Başkan Yardımcısı **Leman Fırtına** ile aynı derneğin Van şubesi temsilcisi **N. Bayram** bu toplantılara katılarak ve ikişer toplantıda konuşarak, DENG'e dayanışma gösterdiler; aynı zamanda insan hakları ihlalleriyle ilgili örnekler verdiler.

Merkezi yurt dışında, Bremen'de olan Kürdistan İnsan Hakları Girişimi adına Den Haag toplantısına **Sertaç Bucak** katıldı ve bir konuşma yaptı. Halkın Emek Partisi (HEP) Genel Sekreter Yardımcısı, İstanbul Milletvekili **İsmail Hakkı Önal** ise Berlin gecesine katılarak bir konuşma yaptı, DENG'e dayanışma gösterdi.

Berlin gecesinde Alternative Liste Yönetim Kurulu Üyesi **İlona**

Hepp, Nürnberg gecesinde ise Yeşiller Partisi Bavyera Eyalet Parlamentosu Milletvekili **Hans-Günther Schramm** birer konuşma yaptılar.

Toplantılar sırasında KOMKAR folklor grupları, davul-zurna eşliğinde, Kürdistan'ın değişik yörelerinden halk oyunları sergilediler. **Ozan Şivan Perwer**, **Nasır Reza-zî ve müzik grubu**, **Sait Gebari**, **Emekçi**, **Hasret Gültekin**, **Baran**, **Seydo**, **Gulê**, **Koma Aştî** söyledikleri halk türküleri ve devrimci içerikli parçalarla gecelere renk kattılar, coşku yarattılar.

Gecelere çok sayıda tanınmış örgüt ve kişiden dayanışma mesajları gelmişti. Bunların bir bölümünü aşağıda sunuyoruz:

* Oskar Lafontaine, Saarland Eyaleti Başbakanı ve son genel seçimlerde SPD'nin Almanya için başbakan adayı

* Johannes Rau, Kuzey-Ren Westfalya Eyaleti Başbakanı

* Yeşiller/90 İttifakı Parlamento Fraksiyonu

* İsviçre Sosyalist Partisi

* Medico İnternasional

* Alman Kızılhaç Örgütü

* Irak Kürdistanı Cephesi

* Kürdistan Yurtsever Birliği

* HEP'in Ankara, İstanbul, İzmir ve diğer bazı il ve ilçe örgütleri

* İnsan Hakları Derneği İstanbul, Mersin, Urfa, Tunceli, Van ve diğer bazı örgütleri

* Ulusal Demokratik Eğitimciler Platformu

* Halk Kültürünü Araştırma ve Yaygınlaştırma Derneği -İstanbul

* Yol-İş Sendikası, Diyarbakır Şubesi

* TES-İş, 1 Nolu Şube, Diyarbakır

* TEVGER Almanya Dayanışma Komitesi

* Diyarbakır, İstanbul, Ankara, Bursa, Muş, Van, Cihanbeyli, Kulu, Konya, Kulp, Silvan, Ergani, Lince ve Dicle Üniversitesi DENG okuyucuları.

Burkay Yoldaş'ın Nürnberg Toplantısında Yaptığı Konuşma

“HİÇBİR GÜÇ KÜRT HALKININ ÖZGÜR OLMASINI ENGELLEYEMEZ”

Değerli arkadaşlar,

Benden önce söz alan konuşmacılar, özellikle de DENG dergisinin temsilcisi sayın M. Şervan ile Özgür Gelecek Dergisi'nin sahibi sayın Mehmet Bayrak, genel olarak basın, özel olarak da Kürt basını üzerindeki ağır baskıları dile getirdiler, bizzat kendi yaşadıkları, tanık oldukları olayları da anlattılar. Benim benzer şeyleri tekrarlamam gerekmez. Konuya daha değişik bir açıdan değinmek istiyorum.

Kürt basını üzerindeki baskılar bu basının kendisiyle birlikte başlıyor. İlk Kürt periyodüğünün, **Kürdistan Dergisi**'nin çıkışının üzerinden yüzyıla yakın bir zaman geçti. Kürdistan Dergisi, ilk kez 1898'de, Kürdistan'da değil, Kahire'de yayın hayatına başladı ve çok sürmeden merkezini buradan Batı Avrupa'ya taşımak zorunda kaldı, göçmen yayıncılar arasına katıldı. Jön Türkler'in aynı dönemdeki yayınları gibi..

Ama ilginçtir, Jön Türkler çok geçmeden, önce İttihat ve Terakki ile Osmanlı Devleti'nde, sonra da kendi kurdukları Türkiye Cumhuriyeti'nde iktidar oldular. Ama basın üzerindeki baskılar son bulmadı. Yalnızca, Jön Türkler, baskı görenlerden baskı yapanlara dönüştüler.. Bu kez de baskılar, Kürt aydınlarının ve basınının yanısıra, “sol Türkler”e yöneldi. Ve bildiğiniz gibi, bu baskılar, bugün de hala sürmekte..

Türkiye'de marksist görüşler gibi Kürt sorunu da Cumhuriyet dönemi boyunca hep tabu sayıldı. Rejim, bu iki kesim üzerinde terör estirdi. Marksist örgütler gibi bu türden yayınlara da izin vermedi. Kürt dilini-kültürünü tümten yasakladı.

Marksist sol, 1960'lı yıllardan itibaren bu tabuyu kırmaya başladı ve yasaklar çemberinde önemli gedikler açtı. Sol yayıncılar, kimi baskılara ve ceza tehditlerine rağmen yasak duvarlarını aştılar. 12 Eylül faşizmi bu süreci kesti; ama son 2-3 yıl içinde sol yayıncılar 12 Eylül'ün bent ve duvarlarını da aştılar. Ancak Kürt konusu üzerindeki tabu devam ediyor. Rejim Kürt sorununun tartışılmasını, Kürt diliyle yayın yapılmasını, Kürt kültürüne ve tarihine ilişkin gerçeklerin kitlelere önünde açığa kavuşmasını önlemek için ne lazımsa yapıyor.

Günümüzde Kürt kimlikli yayıncılar

üzerindeki baskılar, 12 Eylül öncesiyile bile kıyaslanamayacak kadar ağırdır. Ama Kürt sorunundan olumlu biçimde söz eden, baskılara karşı çıkan, demokratik çözümler öneren öteki sol ve ilerici yayıncılar da ağır baskı görüyor.

Rejim Türk Halkını Yalanla Besliyor

Bunun nedenleri bellidir. Sömürgeci rejim Kürt halkına yönelik inkar ve terör politikasında ısrar ediyor. Kürt dilini yasaklayarak dil ve kültürümüzü unutturmaya çalışıyor. Kürt sorununun tartışılmasını önleyerek Kürt halkının, aynı zamanda Türk halkının bilinçlenmesini önlemeye çalışıyor. O, bu sorunun çözümü için barışçı, demokratik nitelikteki önerilerden, böylesi yol ve yöntemlerden fena halde ürüyor. Bu türden öneri ve tartışmaları yasaklayarak kamuoyunu salt kendi propagandası ile karşı karşıya bırakıyor. Kendi yöntemlerini tek çıkış yolu, Türk ulusunun çıkarına olan tutum gibi göstermeye kalkışıyor.

Sömürgeci rejimin Kürt sorunu için başvurduğu başlıca yol ise terör yoludur. Rejimin propagandası yalana dayalıdır. Kürt halkının değerli dostu, sayın Gazioğlu'nun da çok güzel belirttiği gibi, bu, aynı zamanda Türk halkına yönelik bir baskıdır. Rejim Türk halkını yalanla besliyor, onun gerçeği öğrenmesini engelliyor.

Türk hükümetinin Avrupa Konseyi'ne yaptığı son başvuru bunun somut bir örneğidir. O, Kürdistan'ın -kendi deyişle Doğu'nun- 10 ilinde -gerçekte bütününde- insan haklarını tümten askıya aldı. Buna gerekçe olarak da bölgedeki eylemleri gösteriyor ve “Türk ulusunun varlığının ve güvenliğinin tehlikede olduğunu” ileri sürüyor.

Gerçekte sorun nedir, o nerden kaynaklanıyor? Kürt halkı baskılara karşı çıkıyor, hak ve özgürlük istiyor. Türk devleti bu isteme terörle cevap vereceğine, bu hakları tanısa kavga gürültü biter. Demek ki olayları yaratan Türk hükümetinin kendisi.

Diğer yandan, Kürt ulusunun kendi haklarına kavuşması neden Türk ulusunun çıkarlarıyla çelişsin? Niçin onun için bir tehlike olsun?

Görülüyor ki rejim kitlelere yalan

söylüyor. Bunu, baskı ve terör çarkını yoğunlaştırmak için yapıyor.

İnkâr ve Terör Politikası İflas Etmıştır

Sömürgeci rejimin sözkonusu politikası şimdiye kadar ne sonuç verdi? Sonuçlar ortada: O halkımızın dilini, kültürünü unutturmaya, tarihini, kimliğini gizlemeyi başaramadı. Yurt dışında binlerin katıldığı bu toplantılar da buna kanıttır. Yurt dışında, dilimizle yayınlanan çok sayıda dergi, gazete, kitap buna kanıttır. Ve bugün de ülkede milyonlarca Kürt anadilini konuşuyor. Kürt dili, kültürü, Kürt halkı yaşıyor.

Sözkonusu baskı politikası Kürdistan'da ardi arkası gelmeyen ayaklanmalara yol açtı. Bu ayaklanmalar kanla bastırıldı, ama halkımız baş eğmedi. O bugün de baskı rejimine karşı ve haklarını elde etmek için yığıtçe direniyor. Günümüzde özgürlük ateşi geniş yığınları sarmıştır ve bunu söndürmek artık hiçbir zorbanın karı değildir.

Çok açık ki rejimin Kürt sorununa ilişkin inkar ve terör politikası tam anlamıyla iflas etmiştir. Onunki artık boş bir çabadır.

Kürt Halkına Baskı Yapan Zorba Azınlık, Türk Halkına da Baskı Yapıyor

Geçmişte hep söyledik, şimdi birkez daha tekrarlıyorum: Kürt sorunu aynı zamanda Türk halkının sorunudur. Bu sorun gerçekçi, adil bir çözüme kavuşmadan, tüm Ortadoğu gibi, Türkiye'ye barış ve demokrasi gelemes. Demokrasi ve özgürlük her iki halk için ortak bir sorundur.

Sorunun çözümü içinse her iki halkın tüm yurtsever, ilerici, devrimci ve demokratik güçleri elele vermeli, güçleri birleştirmeli.

Bugün sözkonusu inkar ve terör politikasını yürütenler, tüm toplum içinde bir azınlıktır. Onlar Kürt halkı gibi Türk halkını da azgınca sömürüyor ve ona da baskı yapıyorlar. Zindanlar Kürt yurtseverleri gibi Türk devrimci ve demokratlarıyla da dolu. Onlar da işkençe çarkından geçiyorlar.

Her iki halkın geniş yığınları elele verdiği zaman bu azınlığı alaşağı etmek,

ülkeye demokrasi getirmek ve Kürt halkının özgürlüğe kavuşması güç olmayacaktır. Biz inanıyoruz ki, gerçek bir demokrasi varolduğu zaman, Kürt halkı serbest bir seçim yaptığı zaman, o her türlü kölelik, her türlü bağımlılık ilişkisine hayır diyecek, özgür olmayı seçecektir. Türk halkı da, Kürt halkı üzerindeki baskı ve zulme karşı çıkacaktır. İşte Türkiye'yi yöneten azınlığın, sömürgeci ve zorba güçlerin korktuğu budur. Onlar demokrasi ve barışın düşmanıdır.

Zulüm Yönetiminin Sonu Yakındır

Gelecekle ilgili olarak ne düşünüyoruz?

Kürt halkının geçmişteki ayaklanmaları kanla, ateşle bastırıldı. Halkımız kurtuluş yolunda pekçok kurban verdi. Şu anda da Kürdistan'ın her parçası azgın bir terör altında. Ülkemizi bölüşmüş sömürgeci zorbalara güçlü görünüyor. Yine de karamsar olmak için neden yok. Ben hiçbir zaman umutsuzluğa kapılmadım. Kürt halkı tarihinin hiçbir döneminde bugünkü kadar uyanık ve örgütlü olmamıştı. Ulusal bilinç, kurtuluş ateşi Kürdistan'da boynun boyuna halk yığınlarını sarmıştır. Bu durumda, 20. Yüzyılın sonuna yaklaştığımız bir dönemde, artık hiçbir güç Kürt halkının özgür olmasını engelleyemez. Zulüm yönetimi artık sonuna gelmiştir. Bizim için de özgürlük günleri yakındır.

Kürt Basını İle Dayanışma Mücadelenin Önemli Bir Cephesidir

Değerli arkadaşlar,

Bugün DENG'le ve bir bütün olarak yurt içindeki Kürt basınıyla dayanışma, sıradan bir dergi yaşatma olayı değil. Yayın alanında verilen mücadele kurtuluş mücadelemizin önemli bir alanıdır. Bu, dili, kültürü, ulusal kimliği yaşatma ve sorunun barışçısı, demokratik biçimlerini, yani mümkün olan gerçek çözüm yolunu yığınlara, kamuoyuna mal etme mücadelesinin bir parçası, önemli bir cephesidir. Sömürgeci rejim bir Kürtçe türküden, bir sayfa Kürtçe yazıdan bile korkuyor ve bunu engellemek istiyor. O halde, kavgaya omuz verelim. Yurt içinde yığıtçe direnen insanlarımızı yalnız bırakmayalım.

Rejim, yalnız tutuklama ve işkenceyle, ağır cezalarla, terörle değil, mali bakımdan da sözkonusu ilerici ve yurtsever yayınları boğmak için hertürlü yol ve yönteme başvuruyor. Bizim de yurt dışından, Kürt basınına destek vermek için yapabileceğimiz çok şey var. Baskıları uluslararası kamuoyuna duyurmak ve rejimi bu alanda sıkıştırmak için çaba gösterelim. Mali fedakarlıkta

bulunalım. Açılan kampanyaya politik ve mali alanda güç katalım, dayanışma gösterelim.

Ulusal Kongre İçin Adım Atılmalı

Arkadaşlar,

Bu vesileyle bir-iki noktaya daha değinmek isterim.

Bunlardan birincisi, yurtsever güçlerin birliği sorunudur. Halkımızın kurtuluş mücadelesinin zaferi için yurtsever güçlerin birliği hayati önemdedir.

Geçmişte sık sık dile getirdiğimiz bir görüşü bir kez daha tekrarlamak isterim: Kürt yurtsever güçleri, Kürdistan'ı bölüşmüş devletler arasındaki çelişkilerden yararlanabilirler, bu doğaldır; ama kurtuluş mücadelemizde onlara asla güvenmemeli; onların, ya da emperyalist güçlerin yardımına bel bağlamamalı. Kürt halkı kurtuluş mücadelesinde en başta kendi gücüne güvenmeli.

Yurtsever kamuoyu genel olarak yurtsever güçler arasındaki dağınıklaktan yakınmakta ve bu nedenle yurtsever örgütleri, liderleri eleştirmektedir. Biz bu tür birlik istemlerini doğal ve gerekli, eleştirileri de haklı buluyoruz.

Diğer yandan, kendi payımıza, kişi ve örgüt olarak bu konuda da alınımız açık. Yurtsever güçlerin birliği konusu programımızın temel taşlarından biridir ve Partimiz, başından beri buna uygun çaba göstermiştir. Özellikle son 10-12 yıl süresince katkıda bulunduğumuz, içinde yer aldığımız birlik çabalarından söz etmem gereksiz; bunları kamuoyu biliyor; ancak buna ilişkin son bir girişimden söz etmek istiyorum.

Biz Parti olarak ve TEVGER olarak, dört parçadan ulusal güçlerin katılacağı bir ulusal örgüt oluşturulmasından yanayız ve bunun için öteden beri çaba göstermekteyiz. Buna **ulusal kongre** denebilir, başka bir ad da verilebilir. Bu örgüt içinde büyük-küçük tüm politik partiler temsil edilmeli. Bu birlik içinde demokratik kitle örgütleri, örneğin işçi örgütleri, kadın ve gençlik örgütleri; yazarları, doktorları ve benzer meslek gruplarını kapsayan meslek örgütleri de temsil edilmeli. Yine Kürdistan'ın çeşitli parçalarından seçkin siyaset, bilim ve sanat adamları da bu birlikte yer almalı. Bu örgüt uluslararası planda Kürt halkının sözcüsü olmalı, Kürt sorununu uluslararası platformlara, örneğin Birleşmiş Milletler organlarına, Avrupa Konseyi'ne, Helsinki toplantılarına götürmeli, Kürdistan'ın çeşitli parçalarındaki baskıları dile getirmeli, Kürt halkının istemlerini duyurmalı ve soruna adil bir çözüm bulunması için çaba göstermeli.

Son gelişmeler de böylesi bir ulusal kurumun biran önce oluşturulmasını

zorluyor. Kürt ulusal güçleri seslerini birleştirmeli ki bu ses gür çıksın.

Bu amaçla TEVGER olarak Irak Kürdistanı Cephesi'ne ve İran Kürdistan Demokrat Partisi'ne bir öneri yaptık; biraraya gelip bir an önce birliğin esaslarını saptamak için. Biz, bu konuda biran önce adım atılması için istekliyiz ve üstümüze düşeni yapacağız.

Ortadoğu Barış Konferansı Biran Önce Toplanmalı, Kürt Sorunu Da Ele Alınmalı

Değirmek istediğim diğer konu, şu anda güncel olan Körfez krizidir. Biz savaşa karşıyız. Patlak verecek bir savaş en başta ülkemizin yanıp yıkılmasına yol açacaktır.

Krizin çözümü için uluslararası nitelikte bir konferans toplanmalıdır. Bu konferans Kuveyt sorununun yanısıra, Filistin ve Lübnan sorununu, aynı zamanda Kürdistan sorununu ele almalı ve tüm bu sorunlara barışçı, adil çözümler bulunmalıdır.

Ortadoğu bölgesinde tüm atom silahları, kimyasal ve biyolojik silahlar ortadan kaldırılmalı, büyük askeri güçler azaltılmalı. Sözkonusu yıkım silahlarının yeniden yapımını veya teminini, askeri güçlerin arttırılmasını ve saldırganlığı önleyecek uluslararası etkin güvenceler sağlanmalı.

Tüm bu sorunlar birbirine bağlıdır. Körfez krizinin temelinde özellikle de Kürt sorunu var. Saddam, 1970'lı yıllarda, Kürt ulusal hareketini yalnız bırakmak için İran'a toprak tavizleri verdi ve Şah'ın yıkılışının ardından, İran'ın zayıfladığını sandığı bir ortamda, verdiklerini fazlasıyla geri almak istedi. Irak-İran savaşına yolaçan ve Irak'ı militarize ederek son saldırılara yönelten olaylar dizisi böyle gelişti.

Bu nedenle, Kürdistan sorunu Ortadoğu'daki genel bunalımın önemli bir nedenidir. Bu soruna barışçı, demokratik bir çözüm bulunmadan Ortadoğu'ya barışın gelmesi bir düşür.

Kürt ulusal hareketi, bu kriz nedeniyle kanlı ve saldırgan Saddam rejiminin veya çıkarları için bölgeye askeri yığınak yapan Batılıların yanında yer almak zorunda değildir. Halkımız kendi ulusal amaçları için mücadele ediyor ve bunun için doğru olan neyse onu yapmalıdır. Biz, Ortadoğu'daki sorunları bir bütün olarak ele alacak uluslararası konferansın bir an önce toplanması için çaba harcamalıyız.

Kürt sorunu ancak Kürt halkının kendi kaderini özgürce belirlemesiyle çözülebilir ve bunun dışında bir yol yoktur. Dost da düşman da şunu iyi bilir ki, halkımız kölelik zincirlerini kırıncaya kadar mücadeleye devam edecektir.

İşçi Hareketi Yükseliyor

ZONGULDAK AYAKTA

• Zeynel CAN

Uzun bir zamandır sürdürülen görüşmelerin uyuşmazlıkla sonuçlanması üzerine, 30 Aralık'ta MTA ve Türkiye Taşkömürü Kurumu (TTK)'da çalışan, Genel Maden-İş Sendikası üyesi toplam 48 bin işçi greve gitti.

Dünyanın en ilkel metodlarıyla üretim yapılan maden ocaklarında, çoğu zaman yılda onlarca, hatta yüzlerce işçi yer altında kalarak yaşamlarını yitirmekteyler. Hiç bir iş güvencesinin olmadığı, çağ dışı çalışma koşullarının hakim olduğu ocakların her an bir grizu patlamasıyla çökmesi neredeyse olağan sayılmakta artık. Tüm bunların yanısıra, hergün ocakların yüzlerce metre derinliğinde canını dişine takarak çalışan, ter döken maden işçisi, emeğinin karşılığını almak surda kalsın, aldığı ücretle yaşamını sürdürmesi bile olanaksız haldedir. Özal ve çetesi tarafından sürdürülen ekonomik politikanın sonucu yüzde 60'ları aşan enflasyon karşısında işçinin eline geçenini zaten eriyip yok olduğu bir ortamda nasıl yaşanılır ki?

İşçilerin son derece haklı taleplerine karşılık işveren olan devletin tavrı beklemediği üzere olumsuz oldu. Bu arada Özal bizzat kendisi devreye girerek kömür işçilerinin istedikleri ücret artışının verilemeyeceğini söyledi ve aynı zamanda tehditler savurdu. ANAP iktidarında yer alan ilgili bakanlar, yine zarar ediyor gerekçesiyle "ocakları kapatırız" şantajına başvurmaktan da geri kalmadılar. Ne var ki maden işçisi tüm bu tehditlere pabuç bırakmadı. Bıçak kemiğe dayanmıştı ve işçiler kaybedecek bir şeyleri olmadığını bilincindeydiler. 30 Kasım günü sabahın erken saatlerinde ocakların önünde toplanan onbinlerce işçi büyük bir coşkuyla grevi başlattılar. O gün ocaklarda patlayan grizu değil, işçinin yıllardır sömürücülere karşı biriken öfkesiydi ve olay geniş yankı yarattı.

Zonguldak maden işçilerinin ekmek, demokrasi ve insanca yaşam için başlattıkları grev, gerek başladığı gün ve gerekse daha sonraki günlerde alışılmışın dışında bir seyir izledi. Gösterilere yalnız işçiler değil, onların eşleri, çocukları ve yakınları da katıldılar. Hergün ocak önlerinde toplanan ve onbinleri bulan kalabalık, Zonguldak merkezine yürürken "işçiler elele genel greve", "işçiyiz güçlüyüz kazanacağız", "Zonguldak Özal'a mezar olacak", gibi sloganları haykırıyorlardı. Değişik ocaklardan gelen yürüyüş kolları, Zonguldak'taki Genel Maden-İş Sendikası'nın merkezine doğru devam ederken, işçisi, memuru, öğrencisi, esnafı, sanatkarı tüm halkın katılımıyla yüz-

binleri bularak sürüyordu. Her keresinde de sendika temsilcilerinin yaptığı konuşmalar büyük bir coşkuyla karşılanırken, işçiler, haklarını alıncaya kadar direnişlerini sürdüreceklerini, artık "gemilerin yakıldığını ve geriye dönüşün mümkün olmadığını" haykırarak kararlılıklarını ortaya koyuyorlardı. İşçiler yalnız kendi sorunlarına değil, ayrıca memurların ve dar gelirli diğer toplum kesimlerinin sorunlarını da dile getiriyor ve birlikte mücadeleyi öne çıkarıyorlardı.

Zonguldak sokaklarında hergün her saat mitingler, toplantılar, gösteriler yapılıyor ve her köşesinde grev konuşuluyordu. Kadınlar boş tencereleriyle gösterilere katılırken, işçi çocukları okullarına gitmeyecek bir an bile ana ve babalarını yalnız bırakmıyorlardı.

Dayanışma Eylemleri Yaygınlaşıyor

Zonguldak maden işçilerinin başlattığı grev tüm Türkiye çapında büyük bir yankı yaparken, aynı zamanda Türkiye işçi sınıfının tarihine önemli bir sayfa ekledi.

Grev başta birçok işçi sendikası, demokratik ve ilerici kuruluşlar olmak üzere geniş çevrelerden destek gördü.

Türkiye Kömür İşletmeleri'ne bağlı Tunçbilek, Çanakkale, Seyitömer, Soma, Yatağan, Elbistan, Erzurum, Çorum, Bursa ve Nallıhan'daki kömür işletmelerinde çalışan işçiler işi yavaşlatma, yer yer üretimi durdurma, toplantı, yemek boykotu, yürüyüş ve diğer gösteri biçimleriyle grevdeki işçilerle dayanışma gösterdiler.

Birçok şehirde grevci işçilerle dayanışmak için açılan kampanyalara halkın büyük ilgi gösterdiği görüldü ve bunun sonucu olarak binlerce tonluk yiyecek gönderiliyor.

Ayrıca bu sürede grevci işçilerle dayanışmak için, birçok sendika, demokratik ve ilerici kuruluş, meslek kuruluşları temsilcileri, yazarlar, gazeteciler ve sanatçılar Zonguldak'a gelerek gösterilere katıldılar.

Elbette işçi düşmanı Özal ve çetesi bu sürede boş durmadılar. Onlar başta TRT olmak üzere tüm olanaklardan yararlanarak işçi karşıtı bir propaganda kampanyası açtılar ve kamuoyunu bu yönde oluşturmaya çalıştılar. Fakat olayın boyutları karşısında ne yapacaklarını da şaşırıyorlardı. Zonguldak'a yapacakları geziyi, işçiden korktukları için ertelediler.

Zonguldak maden işçisinin grevi, bütün bu nedenlerden ötürü 48 bin işçinin ücret ve öteki bazı sosyal hakların arttı-

rılması sorunu olmaktan çıkmış, tüm Türkiye çapında değişiklikler yapabilecek siyasal bir konuma yükselmiştir. Bunu toplumun her kesimi tarafından gösterilen büyük dayanışmadan da anlamak mümkündür. Zonguldak'taki maden işçisinin "cesedimize basmadan ocakları kimse kapatamaz, haklarımızı söke söke alacağız, gerekirse Ankara'yı başlarına yıkacağız" şeklinde özetledikleri kararlı tavırları, önümüzdeki dönem, toplu sözleşme görüşmelerine oturacak olan yüzbinlerce işçinin umudu durumuna gelmiştir. Maden işçilerinin başarısının, aynı zamanda onların başarısı için de yolu açacak bir başlangıç olacağından kuşku yoktur. Bunun etkileri şimdiden görülmektedir. İşçiler birçok iş kolunda toplu sözleşme görüşmeleri, Zonguldak ocaklarındaki gelişmelerin seyrine göre ayarlamaya çalışıyorlar. İnsanca bir yaşam için, ekmek, demokrasi, özgürlük için Zonguldak maden işçisi fitili ateşlemiştir. Şimdi sıra genel grevde.

Grevler ve İşçi Eylemleri Dalga Dalga Büyüyor

Aslında, Zonguldak maden işçisinin grevinden önce başlayan grev ve işçi eylemleri dalgası giderek büyüyor, yayılıyor.

Örneğin yapılan görüşmelerin bir sonucu varmaması yüzünden, 950 İzmir Metaş işçisi eşleri ve çocuklarıyla birlikte iki günlük açlık grevi yaptılar. Gebze bölgesinde çalışan metal işçileri E-5 karayolu üzerinde, "düşük ücretleri protesto yürüyüşü" yaparken, yol üzerindeki öteki fabrikalardan da işçilerin katılımıyla sayıları binlere buldu. Yürüyüşçüler, E-5 karayolunu trafiğe kapattılar.

Genel Maden-İş Sendikası'nın MTA ve TKK'nde başlattığı 48 bin işçinin katıldığı grevden sonra, diğer işkollarında da peşpeşe grev kararları alınmaya başlandı.

MESS'le görüşmeleri ortak yürüten 48 sendika MESS'e bağlı 117 işyerinde çalışmakta olan 50 bini aşkın işçinin greve gideceklerini açıklarken, Selülöz-İş Sendikası da sürdürülen görüşmelerin işveren tarafından kilitlendiğini açıklayarak, SEKA işyerlerinde çalışan 10 bin işçi için grev kararlarının asılacağını duyurdu. Yine sürdürülen görüşmelerin sonuçlanmaması üzerine tekstil iş kolunda çalışan 120 bin işçi için Teksif Sendikası 179 işletmede grev kararını astı. Diğer taraftan Adana'da 6 bin MTA işçisi grev başlattılar.

Görüldüğü gibi grev dalgası tüm Türkiye'yi sarıyor. Önümüzdeki dönem işçi sınıfı açısından daha önemli gelişmelere gebe. Grev kararları asılan tüm işyerlerinde işçiler bunu büyük bir coşkuyla karşılarlarken, daha başarılı olabilmek, esas darbeyi vurabilmek için genel grevin gerekli ve şart olduğunu belirttiler. İşçiler, her grevde, her gösteride, her toplantıda "işçiler elele genel greve" sloganını bu bilinçle sık sık haykırıyorlar.

riya azadi

PIŞTGIRI JI BO KOVARA DENG

Weki xwendewan zanin, li Tirkîyê li ser kovar û rojnamên pêşverû gelek zordesti heye. Xasîma li ser kovarên ku bi destê Kurdan derdikevin û li ser pîrsa Kurdi dîsekinin. Girtin, lêdan, cezayên giran ji bo wan tiştêki adi ye. Her usa ji li ser wan bareke giran heye bi aliye abori.

Dewleta Tirk li vê dawiyê biryarên nu girt (biryarnamên hukumetê yê 413, 424 û 425) û xwest pîrsa Kurdi di warê çapemeni da bi temami qedexe bike. Ew biryarnamê menfikirina Kurdan hêsantir dîkin, sansorê saz dîkin û cezayên girantir tinin, heya rê didin qedexekirina kovar û rojnaman û destdanina ser çapxanan.

Ji ber vê zordestiyê, hin kovaran, wek **Özgür Gelecek** û **Medya Güneşi** gelek waxte nikarin derkevin. Kovareke kurdi bi navê DENG himber vê zulm û zordestiyê berxwe dide, şerê man û nemanê dide. Bo çar hejmarê pêşin cezayê ku ji bo xwedî û berpirsiyarên DENG'ê dixwazin 250 sal cezayê hepsi û 150 milyon cezayê neqdi ye! Dewleta zulmîkar bi wê nema, xwest bi biryara mehkemê DENG'ê bi temami qedexe bike. Vê zordestiyê pere nekîr. Vê çar çapxanan ji tîrsa girtinê, razi nebûn ku wê çapkin. Ji ber vê yekê, hejmarê 5'an bi riya fotokopi hat zêdekirin û DENG ji vê diwarê nu ji derbaz bû. Ev tişt cara pêşine li Tirkîyê diqewime: kovarek bir riya fotokopi xwe zêde dibê. Keremkî dêmokrasiya Tirkîyê bîbinin: lê çî dêmokrasi ye!

DENG'ê berxwedana xwe ajot, hejmarê 6'an ji derxist û belki di vê navberê da ya 7'an ji digihîje destê me.

Bi rasti ji ew berxwedaneke camêri ye. DENG ji hemû zordesti û bend û qeydên dewleta kolîdar ra seri danayene. Cehd dîke di warê çapemeni de van bend û qeydan bişkinê, rîyekê veke.

Helbet, dîgel DENG'ê, gelek kovarên pêşverû yê din ji bo şikandina van bendan kar û xebat nişan didin. Lê DENG di vê merhalê da biye sîmbolek ku divê bê jiyandin. Ew hewcedari piştigiriyê xurt e li der û hundir.

Bona piştigiri û alikari ji DENG'ê ra, li Ewrûpayê komîteyek saz bûyê û wê

komîtê kampanyayek vekirîye. Her usa ji, bi destê ve komîtê çend civin (şevên siyasi û çandi) hatibûn hazîrkirin: (Çiriya pêşin-14, li Duisburg; Çiriya Pêşin-20, li Den Haag; Çiriya Paşin-10, li Berlin; Çiriya Paşin-17, li Nurnberg).

Ew civin hemû bi serfirazi derbaz bûn. Qasi 7-8 hezar merivê welatparêz û pêşverû di van civinan da beşdar bû, ji DENG'ê ra piştigiri nişan da.

Sekrîterê Partiya me Heval **Kemal Burkay** di her çar civinan da ji hazîr bû û qisekir. Qisekirina wî di civinên Duisburg û Nurnbergê da bi Tirkî, di yê Den Haag (Hollanda) û Berlinê da bi Kurdi bû. Emê xeberdana wi ya civina Den Haag'ê di vê hejmarê Riya Azadi da neşîr bikin. Ji axaftina şeva Berlinê ji, ku tê da hin pêşniyarên nu hene, beşeki neşîr dîkin.

Nûnerê kovara DENG **M. Şervan** ku ji welat hatibû di her çar şevan da hazîr bû û qise kir. zordestiya ser kovarê û rewşa giran bi tewayi li welat eşkere kir.

Disa xwediyê kovara **Özgür Gelecek** (Pêşeroja Azad) **Mehmet Bayrak** (niviskareki bi nav û deng e) ji welat hatibû û tevî her çar civinan bû, qisekir, zulm û zordestiya ser kovar û rojnaman û bûyerên ku ji ser wi bi xwe derbaz bûbû, girtin, lêdan û hwd. eşkere kir.

Di civina Duisburgê da zanayê Tirk ê bi nav û deng, **Prof. Server Tanilli** û di civina Nurnbergê da serokê TOB-DER'ê (komela miellimên Tirkîyê û Kurdistanê) **Gültekin Gazioglu** qisekirin. Herduyan ji diji zulm û zordestiya dewleta Tirk derketin û ji DENG'ê ra û ji gelê Kurd ra piştigiriyê xurt nişan dan. Disa di şeva Duisburgê Sekrîterê PEN'a Kurdi **Hüseyin Erdem** ji qisekir.

Serokê duweminê Komela Heqên Mirovi **Leman Firtina** û nûnerêki vê komelê ji bajarê Vanê **N. Bayram** bo piştigiriyê DENG'ê ji welat hatibûn û tev li civinan bûn, qisekirin. Wan di xebardanên xwe da paymalkirina heqên mirovi xasîma li Kurdistanê eşkere kirin.

Her usa ji, nûnerê "Rêxistina bo Heqên Mirovi li Kurdistanê" **Sertaç Bu-**

cak li civina Den Haag'ê, Sekrîterê duweminê Gîştî ya HEP'ê (Partiya Xebatê ya Gel), mebûsê Istembolê (bi xwe Kurd e), **Ismail Heqqi Ünal** di civina Berlinê da hazîr bûn û qisekirin. Li civina Berlinê nûnerê Alternatîve Liste Parlamentoya Bayyera **Hans-Günter Schramm** beşdar bûn û qisekirin.

Di civinan da komikên folklorê yê **KOMKAR'ê** ji çarkoşeyê welat leyistokên delal nişan dan; hozan **Şivan, Rezazi** û komika xwe ya mûsikê, **Sait Gebari, Emekçi, Hasret Gültekin, Baran, Seydo, Gulê, Koma Aştî,** bi stran û kîlamên xwe reng dane van civinan, ew şên kirin.

Radyo û televîzyona Hollanda, hin berî civinê, xebera wê da û di şevê da bi heval **Kemal Burkay** ra û **Sertaç Bucak** ra qisekir û şev ji kişand. Çend roj şunda, televîzyonê programek li ser Kurdan nişan da û di vê programê da gelek ci da şeva piştigiriyê û axaftina Heval **Burkay** û **Bucak**.

Ji bo civinên Dengê ji gelek rêxistin û kesên bi nav û deng sîlavnameyên (mesajên) piştigiriyê hatibûn şandin. Qismek ji wan ev in:

* Oskar Lafontaine, Serokê Hukumeta Saarland'ê

* Johannes Rau, Serokê Hukumeta Nordrhein-Westfallen

* Fraksiyona Parlamena Keskan- Yekitiya '90

* Partiya Sosyalista Swisrê

* Medico Internasional

* Xaç Sor (Elmanya)

* Cepha Kurdîstana Iraqê

* Yekiti Nîştîmani Kurdistan

* Ji Rêxistinên HEP (Istembol, Edene, İzmir û gelekên din)

* Ji rêxistinên Komela Heqên Mirovi (Istembol, Mersin, Ruha, Tunceli (Dêrsim), Van û gelekên din)

* Platforma Mamosteyên Welatparêz û Dêmkokrat (ji welat)

* Komela Lêgerin û Belavkirina Çanda Gel (Istembol)

* Sendikaya Rê-Kar (Yol-İş), Diyarbekir

* Sendikaya TES-İş, Diyarbekir

Ew civin bi serfirazi derbaz bûn, lê kar û xebata piştigiriyê ji bo DENG'ê xilas nebû. Ew bi hemû germiya xwe da jo û divê nesekine.

Axaftina Heval BURKAY dî Cîvina Den Haag'ê da:

“ROJÊN RIZGARIYÊ BO MILLETÊ KURD JÎ NE DÛR IN”

Xwişk û birayên delal,
Em bo piştigiriya kovar û rojnamên Kurdi ku li welat derdikevin û xasîma ji bo DENG li vir cîviyane. Weki hûn ji dîzanin, beri 12 ilonê ji li Tirkîyê çend kovar û rojnamên Kurdi hebûn. Hin beri 12 ilonê, angî berî hatîna cuntayê, idara orfî ew qedexeyê kirin. Piştî cuntayê him kovar û rojnamên Kurdi, him ji yê çep bi tevayî bi demeke dirêj qedexeyê bûn û nekarî derkevin. Van du-sê salên dawî kovarên marksîst cardî dest bi weşanê kirin. Her usa ji bi destê Kurdên welatparêz, çep û pêşverû ji çend kovaran xwe nişan dan. Lê zordestiyê mezî li ser temamiyê heye. Ew zordestî, weki tê zanî, li ser kovarên Kurdi du qat, sê qat e. Ne tenê li ser kovarên ku bi destê Kurdan derdikevin, li ser evên din ku behsa pîrsa Kurdi dikin bi çaveki demokrat û çaveki pêşverû. Heya rojnamên bûrjûwazî bi xwe, yê rojane ku, eger di wan da ji li ser Kurdan tişteki baş derkeve, di heqê Kurdan da baş binivîse, li ser wan ji zordestî çê dibe.

Dewleta Tirk Derewan Belav Dike, Rastiye Vêdîşere

Sebebê vê yekê çiyê? Sedem gelek eşkere ye. Hukumeta kolonyalist a Tirkîyê, dewleta zordest, ta ji roja berê xwestiyê pîrsa Kurdi bi darê zorê safî bike; angî Kurdan ji ortê hîline. Birayên me yê ji parçên dinê ji, yê ji Kurdîstana Iraq, Îran û Sûriyê ji baş dîzanin ku, zordestîya herî mezî li ser Kurdan li Kurdîstana Tirkîyê ye. Li ser çanda Kurdi zordestîya herî mezî li Kurdîstana Tirkîyê ye. Hukma Kemalîst, dewlet û hukumeta Tirkîyê, ta ji avakirina komarê heya îro, Kurdîstan û milletê Kurdi inkar kiriye. Dîbêje zmaneki usa, milleteki usa tune. Dîbêje diroka wan tune. Lê ew dereweke mezî e, dereweke hişk û hol e. Hemû dînya dîzane ku Kurd milleteki mezî in li Rojhîlata Navîn û iro hejmara wan digêhe si milyoni. Hemû dînya dîzane ku Kurd milleteki kevn e, diroki ye û çanda me ji dewlemend e, ji kûraya sedsalan tê. Kurd yek ji mille-

tên kevintirîn e di dinyayê da. Milletê me bajarvaniyên mezî avakiriyê di demên çûyî da. Û bi zimanê Kurdi hosteyên mezî gihane, wek Feqiyê Teyran, Melayê Cîzirî û Ehmedê Xanê.

Lê dewleta Tirk dixwaze bi destê zorê derewên xwe belav bike û rastiye ji veşere. Angî ew, kovarên me qedexeyê dike, nahêle ku bi zmanê Kurdi bê xwendin û nivisandin. Usa ku zmanê Kurdi ji bir be. Ew nivisandin û axaftina ser pîrsa Kurdi qedexeyê dike, da ku milletê me hişyar nebe, rêz nebe, bo azadiyê, bo rizgariyê xebat neke. Armanca dijmin, armanca hukma kolonyalist eşkere ye.

Siyaseta Dewleta Tirk Pûç Bû

Li alî din, dawîya vê siyasetê di jîyanê da xwe çawa nişan dide? Angî tesîra wê li ser milletê Kurd û milletê Tirk çiyê?

Baş xuyaye ku Hukumeta Tirk bi vê siyasetê heya iro negihîste armanca xwe, lê gelek zirar da milletê Kurd, her usa ji da milletê Tirk. Milletê Kurd himber ewqas zulm û zordestî ji dev ji tekoşinê berneda. Gele caran serî hilda, şikiya. Li Kurdîstanê xwin rijîya wek lehiyan, wek ava newalan û çeman. Serhîldanên me şikestin, lê me serî daneni. Milletê me bir û bawerîya xwe tucar wînda nekir. Zmanê me wînda nebû. Rast e, gelek kêmasiyên me hene û ew ji vê cîvinê ji eşkere dibe: Hin kesên me zmanê xwe baş nîzînin. Hin kesên me nikarin bi zmanê xwe baş xebêrin. Ew dawîya vê zordestiyê ye. Lê disa ji, hevalno, me zmanê xwe ji bir nekir. Îro bi milyon gundiyanê Kurd, milletê me bi zmanê xwe qîse dike. Îro ji li welat heval û hogir, Kurdên şoreşger û welatperwer cehd dikin, berxwe didin, kovar û rojnamên Kurdi derdixînin û tê da bi Kurdi ji dinivîsin. Me nişan daye ku zmanê me heye, diroka me heye û em milletek in.

Hevalno, her usa ji, vê siyaseta han tesîreke xirab kiriye li ser milletê Tirk. Hukumeta Tirk naxwaze milletê Tirk ji hişyar be.

Ku Kurd Rîzgar Bîn, Çi Zîrara Tîrkan Dibe?

Ev misaleke baş e, li vê dawiyê Tirkîyê miracaati Konseya Ewrûpê kir, go “ez heqê mirovî li Kurdîstanê (bi navê ku wan li Kurdîstanê daniye: li **Mıntıqa Rojhîlat**) radikim. Ji ber ku, milletê Tirk di bin xetereke mezî da ye”. Lê ev dereweke mezî e. Çima? Çima ku milletê Kurd azad be, xwedî heq be, ew xeter e ji bo milletê Tirk?

Na, hevalno, birayên me yê Tirk ji baş dîzanin ku ew ne xeter e. Ew derewên wan kesane ku iro li ser hukûm in, li ser kar in. Ew derewê wan zordestan e. Ew bi vê siyasetê naxwazin bo safîkirina pîrsa Kurdi rê-olaxên, metodên demokratîk û aşitixwaz bîn pêşkêşkirin. Ew imkane heye. Ez bawer im ku, û em bawer in ku, eger li Tirkîyê bi rastî demokratî hebe, azadi hebe, şik tune ku milletê Kurd raya xwe bo azadiyê, bo rizgariyê wê bide. Lê eger bi rastî demokratî hebe, milletê Tirk ji, nabêje ku Kurd bila bîndest bîn, bila li ser wan zulm çêbe. Pîraniya gel ji vê neheqiyê ra razî nabe. Ewên ku vê neheqiyê dikin zordest in û ew, ne tenê li ser milletê Kurd, li ser milletê Tirk ji zordestiyê dikin. Ev tişteki eşkere ye. Îro zindanên Tirkîyê ne tenê bi welatparêzên Kurdan, bi demokrat û şoreşgerên Tirkan ji tije ye. Ne tenê li me, li wan ji eza û cefa dibe. Ev yek ji nişan di-de ku ev pîrs pîrsa azadiyê û demokratîyê ye. Ne tenê pîrsa milletê me yî Kurd e, her usa ji pîrsa milletê Tirk e. Ev pîrseke miştêrek e.

Partiya me tim dîbêje: divê Kurd û Tirk, hemû insanên pêşverû, demokrat û xebatkar dest bidin hev, vê sazûmana zordest hilweşînin. Ev sazûmana zordest mafê piçek meriv diparêze. Ev hindikahi ne, mistek meriv in, lê gelên Kurd û Tirk bi milyon in, çil milyon in, pênci milyon in; ji vê şik tune.

DENG Sengerek e, Divê Em Bîparêzin

Hevalno, himber vê zordestiyê di-

vê em çî bîkîn? Pîrsa DENG'ê, yan pîrsa kovarên Kurdi yê din, ku derketin, sekînin û hin xebat dîkin ku derkevin, ne pîrseke piçûk e û ne tenê pîrsa kovaran e. Ew beşek e ji şerê me yê rîzgarîyê. Ev sengerêk e û divê em wê biparêzin. Eger em êrişên dijmin di vi wari da bişkinin, emê di diwarên wi da quleke mezin ve kin û zêtir pêşva biçin. Bona vê yekê ji, xebat û piştgiri bo jiyandina van kovaran gelek hêja ye û giring e.

Hevalno, ne hewce ye ku ez du-car bîkîm, berpîrsiyar û xwediyên wan çawa hatin girtin, çawa eza û cefa ditin û çawa ceza dan wan. Lê tevi vê, zordestiyeke mezin heye li ser wan di warê abori da. Hukumetê bî zanebûn bedêla kaxîzê gelek buha kiriyê. Yek ji çapxane ditirsîn wan çap bîkîn. Eger du yek dîxwaztî, niha sê qatî, çar qatî dîxwaztî. Bî vi şiklî hukumet dîxwaze wan bî aliyê abori ji bixenîqîne.

Bona vê yekê divê bo jiyandina van kovaran divê piştgiriyeke xurt bê kirin; bî aliyê siyasî û bî aliyê abori.

Rast e, em milleteki feqîr in û insanê welatparêz û insanê pêşverû ji ne ewqas dewlemend e. Lê disa ji hevalno, bo parastina vê sengerê divê em zêtir fîdakari bîkîn. Ev şerek e di navbera me û dijmin da.

Çekê Herî Mezin Hişyariya Gel e

Hevalno, bî vê fîrsendê dîxwazim yek-du tiştên din ji bêjim.

Bî salan e, sedsalan e ku şerê me yê bo rîzgarîyê berdewam e. Carcaran insanê me dikeve qîsawetê. Ango ev şer kingê bî serkeve? Dijminê me xurt xuya dîkin. Heya iro serhildanên me gelek caran şikandin. Gelo kingê emê zora wan bîbîn? Bî gotîneke din, pêşiya me vekirî ye, yan girtî ye; ronahi ye yan tari ye?

Di vê yekê da em hêvidar in, hevalno. Bî xurtî baweriya me ev e ku, rojên azadiyê, rojên rîzgarîyê bo milletê Kurd ji ne dîr in.

Rast e, dijmin xurt xuya dike, lê ev zulm êdî nêzîki dawiyê bûye. Bir û baweriya min ev e ku, milletê Kurd û Tirk, hemû welatparêz, dêmkokrat û şoreşger, eger mil bîdîn hevdu, dawîya vê sazûmana zalim ne dîr e. Dinyaya me nêzîki sala du hezari dibe û her tişt diguhure, hêzên dêmkratîyê û mirovhîziyê xurt dîbin, milletên Kurd û Tirk, xebatkar û bîndest hişyar dîbin, bir û baweriyên azadiyê di dilê milyonan Kurd da ci girtiye, geş bûye; di demeke usa da êdî ew nikarin me bîndest bihêlin. Çekê me yî herî mezin ev e, hişyari-

ya gel e. Iro gelê Kurd ji her demi hişyartir e; ew azadi dîxwaze û ji bîndestiyê ra dibêje na. Êdî dijminê me çî dike bila bîke, emê bigihîjin azadiya xwe. Em ji welatê xwe rîzgar bîkîn û wek milletên dinê azad bîjin. Serê me ji wê serbîlind be!

Krîza Xalicê Bo Kurdan Çî Bîne, Çî Bibe?

Hevalno, dîxwazim çend gotin ji li ser krîza dawî bêjim. Weki hûn ji dizanin, li vê dawiyê li Rojhîlata Navin krîzeke nû dest pê kir. Milletê Kurd ji di navê krîzê da diji. Welatê me ji li Rojhîlata Navin di warê şer da ye. Tê bira herkesi û herkes difikire, dawîya vê krîzê wê çibe? Kurdan ra feydeke wê bê, yan na? Divê em Kurd çî bîkîn, siyaseteke çawa bajon?

Bî raya min, vê krîzê imkanên nû avakirîna bo tevgera Kurd. Rejîma Saddam bibê nebê wê biçê. Bî riya leşkerî, yan ne leşkerî. Bî riya amborgo, ku dor lê hatiye girtin, nikare nîfta xwe bifroşe û tiştêki bîkire, ew nikare dîr û dirêj berxwe bide. Di vê merhalê da Kurd çî dikarin bîkîn?

Du ray hene: Hin kes dibêjin ku, divê em diji imperyalistên Emêrikê û hevalbendên wi derkevin ku di ser Rojhîlata Navin da girtine. Hinek ji dibêjin "na, Saddam dijminê me ye û divê em tenê diji wi derkevin". Bî raya min, nakeve ser milê wan ku Kurd, di roja iro da piştgiriya Saddam bîkîn, yan ya xerbiya, ku tenê bo menfeeta xwe hatine ve çolê û piştgiriya şêx û emîrên kevneperest dîkin, dîxwazim nîft ji bin destê wan nereve.

Lê çî heye ku, Kurdan, du ji bo azadiya xwe bî Saddam ra şer dîkîrin, iro ji dîkin. Divê em nexapin û bî hostatî hereket bîkîn. Divê berî hertiştî cepheya xwe xurtîkin. Kurd dikarin roleke mezin bilîzin di vê krîzê da. Quweta wan heye. Lê ne bo menfeeta xerbiyan, ne ji bo menfeeta Saddam. Divê em Iraqeke dêmkokratîk bîxwazim û bo vê yekê bî hemû dêmkokratên Iraqê ra yekîti çêkî. Bo ku rejîma Saddam hilweşe, Partiya Baas hilweşe û hukmeta dêmkokratîk ava be.

Bîla Konferansa Rojhilata Navin

Rojki Berê Kom Be, Pîrsa Kurdi Ji Bî Rêya Aştiyê Safî Be

Bî raya min, iro di warê navnetewî da rewş mîsaid e bo vi tiştî. Eger hukma Saddam bişkê êhtimalek mezin heye ku hukumeteke dêmkokratîk

ratik çêbe û di vê hukmê da para Kurdan giran be. Her usa ji, pîrsa Kurdi li Iraqê bî rêyeke aşîti û dêmkokratîk safî be. Ango Kurd riya xwe û karê xwe bî serbestî rastîkin. Eger jê ra imkan hebe, hêza wan bîkare, dewleta xwe ji çêkin. Eger imkan hebe, bila çêkin. Em vê yekê dîxwazim berî hertiştî. Eger imkan tunebe ji vê yekê ra, eger rewş li Rojhîlata Navin û li dinyayê vê yekê ra mîsaid nebe, hingê Kurd bo avakirîna dewleteke federalî daxwaz bîkîn. Ew ji heqê Kurdan e. Ango bila du cumhuriyet çêbe li Iraqê, yek Erebi, yek Kurd. Heqê wan musawî be, wekhev be. Kurd dikarin ve daxwazê bilînd bîkîn di roja hanê da.

Bo safîkirîna pîrsên Rojhîlata Navin, konferanseke navnetewî êdî ferz e. Ev konferans ne tenê pîrsa Kûweytê, ya Filistinê, divê pîrsa Kurdistanê ji bide pêş xwe. Ne tenê pîrsa Filistinê û Libnanê, ya Kurdistanê ji eger safî nebe, li Rojhîlata Navin tucar aşîti çê nabe. Divê em hemû dinyayê di vê yekê da zêtir hişyar bîkîn û ev rastîyek e.

Di çavkaniya vê krîzê da ji hertiştî zêtir, pîrsa Kurdistanê heye. Sedemê şerê Iraq-îrani, di bîngeh da pîrsa Kurdi bû. Eger Saddam usa xurt çêbû û eger rejîma Iraqê ewqas dîndar ket û har bû, disa di binê yekê da pîrsa Kurdi heye. Bona vê yekê, divê him konferanseke navnetewî rojki berê bîcive, him ji divê ev konferans bo safîkirîna pîrsa Kurdi ji kar û xebat nişande. Heya ku pîrsa Kurdi safî nebe, heya ku Kurd negihîjin azadiyê, bila kes ne li Rojhîlata Navin, ne ji li dinyayê aşîtiyê hêvi neke.

Em bîndestiyê ra dibêjin na û em dîxwazim wek hemû gelan azad bîjin. Ev heqê me ye. Û dost ji, dijmin ji vê yekê usa bîzane ku li dawî emê bihêlin armanca xwe.

JI BO KONGREYA NETEWÎ

Beşek Ji Axiftina Heval Burkay Li Civina Berlinê (10.11.1990)

Hevalno, kesên welatparêz pîrcaran loman ji parti û rêxistinên Kurd dîkin, dibênin çîma ev nikarin yekîtiyeke xurt pêk binin. Ev daxwaz heqê wan e û ew rexne li ci ye. Lê bî navê xwe û partiya me, angû bî na-

vê Partiya Sosyalist a Kurdistanê Tirkîyê, ez dikarim bêjim ku, di wari da rûyê me sîpi ye, serê me bilind e. Ji ber ku, pêkanîna yekîtîya hêzên welatparêz, ta ji destpêkê himêki bîngêhin e di programa me da û me, ta ji roja berê heya îro, di wari da çî ji destê me hatiye kirîye.

Ez naxwazim kar û xebatên me yê heya îro ducar bikim û we biwestinim. Lê dixwazim bi kurtî behsa kar û xebateke me ya nu bikim.

Em wek PSKT û wek TEVGER, dixwazin ku rêxistinêke netewî çêbe di navbera parti û rêxistinên herçar parçeyan da. Hemû rêxistinên welatparêz, piçûk-mezin tê da ci bigrin. Navê wê **Kongreya Netewî**, ya tiştêki din be. Usa ku dengê me bi xurtî derkeve.

Di van rojên dawî da me cardin bi navê TEVGER'ê ji Cepha Kurdistanê Iraqê û Parti Demokrati Kurdistanê Iran ra pêşniyar bîr ku bîna hev li ser hin esasan gotina xwe yek bikin, rêxistinêke netewî pêk binin. Rêxistinêke usa ku hemû partiyên welatparêz tê da ci bigrin. Hemû komelên dêmokratîk yê karkeran, nivîskarên, doxtoran û her usa, tê da temsîl bibin. Û merivên siyasi bi nav û deng, yê zana, pîspor di karê xwe da, bîla ew ji tê da ci bigrin. Ew bîkaribe bi navê milletê Kurd rewşa milletê me eşkere bike di platformên navnetewî da, di Konseya Ewrûpê da, Milletên Yekbûyî da, civînên Helînkîyê da. Ew bîkaribe bi navê gelê Kurd daxwazan pêşkêş bike, bo safîkirina pîrsa Kurdi kar bike. Bi vi awayî, em hemû dengê xwe yek bikin ku dengê me xurt derkeve.

Lê xwişk û birano! Hûn hemû ji baş dizanin ku rastkirina vi kari ne tiştêki hêsan e. Ji ber ku, dijmin ne tenê Kurdistan parçe kirîye, ew, her usa ji nahêle ku hêzên Kurd bîghêne hevdu, yekîtîyê çêbikin. Asten-gên mezin hene li pêş me ku hûn pê dizanin û ez ji naxwazim dûr û dirêj behsa wan bikim.

Em tîm dibêjin û dixwazim li vir careke din bêjim: Milletê Kurd divê berî hertîştî, bawerîya xwe bi xwe bine. Ew dewletên ku Kurdistan di nav xwe da parçe kirîne, tucar azadiya xwe ji wan hêvi neke. Divê, hêzên welatparêz tucar piştî xwe bi wan girê nedin. Em bawer in ku, milleteki wek milletê Kurd, di Rojhilata Navin da ji sî milyonê zêtir, eger hişyar be, rêz be û bo azadiyê berxwe bide, ne tenê ew çar dewlet, tu hêzek li dinyayê nikare pêşi lê bigre, nikare wi bindest bihêle.

CEZAYA DARXISTINÊ Û ZULMA ZINDANAN

• H. RODÎ

Li Tirkîyê di van mehên dawî da bûyerên kuştinê, ango têror cardin bilind bû. Gelek kes tînan kuştin û curmkarên wan ne xuyayî ne, an ji nayên girtin. Hukumeta kevneperesta ANAP, vê yekê dike mane û dixwaze ku cezayên darxistinê cardin bi kar bine.

Weki tê zanin, ji destdanina 12 îlonê, sala 1980 vir da 50 kes hatin darxistin. Di vê mihletê da kesên ku cezayê darxistinê girtine, 287 in.

Gelek wext e ku dosyayê wan kesan ku ev ceza girtine di Meclisa Tirkîyê da ye. Ji ber ku him li welat, him ji li der welat diji cezaya dardakirîne ray û dengê xurt heye, çavê hukumet û meclîsê nabire ku izna dardakirîne bide. Lê hukumeta ANAP bo vê yekê pesna xwe dide. Dibêje, "dirêjkirina bi cianîna cezayên han, pêşveçûna Tirkîyê di warê dêmokratî da dide xuyakirîne". Çi heye ku, ev dirêjkirin ji darxistinê bêtir e. Ji ber ku, ev girtiyên han, bi salan in, hinên wan deh sal in, her roj û her saet û deqqe li benda darxistinê ne, ango di vê qisawetê da dijîn. Gelo ev e "pêşveçûna" Tirkîyê?

Lê ewên "pêşkêti" nuha ji lez dîkin ku girtiyên dardakirînan û bi vi awayî "pêşi li têrorê bigrin".

Lê bi gotin û daxwazên hanê, hukumeta zordest nikare kesi bixapîne. Berî hertîştî, ev kesana bi salan e di hundur da ne û ne mesûlê bûyer û kuştinên vê demê ne. Ya duwemin, mesûlê van bûyeran ev sazûmana zordest û kevneperest bi xwe ye. Hemû kes ji baş dizanin ku, gelek kes bi destê hêzên hukumetê yê veşarti, bi destê **Kontr-gerilla** tînan kuştin. Xasîna ev kesên pêşverû û bi nav û deng. Bona vê yekê ji curmkarên wan nayên girtin. Duh usa bû, îro ji usa ye.

Hêzên kevneperest û faşîst, dixwazin bi kiryarên han xelkê bêzar bikin, bitirsînin û hukma xwe dirêj bikin û bişidînin.

Ev krîza Xalicê ji, li vê dawiyê re da hukumetê ku li ser gel bişidine. Hukumeta zordest, bereki va heqên mirovî li Kurdistanê bi tevayî ra dike, bereki va ji dixwaze cezaya darxistinê cardin bi kar bine û hêzên pêşverû û şoreşger pê bitirsîne.

Çaxa mirov li bilançoya mafên mirovî li Tirkîyê û Kurdistanê dinêre, ji deh salan virda ji 700 hezari pirtir kes hatine girtin; ji bo 6553 kesan cezayê darxistinê hatiye xwestin; li gor delîlên resmî 175 kes ji ber eza û lédana li qereqol û zindanan mirîne; 287 kes cezaya bîdarxistinê girtine, 50 kes hatine darxistin; li ser mirîna 500 kesî şik heye (Ango, bê guman, ew ji bi eza û lédan û bi rêolaxên din, bi destê leşker û polêzên dewleta Tirk hatine kuştin); bi hezaran insan ji ber eza û cefayên ku ditine nexweş ketine û seqet bûne.

Li Kurdistanê bi sedan gund rasterast bi darê zorê hatin valakirin. Bi hezaran gund ji, ji ber tuda û zordestîya dewleta Tirk yan bi temami, yan ji niv-nivê vala bûn. Qasî 2 milyon Kurd, di van salên dawî da warê bav û kalan berdan û bûn macîr. Ji gundiyan ra dibêjin "yan hûnê çekên cahşîtiyê hilgirin, yan bîmîrî, yan ji gundan valakin!"

Li Tirkîyê û Kurdistanê rewşa girtiyên ji gelek xirab e. Bi taybetî li zindana Diyarbekrê zulm û tuda gihiştîye dereceyeke nedîtî. Usa ku leşkerek, yan ji onbaşiyek dikare li ser jiyana girtiyên bilize.

Hukumet bi vê ji nema, li vê dawiyê, dest bi nefîkirina zindaniyan kir. Xwest wan bişîne Rojavaya Tirkîyê, xasîna zindana Eskişehirê ku bi taybetî hatiye çêkirin, malikên tenê ne; ango girti hev û du nabinin.

Him diji vê yekê, him ji diji rakirina heqên mirovî bi tevayî li Kurdistanê û diji daxwaza bi karanîna cezaya darxistinê, li zindana Diyarbekrê berxwedaneke nu, grêva birçîtîyê dest pê kir. Ev berxwedan demêke kurt da li gele zindananê Kurdistanê û Tirkîyê belav bû.

Li derva ji, meriv û nasê girtiyên parti, komel û kesên pêşverû û welatparêz piştigirîya wan kirin û bi sedan kes di grêva birçîtîyê da ci girtin. Dengê girtiyên li der welat ji hat bihistin û ji wan ra piştigirî hat nişandan.

Himber van berxwedan û çalakiyan, hukumeta zordest xwe piçek şunda kişand, qîsmek ji daxwazên girtiyên hat qebûlkirin. Ji bo cezaya darxistinê ji hin gaveke nu tune.

NAMEYA HEVAL BURKAY JI KONSEYA EWRÛPÊ RA

Dewleta Tirk dî meha Tebaxê da ji Konseya Ewrûpê ra da xuyan ku, ji ber bûyerên li "Rojhilata Tirkîyê" (ango li Kurdistanê), ewê êdi heqên mirovi bi tevayî ji ortê rakirîye, ango ew heq û azadî heya demê derbaz nabin.. Ser vê yekê, Sekrîterê Partiya me Heval Burkay nameyek ji serokên dewlet û hukumetên wan welatan ra şand ku endamê Konseya Ewrûpê ne. Heval Burkay dî vê namê da diji kiryara dewleta Tirk derket, behsa rewşa Kurdistanê kir û gazi wan kesan kir ku ew ji bêdeng nemînin. Name ji hin partî û komelên demokratîk ra ji hat şandin.

Name bi xwe Înglîzî bû û em Kurdiya wê li jêr xwendevanan ra pêşkêş dikin.

Jin û mîrên delal,
Hukumeta Tirk dî 23'yê Tebaxa 1990 da ji Konseya Ewrûpê ra da xuyan ku, nah şunda li deh welatên Rojhilata Tirkîyê (Xarpit, Bingol, Tunceli, (Dêrsim), Van, Diyarbakir, Mêrdin, Sêrt, Hekkari (Çolemêrg), Batman û Şirnaqê) heqên mirovi yê bîngihin ku di Konvansiyona (Peymana) Ewrûpê Derheqa Heqên Mirovi û Azadiyên Bîngihin da, di bendên 5, 6, 8, 10, 11 û 13 da hatine nivîsin, êdi derbaz nabin û hukma wan nemaye.. Hukumeta Tirk, sedemê vê yekê ji usa nişan dide ku, di vê mîntiqê da tevgerê çekdar heye, ji gel û ji polêz û leşker gelek kes tene kuştin û ev yek xeterêke bo parastina netewî û ew xeter her diçe bilind dibe ji bo hebûna milletê Tirk bi xwe..

Lê rasti çawa ye?

Li tevayîya van wilayetan pîraniya gel Kurd e û ev mîntiqe Kurdistan e.

Bi rasti ji li vê mîntiqê, ev çend sal e ku tevgerê çekdar heye û him ji gel, him ji polêz û leşkerên Tirkîyê gelek kes tene kuştin. Lê ev, weki gotina hukumeta Tirk, bo parastina netewî û bo hebûna milletê Tirk bi rasti ji xeter e?

Ev gotin ne rast e û ne li ciyê xwe ye.

Berî hertîştî, divê bê gotin ku, ew bûyerên han ji siyaseta dewleta Tirk pêk tên. Li Ewrûpê û li tevayîya dinyayê hemû kes baş pê dîzanin ku Kurdistan dî nav çend dewletan da parçebûyî ye û parçê herî mezin ji di nav sinorê Tirkîyê da ye. Ev mîntiqê Kurd sîsiya da yekê tevayîya erdê Tirkîyê pêk tîne. Li Tirkîyê hejmara Kurdan ji usa ye, sîsiya da yek e. Û dewleta Tirk ji destpêkê vir da zulm û tedayeke mezin li Kurdan dike, mahfên wanên mirovi paymal dike, dixwaze zmanê wan, çanda wan, bi kurtî hebûna wan ji ortê hilîne. Ev milletê mezin ku bi hejmar li Rojhilata Navin ji 30 milyoni, li Tirkîyê ji 15 milyoni zêdetir e, iro li ber çavê dinê bûye nişangeha barbarîzm û wandalîzmekê ku tîştên han di demên navçe da çêdibûn.

Bo gelê Kurd qedexa ye, ew nikare bi zmanê xwe kitêb û rojname derxe. Di zmanê Kurdi da qet izna dibistanekê ji tune. Bi zmanê Kurdi klam gotin, heya xebardan ji qedexa ye! Evana hemû wek curm tene hesab-

din û hukumet cezayên giran dide Kurdan. (Dî vê dawiyê da li Enqerê yekî kurd ji ber ku di civina Komela Heqên Mirovi da bi Kurdi xebarda, ew û tercumanê wi hatin girtin û di hepsê da ne. Ango bi xebardana vi kesi hebûna milletê Tirk çawa dikeve xeterê? Ev Tirkîyê di kijan dem û çaxi da û di dinyayek çawa da diji?)

Di Kurdistanê da çerxa zulm û teta ya Dewleta Tirk bi rêva diçe.

Dewleta Tirk Kurdistanê bi rêolaxên kolonyalîzmê yê herî bêperwa dizêrine û dişêline. Bona vê yekê ye ku, herçiqas welatê me bi aliyê heyiên sererdin û bînerdin ewqas dewlemend e ji, gelê me di xîzani û perişani da diji.

Dewleta Tirk bi hemû van kiryaran huquqa navnetewî, heqên mirovi yê bîngihin paymal dike. Ew heya guhnade Peymana Lozanê ji, ku bîngeha wê bi xwe pêk tîne.

Ango tiştê ku gelê Kurd pê razi nabe û tiştê ku dibe sedemê berxwedan û serhildana gel ev siyaseta e. Kijan gel ji van tîştan ra razi dibe? Kijan gel himber kirinên han seri hilnada? Û ne heqê wan e?

Hûn endamên berêz yê Konseya Ewrûpê, hûn rêvabîrên dewletan û gelno! Ger tîştên han bi we bihata kirin, hûn bêdeng diman, we serê xwe li ber zulmê datanî?

Li aliyê din, ew kuştin û tedayê ku li mîntiqê tê kirin, pîrani bi destê leşker, polêz û merivên dewletê yê din pêk te. Qetliamên gundên Gerê û Sêtê ji vê yekê ra misal in. Dewleta Tirk, bo xapandina xelkê dinyayê, zarok û jinên Kurdan bi xwe dikuje û davêje ser kesên dinê.

Dewleta Tirk him curmkar e, him ji xelkê rûşê dike û; ew rewşa hanê ku di rûbarî kirinên wê da pêk hatiye, vê rewşê dike mane û heqên mirovi ji ortê radike. Lê ew heq û azadî, ji xwe di zû da hatine rakirin. Niha tiştê nu ev e ku, hukumeta Tirk, mij û dûmana krîza Xalîcê dike mane, Konseya Ewrûpê bi rewşa heyî hişyar dike û dixwaze bo kirêtiyên xwe piştgiriya wê ji bistîne.

Lê Hukumeta Tirk ger bi rasti bixwaze, daviya van bûyeran bi hêsani tî. Bila Dewleta Tirk zulm û zordestiya ser gelê Kurd bîghine dawî, heqên mirovi nasbike û ji wekheviya gelê Kurd û yê Tirk razi be, şer û pevçûn

namîne.

Xuyaye ku, safîkirina vê pîrsê bi rakirina heqên mirovi nabe, lê bi naskirina wan dibe. Tekoşina gelê Kurd bo azadî û wekheviyê ye, lê dewleta Tirk cehd dike ku neheqî her bîmine. Yê ku diji aşîti û demokratîyê ye, dewleta Tirk e, siyaseta wê ya zordest û terorist e.

Bi rasti ji milletek heye ku parastina wi û hebûna wi di xeterê da ye: ev ji milletê Kurd e. Zordestên ku Kurdistan di nav xwe da parçekirine, cehd dikin ku vi milleti bi dirokeke kevn, bi zîman û çandeki xwesar û dewlemend ji ortê hilînin. Ev yek li ber çavê dinê diqewime. Mirovayeti wê heya kingê himber vê jenosîdê bêdeng bîmine?

Jin û mîrên delal,

Ne hewceye ku em dîr û dirêj li ser vê meselê bisekinin, hûn û hemû dinya vê yekê baş dîzanin. Dewleta Tirk prensîbên Milletên Yekbûyî, Peymana Ewrûpayê, Senedê Dawî yê Helsinki, Peymana Lozanê û hemû huquqa navnetewî, bi şikleki eşkere paymal dike, curmeke diji insanîyê bi kar tîne.

Divê Konseya Ewrûpê hemû sazîyên din ên navnetewî pîrsa vê yekê jê bîkin. Divê Dewleta Tirk bê mehkemîrînin.

Hûn serokên dewlet û hukumetên, merivên hûqûqnas û aşîtxwaz!

Li Rojhilata Navin ne tenê pîrsa Kûweytê, ya Filistinê û Libnanê heye, her usa ji, pîrsa Kurd heye. Ew pîrsa vi milleti ye ku, welatê wi di navbera çend dewletan da parçe bûye, hemû heqên wi yê bîngihin hatine paymal kirin, zulm û teta dibîne, teta kuştin, teta qirkirin; her usa ji, bo azadiyê bê westan û bi mîrani berxwe dide, şer dike. Pîrsa milleteki ji si milyonê zêdetir û welateki qasi Fransê..

Heya ku pîrsa Kurd û Kurdistanê safî nebe aşîti nayê heremê. Heya ku ev pîrs safî nebe, bîrin wê kûr be û him Rojhilata Navin, him ji temamiya dinê jê bişê.

Ev kesên ku li himber vi curmî diji milleteki bêdeng dimînin, ev ji di vi guneyi da pardar in.

Ew dewletên ku di Konseya Ewrûpê da, Peymana Helsinkiyê da, Konferansa Lozanê da û peyman û sazîyên din ên navnetewî da teref in, berpîrsiyariya wan di pîrsa Kurdistanê da hin zefîr e. Ji bo wan berpîrsiyariyê huquqi ê ehlaqi ye ku diji kirêtiyên Dewleta Tirk bêdeng nemînin û wê mehkûm bîkin.

Em gazi we dikin, ku hûn li himber drama gelê Kurd dengê xwe bilind bîkin.

Terora Dewleta Tirk li Kurdistanê êdi bes e!

Konferansa Rojhilatê ji bo Aşîtiyê, divê rojki berê kom be û ew, her usa ji ci bide pîrsa Kurd û Kurdistanê û li ser himên azadî û wekheviyê, gor prensîba mafê çarenûsi ji bo milletan (selfdeterminasyon), bi rîyeke aşîti, pîrsa Kurdi ji safî bike.

Kemal Burkay
Sekrîterê Giştî yê PSKT
Çiriya Pêşin-1990

AGİK ZİRVESİ ÜZERİNE

• S. DİLAN

32 Avrupa ülkesinin yanısıra, ABD ve Kanada'nın da yer aldığı, Arnavutluk'un ier gözlemci statüsüyle hazır bulunduğu Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Konferansı (AGİK) zirvesi, 19 Kasım günü Paris'te toplandı ve bir anlaşma ile noktalandı. Çeşitli çevreler bunu "Blok mantığının sona ermesi", "Soğuk savaşın tarihe gömülmesi" ve "Yeni bir dönemin başlangıcı" şeklinde değerlendirdiler.

Oldukça geniş çerçeveli Paris anlaşmasının ihtiva ettiği konuları şu ana başlıklar altında toplamak mümkün:

- İnsan hakları ve demokrasi,
- Ekonomik ve çevresel sorunlar,
- Kuvvet indirimi,
- Organizasyon.

İnsan hakları ve demokrasiye ilişkin hükümler ise esas itibarıyla "Serbest ve adil seçimler", "Azınlık hakları" ile "Kişisel haklar" olmak üzere üç grup halinde yer alıyor.

Ekonomik alanda AGİK zirvesinde kabul edilen, "serbest rekabete dayalı pazar ekonomilerinin geliştirilmesi"dir. Başka bir deyişle anlaşma kapitalist modeli benimsiyor ve onun geliştirilmesi yönünde çaba harcanmasını önüne hedef olarak koyuyor. Çevre sorunlarına ilişkin olarak da imzalayıcı devletler arasında "çok yönlü" işbirliğini gerçekleştirmenin koşullarının yaratılması öngörüldüğü.

Kuşku yok ki, karşılıklı kuvvet indirimi konusu, baştanberi AGİK çalışmalarının en önemli yanlarından birini oluşturmaktaydı. Bu alanda varılan anlaşma, yani "Avrupa'da Konvansiyonel Kuvvet İndirimi Anlaşması" (AKKA) da yine aynı gün, zirvenin başlamasından hemen önce, 16'sı NATO ve 6'sı Varşova Pakti üyesi olmak üzere 22 devletin temsilcileri tarafından imzalandı.

Tarihin en büyük silah indirimi anlaşması diye nitelendirilen AKKA, Atlantik'ten Urallara kadar uzanan bölgede, NATO ve Varşova Pakti'na üye devletlerin bulundurabilecekleri silah ve asker sayısında sınırlamalar getiriyor ve eşitliyor.

Örgütlenme ve organizasyon alanında da şu adımların atılması amaçlanmaktadır:

- AGİK Sekreteryasının kurulması. Bunun yeri Çekoslovakya'nın başkenti Prag olacak.

- "Avrupa Asamblesi" adı altında faaliyet gösterecek parlamenter bir organın oluşturulması.

- Askeri istihbarat alış-verişini ger-

çekleştirmek üzere bir "Çatışmaları önleme merkezinin" kurulması.

- "Özgür ve bütünlümlü" bir Avrupa'nın yaratılması yönünde yürütülen çalışmalarını değerlendirmek üzere, her iki yılda bir konferans düzenlenmesi.

Yukarıda özetlenen bilgilerden de anlaşılacağı gibi Paris Zirvesi ile varılan sonuç bir bütün olarak gözönüne alındığında, atılan adımın çeşitli yönlerden büyük değere sahip olduğu kendiliğinden açığa çıkar. Her şeyden önce söz konusu anlaşma temel hak ve özgürlüklere, demokrasiye büyük önem veriyor. İmzacı devletlerin taahhüt ettikleri ilkelere uyup uymayacakları veya ne ölçüde uyacakları sorunu bir yana, insan haklarının tartışmanın gündeminde böylesine genişçe yer alması, basının ve kamuoyunun dikkatinin devamlı olarak bu noktada yoğunlaşması, her devletin bu haklara ne ölçüde saygı gösterdiğinin izlenmesi ilkesinin benimsenmesi, küçümsenir türden gelişmeler değil.

Yine dünyamızın belli bir bölgesinde de olsa silah indirimine gidilmesi, gengenliğin azaltılması ve sorunların barışçı yöntemlerle çözüme kavuşturulması yönteminin kabulü ile çevre kirliliğine, doğal dengenin bozulmasına karşı çaba gösterilmesi gibi esaslar için de söylenecek olan aynı şeydir.

Öte yandan elbet, AGİK çerçevesinde yürütülen çalışmalarını, bir anlaşmayla sonuçlanan ilke ve hedefleri ele alırken, toplumda mevcut sınıf ve tabakaların durumunu, onların istem ve özlendirmelerinin farklılığını da gözardı edemeyiz. Bu ilke ve hedefler arasında öyleleri var ki, hangi sınıf ve tabakaya mensup olurlarsa olsunlar, tüm toplumsal kesimlerin çıkarlarına uygun düşmektedir. Örneğin, nükleer savaş tehlikesinin azaltılması veya çevre kirliliğinin önüne geçilmesi bu türden sorunlardır. Ama öteki bazı ilkeler de var ki, onlar için aynı şeyi söylemek olanaklı değil. Örneğin, AGİK zirvesinde varılan anlaşma, daha önce de değinildiği gibi kapitalizmi benimsiyor ve onun geliştirilmesi için çaba harcanmasını hükme bağlıyor. Günümüzde esmekte olan sosyalizm aleyhtarı rüzgarların da etkisiyle her ne kadar kimileri göremiyor veya görmek istemiyorsa da, bunun işçi sınıfının ve öteki çalışan kesimlerin aleyhine olduğu açıktır. Çünkü kapitalizmin özü sömürdür. Koşulları kendi açısından uygun gören tekeli burjuvazinin, önumüzdeki dönemde ekonomik ve sosyal hakların budanması yönünde daha

aktif bir çaba içerisine girmeyeceğinin herhangi bir garantisi yok.

Öte yandan bu anlaşmaya imza koyanlar, silah indirimine gidilmesini benimsediler ama silah tekelleri yerlerinde duruyor ve onların faaliyetlerinde herhangi bir sınırlamaya gidilmesi söz konusu değil. O halde silah üreticisi devletler, ürettikleri silahları kimlere satacaklar? Yanıtlanması gereken en önemli sorunlardan biri bu olmalı. Soruna sırf bu açıdan bakıldığında bile, kendi aralarında silah indirimine giden AGİK bünyesindeki güçlerin en azından bir bölümünün, gelecekte, gergenliği azalmış ülkelere kaydırma, yeni yeni çatışma odakları yaratma çabası içerisine girmeleri düşünülmeyecek şeyler değil. Yine AGİK'in, şu an zaten üçüncü dünya ülkelerinin aleyhine olan dengeyi daha da bozacak ekonomik ve politik kararlar alma yönünde çaba harcamayacağını da söyleyemeyiz.

Beri taraftan doğaldır ki AGİK çalışmalarının nereye varacağı, onun olumlu ve olumsuz yanlarının ne derece mesafe alacağı, aynı zamanda güçler dengesinin durumuna bağlıdır. Emekçi yığınlar, aydın insanlar, demokrasi, barış ve ulusal kurtuluş güçleri gerek tek tek her ülkede ve gerekse AGİK'e üye ülkeler genelinde ne ölçüde aktif çalışma içerisinde olur ve etkinliklerini artırırlarsa, AGİK'in olumlu yanlarının hayata geçmesi de o ölçüde olanaklı hale gelir. Değilse, tersi gelişmelerin ortaya çıkmasını görmek şaşırtıcı olmaz.

Anlaşma Türkiye Bakımından Ne Anlama Geliyor?

Anlaşmanın imzalanmasından sonra, Türkiye'nin kazançları ve kayıpları konusu değişik çevrelerde değerlendirilmeye tabi tutuldu. Burjuva kesimlerinin tümü, Türkiye'nin bu işten karlı çıktığı noktasında hemfikirler. Gerçekten de sömürgeci devletin AGİK anlaşmasından, önemli derecede kazanç sağladığını söylemek yanlış olmaz.

Sömürgeci Türk burjuvazisinin en önemli avantajı kuşkusuz kuvvet indirimi konusunda elde ettiği imtiyazdır. Toplantı sonrasında silah indirime tabi yerleri gösteren haritalarda, yalnızca Türkiye Kürdistanı'nın önemli bir bölümü ile, yine kent nüfusunun çoğunluğunun Kürtlerden olduğu Adana, Mersin illeri ve Hatay gibi ona komşu bölgeler farklı renkte, genellikle de siyah olarak işaretlenmektedir. Kuşku yok ki bu siyahlık, özünde AGİK'in yüzkarasıdır. Çünkü AGİK bünyesinde yer alan devletler, insan haklarını çiğneme konusunda olduğu gibi silah indirimi ile ilgili olarak da Türkiye'ye

imtiyaz tanımış ve ondan gelen istemlere uygun biçimde Kürdistan'ı indirim dışında tutmuşlar. Başka bir anlatımla onlar bir kez daha Kürt katliamına, ülkemizdeki sürgün, tutuklama, işkence ve öteki türden baskılara onay vermiş oluyorlar.

Türkiye'nin daha önceki yıllarda yapılmakta olan görüşmeler sırasında Kürdistan'ın kuvvet indirimi dışında tutulmasını talep ederken gösterdiği gerekçeler, "iç güvenliğin bozulması" ile "dışardan gelen tehditler"di. Ancak son zamanlarda "sakıncalı" olduğu düşünülmüş olmalı ki, kamuoyuna yönelik tartışmalarda "iç güvenlik" konusu sessizce geri plana itildi, bunun yerine "güneyden gelen tehlike" önplana çıkarıldı.

Peki Türkiye, gerçekten bu bölgede kendisine yöneltilen bir tehdit ile mi yüzüzedir? Eğer böyle bir durum söz konusuysa bu "tehdit" kimden ve nasıl geliyor? Bu soruların yanıtını vermek gerekir.

Sovyetler Birliği'ni saymazsak, Türkiye'nin Kürdistan sınırlarıyla komşu olduğu devletler İran, Irak ve Suriye'dir. Herkesçe iyi biliniyor ki, Cumhuriyet'in kuruluşundan buyana Türkiye ile İran temelde birbirleri için tehdit niteliği taşıyan bir politika izlemiş değiller. İngiliz sömürgesi olmaktan çıktıktan sonra Irak'la olan ilişkiler bakımından da geçerli olan aynı durumdur. Tersine Türkiye, bu devletlerle her zaman "iyi komşuluk" ilişkileri içerisinde oldu, ortak düşman olan Kürt halkına karşı onlarla birlikte hareket etti. 1926-30 yılları arasında meydana gelen Ağrı ayaklanması sırasında Türkiye ile İran arasında halkımızın direnişini kırmak üzere sınır değişikliği bile yapıldı. Daha sonra Türkiye, İran ve Irak arasında yine aynı amaçla Sadabad Paketi imzalandı. Onlar yıllarca, birlikte CENTO içerisinde yer aldılar. Türkiye ile Irak arasında, aynı şekilde gerektiğinde karşılıklı olarak sınırı geçip öteki parçadaki halkımıza saldırmayı öngören ikili anlaşmalar olduğu herkesçe biliniyor. Kaldı ki her iki sömürgeci devlet zaman zaman bunu pratikte de gerçekleştirdi. Yine Suriye ile Türkiye arasında da Hatay ve Fırat suları dışında ciddi bir sorun yok. Türkiye, 1924'ten buyana devamlı olarak ordusunun büyük bölümünü Kürdistan'da bulunduruyor. Ama o, bugüne kadar ne İran ve Irak'la, ne de Suriye ile herhangi bir çatışmaya girmiş değil. Buna karşın Kürt halkına yönelik katliam ve sürgünler ise hiç eksilmedi. Sırf 1925'ten 1938'e kadar geçen 13 yıllık zaman zarfında, Türkiye Kürdistanı'nda 17 ayaklanmanın meydana geldiği resmi kaynaklarda yer alıyor. 1980'den sonra, yine sömürgeci rejimin halkımıza karşı tek yanlı ve kirli bir savaş yürütmekte ol-

duğu kimsenin meçhulü değil. Yalnız başına bu bile, Kürdistan'ın silah indirimi dışında tutulmasının Türkiye'ye "dışardan yöneltilen tehditler"le ilgisi bulunmadığını, ana amaçlardan birinin Kürt halkını baskı altında tutup ezmek olduğunu bütün çıplaklığıyla ortaya koyuyor.

Hem Türkiye'ye yönelik olduğu söylenen şu ünlü "tehdit" bir kaç yıl öncesine kadar niye yoktu da, şimdi birden bire ortaya çıktı? Ama açıklaması zor değil elbet. O zaman "Sovyet tehditi" masalı geçerliydi. Koşullar değişip de artık bunun savunulması olanaksız hale gelince, bu kez yeni bir kılıf bulmak, yeni bir masal uydurmak gerekiyordu ve buna bağlı olarak da "Güneydoğu Bölgesi"nde, Türkiye'ye yönelik dış tehdit" senaryosu piyasaya sunuldu.

Kuşkusuz, Kürdistan'ın indirim dışı tutulmasının başka bir nedeni daha var. Bu, Türk devletinin hiç bir zaman terketmediği yayılcı politika ile emperyalizmin maşası, onun ıleri karakolu olma rolünden ıleri geliyor. Nitekim, Paris anlaşmasından hemen sonra silah tekellerinin çoban köpeği NATO Genel Sekreteri Wörner'in yaptığı açıklamalar da bunu çok açık bir şekilde ortaya koymaktadır. Bay Wörner, büyük bir acele ile Türkiye'nin Güneydoğu bölgesinde bir çok yönden tehdit altında olduğunu ıleri sürdü ve NATO'nun buna seyirci kalamayacağını söyledi. Elbet AGİK ile NATO aynı şeyler değiller ama bir eğilimi göstermek bakımından Wörner'in açıklamaları önem kazanıyor.

Şu bir gerçek ki, söylendiğinin tersine bu bölgede dışardan kaynaklanan tehditlerle yüzüze olan Türkiye değil, tersine tehdit yaratan onun kendisidir. Türkiye'nin 1956 yılında Suveys bunalımı ve 1964'de Lübnan olayları sırasında takındığı tutum, Kıbrıs'ın işgali, Irak Kürdistanı'na yönelik tehdit ve fiili saldırılar, hep bu politikanın örnekleridir.

Sonuç olarak mevcut durum, yani Türkiye Kürdistanı'nın silah indirimi dışında tutulması, özünde Türkiye'yi bir bütün olarak da bundan muaf tutmak anlamına geliyor. Çünkü eğer Kürdistan dışındaki yerlerde Türkiye'nin elinde, anlaşmada belirlenen sınırları aşan miktarda silah varsa, o bunları imha etme yoluna gitmeyecek, sadece yerlerini değiştirerek Kürdistan'a nakledecektir. Öte yandan Türkiye AGİK anlaşmasıyla yeniden çok sayıda modern silaha kavuşuyor ki, bu daha da önemlidir. Bilindiği gibi Avrupa'da kuvvet indirimine giden ABD'ye ait pek çok modern silah Türkiye'ye hibe ediliyor. Yine Almanya'nın bir "modernizasyon programı" çerçevesinde aynı yönde yeni adımlar atmakta olduğu bilinmektedir. Böylece Türkiye hem sayısal olarak

ve hem de nitelik yönden eskisine göre daha etkin ve büyük bir askeri gücü elinde bulundurmuş olacak. Bir kez daha herkes Mersine giderken o tersine gidiyor.

Bu arada AGİK anlaşmasının Türkiye'yi rahatsız eden ve endişelendiren yönlerinin bulunduğu da göz önündedir. Bunlar temel özgürlüklere, insan haklarına ait olan yanlardır.

AGİK anlaşmasını imzalayan Türkiye serbest ve adil seçimleri, azınlık hakları ile kişisel haklara saygı göstermeyi taahhüt etmiş bulunuyor. Bu duruma göre onun örneğin, Kürt yurtseverlerinin, komünistlerin ve dinci çevrelerin kuracakları partilere ve onların seçime katılmalarına karşı ses çıkarmaması, düşünceleri ve onun savunulmasını yasaklayan, suç sayan yasal hükümleri, memurlar dahil çalışan tüm toplum kesimlerinin grevli, toplu sözleşmeli sendikal haklarına yönelik engellemeleri, basın üzerindeki baskıları ortadan kaldırması, onlara saygılı davranması gerekiyor. Ama kuşkusuz, sömürgeci devletin rüyasını asıl olarak kaçırın şey, Kürt sorununun her adımda karşısına dikiliyor olmasıdır. Türkiye, AGİK anlaşmasına imza atmakla azınlık haklarına saygı göstermeyi bir kez daha taahhüt etmiş oluyor. Oysa sömürgeci güçler Kürt ulusunun meşru haklarına saygı göstermek şurda kalsın, onun varlığını bile kabule yanaşmıyorlar. Türk devletinin sınırları içerisinde yaşamakta olan ve sayısı 15 milyonu rahat aşan Kürt halkı, bir azınlığın sahip olabileceği haklara sahip değil. Elbet bu da bundan sonraki dönemde, uluslararası planda daha sık olarak Türkiye'nin karşısına çıkacak ve faşist-sömürgeci rejimin daha da köşeye sıkışmasına neden olacak.

Kuşkusuz bu arada Türk yönetimi bugüne kadar olduğu gibi, yine tükürdügünü yalamaktan ve altına imza attığı anlaşmaları çiğnemekten geri kalmayacak ama nereye kadar? Dünya artık o kadar rahat değil.

Kuşkusuz onu asıl köşeye sıkıştırarak olan ise halkımızın verdiği mücadeledir. Bir yandan yurtsever güçlerin ülke içerisinde her olanağı değerlendiren bir çalışma dinamizmine sahip olması ve ulusal kurtuluş mücadelemizin boyutlanıp güçlenmesi, bir yandan da uluslararası planda sömürgeci yönetimin gerçek yüzünü açığa vuracak ve onun, halkımızın haklı davasını terörizm ve benzeri nitelilerle karalama çabalarını boşa çıkartacak bir örgütlülük ve faaliyet düzeyi, giderek dünyayı sömürgeci rejim bakımından bir cehennem çevirebilir. Bu nedenle ne kadar uymak istemezlerse istemesinler, Paris anlaşmasını imzalayan Türk sömürgecileri, ilmiği bir kez daha kendi elleriyle boğazlarına takmış oluyorlar.

Fransız Komünist Partisi'nin 27. Kongresi Yapıldı:

PARTİMİZİ TEMSİLEN

BİR DELEGASYON KONGREYE KATILDI

Fransız Komünist Partisi'nin 27. Kongresi, 18-22 Aralık 1990 tarihleri arasında Paris'te toplandı. Kongre'ye 600 bin üyeyi temsilen 1710 delegenin yanı sıra, aralarında Partimiz PSKT'nin de bulunduğu 109 komünist, sosyalist parti ve ulusal kurtuluş hareketinin temsilcileri de katılmışlardı.

Sahnede "1920-1990: Birleştirici, Modern, Devrimci" yazılarının bulunduğu büyükçe bir pano yer almıştı. Salonun diğer bölümlerinde ise, sırasıyla "L'humanite'yi oku, dağıt, destekle!", "Halkımızın adalet, özgürlük, barış ve ulusal bağımsızlık için güçlü bir komünist partiye ihtiyacı var!", yazılı flamlar göze çarpıyordu.

Kongre, Bobigny Belediye Başkanı'nın -kendisi aynı zamanda FKP'nin Merkez Komitesi Üyesi- açış konuşmasıyla başladı.

Açış konuşmasından sonra karar, basın ve seçim komisyonlarının seçimine geçildi. Daha sonra Genel Sekreter Georges Marchais, alkışların eşliğinde mikrofona davet edildi. Marchais, 4 saat süren bir konuşma yaptı.

Kongre süresince, tüm konuşmalar İngilizce, İspanyolca, Rusça ve Almanca olarak simultan tercüme edildiler.

Marchais, kendi adına -Merkez Komitesi Çalışma Raporu olarak değil- sunduğu konuşmada, Kongre'ye sunulan "Sonuç Bildirgesi Taslağı"nın ve çalışmalarına yönelik tartışmaların, Kongreden 3 ay önce Parti tabanında başladığını ve tüm bunların, Parti Merkez Organı olan L'humanite'ye yansıdığını dile getirdi. Bu tartışmalarda, parti çalışmalarını iyileştirmek amacıyla 30 bini aşkın önerinin kendilerine ulaştığını; bunlardan en geniş ve demokratik bir şekilde yararlanıldığını; yine dünyadaki gelişmeler de gözönüne alındığında 27. Kongre'nin kendileri için önemli olduğunu belirten Marchais, konuşmasını şöyle sürdürdü:

"Aylarca birlikte tartıştık. Gündemimizde olan sorunları birlikte çözeceğiz. Partinin tüm örgütleri, daha fazla sayıda insanla birlikte sorunların çözümüne yardımcı olmalı, eleştiri ve önerileri almalıdırlar. Komünistler hatasız değil. Bunları düzeltmek gerekiyor. 70 yıllık mücadele tarihimizde hiç hata yapmadık diyemeyiz. Bazen yanlış yollar da izledik. Bunların halkımıza zararları oldu.

Stalinciliğin diktatörlük olduğunu söylemeliyiz. Biz, yıllarca onu destek-

ledik. Stalin öleli 37 yıl oldu. Neden burjuvazi hala o yıllara dönüyor?. Bundan 15 yıl evvel, SSCB'deki sosyalizmin mutlak bir model olmadığını söyledik. Yenilenmeden bahsettiğimizde, eksikliklerimizi de unutmamalıyız.

Babeuf'un ülkesinde, komünistlerin ülkesinde yaşıyoruz. Başka Komünist partiler değişik yolları seçiyorlar. Bu, bizi ürkütüyor. Ama devrimci komünist partilerin yollarını değiştirerek, halkı sosyal demokrat partilerin dümenine takacak yollara sürüklemelerine karşıyım. Buna toleransım yok. Ama halkı yanına alan, onun özgürlüğü için değişiklik yapanları destekleriz. Doğu Avrupa ülkelerinin yöneticileri, sorumluluklarını yerine getiremediler. Halktan koştular. Modern bir toplum olma şansını kullanamadılar. Şimdi bu ülkelerde kapitalizm inşa ediliyor. Bu ülkelerde halk ayaklandı, ama, ipi kapitalistler göğsüüyor."

Marchais konuşmasında kapitalizmi ve ona umut bağlayanları sert bir şekilde eleştirken, "kapitalizmin cenneti" diye gösterilen ABD'den rakkamlar verdi ve şöyle dedi: "Bu ülkede, 40 milyon kişi sosyal haklarından yoksun, 20 milyon kişi aç, 23 milyon kişi de okuma-yazma bilmiyor. Yine 10 milyon kişi ise uyuşturucu kurbandır." Marchais, üçüncü dünya ülkelerindeki felakete de dikkati çekerek, "bu ülkelerde hergün 40 bin çocuk ölüyor. Bunun sorumlusu kapitalizmdir" dedi. Marchais devamla; "Biz, askeri blokların dağıtılmasını istedik. Varşova Paketi dağıtıldı. NATO ise halen varlığını sürdürüyor. Kohl ve Mitterand, NATO'nun güçlendirilmesini istiyorlar. Kapitalizm orta Avrupa'da güçleniyor. Küba'yı Filistin'i tehdit ediyor. Bu tehdit, Körfez krizinde de kendini gösteriyor.

Körfezde herşeye karşın diplomatik çözüm yolları aranmalıdır. BM'nin kararı tehlikelidir. ABD'li petrol tekellerinin çıkarları gözetiliyor. Bu savaş bizim değildir. Bunda halkların katliamı ve gözyaşı olacaktır. Barışa evet, savaşa hayır diyoruz."

Marchais'in konuşmasından sonra delegeler söz aldılar. Her delege, 15 dakikalık süre içinde delegesi oldukları birimlerin sorunlarını, yine günlük çalışmada karşılaştıkları zorlukları dile getirdiler. Delegelerin ezici çoğunluğu, Genel Sekreter'in yaptığı tespitleri destekler yönde konuşmalar yaptılar.

Daha aylarca öncesinde, parti içinde muhalefet yürüten ve burjuva güçlerce "umut" olarak lanse edilmeye çalışılan Politbüro üyesi Charles Fiterman da konuştu ve görüşlerini dile getirdi. Fiterman konuşmasında, sınıf partisi düşüncesinden vazgeçilmesinin, Parti tüzüğündeki demokratik merkezîyetçilik ilkesinin kaldırılmasının gerekli olduğunu belirtti. Fiterman'ın konuşması, delegeler arasında hiç denebilecek düzeyde bir ilgi gördü. Ama, tüm bunlara karşın, burjuva basın-yayın organları onun propagandasını yapmaktan geri durmadılar. TV'nin çeşitli kanalları kongreye ilişkin görüntülerinde, en başta Fiterman'ı gösterdiler.

Kongrenin ikinci günü Dışişlikler Sekreteri Maxime Gremetz de bir konuşma yaptı. Gremetz konuşmasında, yıllardır ABD'ye kafa tutan Küba'ya hertürlü desteğin verileceğini, gerekirse gemileri kendilerinin yükleyeceklerini; özgürlük ve bağımsızlıkları için mücadele eden halkları destekleyeceklerini; yine Filistin, Sahra, Türk, Kürt, Fas, İrlanda, El Salvador halklarının mücadelesini desteklediklerini belirtti, salonda bulunan delege ve konuklar tarafından dakikalarca ayakta alkışlandı.

Daha sonra FKP Gaziler Komisyonu adına konuşma yapıldı. Konuşmayı yapan gazi, FKP'nin sınıf mücadelesinin içinden ve Ekim Devrimi'nin ışıkları altında doğduğunu belirtti. O dönemlerde partinin, önüne Ekim Devrimi ile dayanışmayı en önemli görev olarak koyduğunu, bugün de yine Sovyetler'de sınıf düşmanlarını yok edebilmek için kendilerinin desteğine ihtiyaç olduğunu, aynı zamanda sömürgecilğe karşı ulusal demokratik hakları için mücadele eden halkların yanında yer aldıklarını belirten gazi, partiyi güçlendirmeye hazır olduklarını belirtti.

İkinci günkü oturum sona ermeden, kongre salonu bir anda, ellerinde "Bizde kendisini kurban edecek bir neslin suratu var mı?" sloganının yazılı olduğu savaş aleyhtarı flama ve kızıl bayrakların olduğu "Jeunes Communist" (Genç Komünistler)'in gösterisine sahne oldu. Delege ve konuklar, gösteriyi dakikalarca ayakta alkışladılar.

Üçüncü gün ise, Afrika, Magreb ve diğer ülkelerden gelen göçmen işçilerden oluşan bir delegasyon salona girdi. Dakikalarca alkıştan sonra, delegasyon adına bir temsilci konuşma yaptı. Tem-

silci, göçmen işçilerin sorunlarına değinirken, FKP'nin onların sorunlarına yaklaşımını özetledi.

Kongrenin dördüncü gününde ise, Genel Sekreter'in sunduğu rapor, 44 sayfadan oluşan "Sonuç Bildirgesi Taslağı", mali rapor ve basın komisyonunun raporunu tartışmalar sonucu oylandı. Tüm raporlar hemen hemen oybirliği denecek düzeyde bir sonuçla kabul edildi.

Kongrenin son gününde seçim maddesi görüşüldü. Bu gün, salt delegeler salona girebildiler. Seçim sonucunda Marchais, tek karşı oyla yeniden genel sekreterliğe seçildi. Aynı günün akşamı 17 bin kişinin katıldığı dayanışma gecesi yapıldı. Gece, her anıyla, her sahnesiyle devrimci coşkun, mücadelelenin sergilendiği bir alan oldu. Yüzlerce kişi, müzik ve tiyatro sunarak böylesine başarılı bir kongreden sonra, delege ve konuklara görülmemiş bir gece sundular.

Büyük bir enternasyonal dayanışmanın sergilendiği 27. Kongre'ye partimizi temsilen bir delegasyon da davetli olarak katıldı. Genel Sekreter Yoldaşımızın FKP Merkez Komitesi'ne yolladığı ve yanda okuyacağımız mesajı, daha önceden Fransızcaya çevrilerek kendilerine iletildi. Mesaj, daha sonraki günlerde FKP Merkez Organı L'humanité'de yayımlandı.

Türkiye Kürdistanı'ndan PSKT'nin davetli olduğu kongreye, KDP-Iran ile KDP-Irak da davetli idiler. Her iki partiyi temsilen delegasyonlar kongre süresince orada bulundular. Türkiye'den ise Kongre'ye TBKP ile SP davet edilmişlerdi. Yine S.Birliği, Çekoslovakya, Bulgaristan, Çin, Vietnam, Kore ve Küba gibi ülkelerin temsilcileriyle, ANC, Şili, El Salvador, Nikaragua'dan da cephe ve partiler davetli olarak hazır bulundular.

Kongre öncesinde olduğu gibi, kongre süresince ve sonrasında burjuva basının yayın organları, elbirliği etmişcesine karalama kampanyasına giriştiler. Kongreyi başarısız göstermek için ellerinden geleni esirgemediler.

Son yıllarda sosyalist ülkelerdeki gelişmelerin, dünyanın her yerinde olduğu gibi, Fransa'da da işçi ve emekçiler arasında olumsuz etkiler yarattığı bir gerçek. Bu anlamda da bakıldığında, özellikle ileri kapitalist ülkelerde mücadele yürüten komünist partilerinin geçmişe oranla daha aktif ve militanca bir çalışma içine girmeleri gerekmektedir. Bu konu kongrede de dile getirildi ve delegelerin ezici çoğunluğu, kapitalizmin hiçbir zaman sosyalizme alternatif olamayacağı, sosyalist sistemin başarısızlığının sosyalizmin başarısızlığı sayılmayacağı gerçeğini vurguladılar.

PSKT'nin mesajı

FRANSIZ KOMÜNİST PARTİSİ MERKEZ KOMİTESİ'NE

Değerli yoldaşlar,

FKP'nin 27. Kongresi için gönderdiğiniz çağrıyı aldık. Kongreye katılmaktan kıvanç duyacağız.

Yoldaşlar, Kongrenizin toplandığı şu dönem gerçekten de ilginçtir. Bir yanda insanlık artık savaşın sınırına geldi. Uygarlığın vardığı gelişme düzeyi, sağduyu, artık savaş dönemini kapamayı gerekli kılıyor. Dünyamızın bir barış çağının eşliğinde olduğunu gösteren önemli gelişme ve kanıtlar var. Bu sevindiricidir.

Diğer yandan yıkıcı silahlar hala duruyor, yenileri yapılıyor. Dünyanın birçok yöresinde savaş ocakları sürüyor. Körfez Bölgesindeki gerilim ise, insanlık için çok daha büyük çapta savaş tehlikesinin sürmekte olduğunu güncel bir örneği. Dünyamızda çözülmemiş ulusal sorunlar, acı çeken halklar var; insanlığın büyük bir bölümü yoksulluk içinde yaşıyor; aç ve eğitimsiz. Çevre oburca kirleniyor, doğal denge tehlikeli biçimde bozuluyor. Ve geçmişin sömürüye, eşitsizliğe dayanan dünyası hala sürüyor. Öyle olunca da, "geçmişin güçleriyle yeni bir dünyanın kurulması için mücadele eden güçler arasındaki kavga" da elbet sürüyor, sürecektir. İnsanın insanı sömürmediği, ulusal baskının olmadığı, bencil çıkarlar uğruna çevrenin bozulmadığı, barışçı, aydınlık bir dünya, hiç kuşku yok sosyalizmin dünyasıdır.

Ama ne ilginçtir ki, tam da böylesi bir dönemde, uluslararası sosyalist hareket önemli bir bunalım geçirmektedir. Sistemin karşılaştığı kimi sorun ve güçlükler, kimi çevrelerde bir karamsarlığa ve geriye dönüşe yol açıyor. Kapitalizmin sözcüleri, buna bakarak kendi adaletsiz sistemleri konusunda yeniden umutlara kapıldılar ve propagandalarına hız verdiler.

Açık ki bu durum -dünyamızın gerek duyduğu gelişme doğrultusu ile bu gelişmeyi sağlayacak güçlerin bunalımı- bir çelişkidir. Ama sosyalizm bakımından bu gerilemenin geçici olduğundan kuşkuymuz yok. Süreç bu çelişkiyi çözecektir. Tarihte devrim dönemlerini geçmişin restorasyonuna yönelik gericilik dönemlerinin izlediği çok görülmüştür ve bunun en somut örneği Büyük Fransız Devrimi'ni izleyen Restorasyon dönemidir.

Böyle dönemler aynı zamanda devrimciler için denek taşıdır. Bizce sorun şudur: Gericilik rüzgarlarına kapılıp sosyalizmden yüz çevirme mi, yoksa, haklıya, iyiye, güzele duyulan inançla sosyalizmin sancağını yukarıda tutmak mı? Dönemlerle gerçek devrimcileri ayıracak olan işte budur.

Devrimci Partilerin yenilenmeye ihtiyaçları var. Yığınlarla kaynaşmaya, onların güvenini kazanmaya, gelişkin demokratik ilişkilere gerek var. Onlar kitlelerin karşısına daha gerçekçi, yaratıcı politikalar koymak zorundalar. Ama bu devrimci geçmiş, sosyalizmin temel değerlerini reddederek değil, aksine bu değerlere dayanarak yapılabilir.

Partimizin 27. Kongresi işte böyle fırtınalı, puslu bir dönemde toplanıyor. FKP, Fransız halkının ve işçi sınıfının zengin devrimci geleneğinin mirasçısıdır, onurlu bir geçmişe sahiptir. İnanıyoruz ki bu kongrede, tüm uluslararası sosyalist hareket için değerli, ışık tutucu kararlara varacaktır.

Biz, ülkesi birkaç devlet arasında bölünmüş, en temel haklardan yoksun, varolma kavgası veren bir halkın evlatlarıyız. PSKT ulusal kurtuluş ve sosyalizm için mücadele ediyor. FKP ile Partimiz arasındaki dostluğa, dayanışmaya büyük değer veriyoruz.

Kongrenize en içten dayanışma duygularımızı iletir, başarılar dilerim.

10 Kasım 1990

Kemal Burkay

Türkiye Kürdistanı Sosyalist Partisi

(PSKT)

Genel Sekreter

İKİ OZAN-ÜÇ DESTAN

2. Bölüm

BARAN

Yazımın birinci bölümünün girişinde **Özgürlük Yolu Yayınları** arasında çıkan üç destan (Cemşit Mar'ın iki destanı ile Rojvanê Civan'ın Şeyh Said İsyanı destanı) topluca ele almış, ancak sözkonusu bölümde asıl olarak C. Mar'ın iki kitabı üzerinde durmuştum. Bu bölümde ise Rojvanê Civan'ın **Şeyh Said İsyanı** destanından söz edeceğim.

Birinci bölümde de belirttiğim gibi, destan, işlediği tarihsel konunun, Şeyh Said İsyanı'nın derli toplu bir öyküsünü veriyor. Okuyucu, şiirsel bir anlatım içinde de, belki, aynı konuyu ele alan herhangi bir düzyazının verilebileceğinden daha iyi biçimde, olayların gelişimini baştan sona izleyebiliyor. Ama destan, bundan öte, şiirsel bir değer taşıyor.

Başta da söylemişim, "Rojvanê Civan" adı, ozanın, bu destan için kullandığı takma bir ad. Şu anda ülkede olan, bu nedenle de gerçek adını veremediğimiz ozanla ilgili olarak şunu söyleyelim ki, oldukça genç ve 12 Eylül döneminde ürün veren, adını duyuran ozanlardan biri. 12 Eylül, bu acılı dönem, araştırma, roman, hikaye, şiir ve resim alanında yeni yeni kişilerin öne çıkmasına yol açtı; bunlar yaşadığımız dönemin tanıklarındır. Kürt ve Türk halklarının en iyi değerlerine saldıran, kırıp döken bu faşist rejim, aynı zamanda, istemeden de olsa, halkın bağrında yeni yeni filizlerin boyvermesine yolaçtı. Onlara acının çiçekleri de diyebiliriz.

Ne yazık ki, Cemşit Mar gibi, Rojvanê Civan'ın da diğer eserlerinden okuyucuya söz edemiyoruz. Ama belki bir gün bu engel de aşılır. Belki aradaki duvarlar yıkılır da yurt dışında basılan eserler yurt içine rahatça ulaşır. Belki şiirleri, sözleri ve düşünceleri yüzünden insanların zindanlara atılması, ürkmesi için neden kalmaz.. Belki o günler uzak değil..

Rojvanê Civan yetenekli bir genç ozan. Şiirlerinde atak ve coşkulu bir kişiliği görmek zor değil. Şiirde yer yer iyi bir düzeye ulaşıyor. Ama yer yer de, kendini yeterince yormadığı, şiiri işlemediği, ham bıraktığı görülüyor. Duygu zenginliği, coşku ve bir bütün olarak yaratıcı yetenek, bir ozan için zorunludur. Ne var ki, iyi bir şiir ustası için bir başına bunlar yetmiyor. Ustalık, her işte olduğu gibi şiirde de sabrı, zamanı, özverili emeği gerektiriyor.

R. Civan'ın destanında, özellikle öykünün verildiği bölümlerde şiir zayıf kalıyor. Ozan bu bölümleri yeterince işleyip arındırmamış. Bunun yanı sıra, yer yer, yanlış anlamaya yol açacak kimi anlatım biçimleri de var. Örneğin, "Genç Türk devleti"nden söz edilirken (s. 7) şöyle deniyor:

Unutulmuştur Lozan

Zulada kabaran sancı Kürdistan unutulmuş...

Kanımcı burada Lozan yerine Sevr uygun düşerdi. Çünkü Lozan'ın kendisi zaten Kürdistan'ın unutulmasıydı.

Kürt halkından söz ederken bir yerde şöyle deniyor (s.12):

*Kaç mevsimdir dağlardan taşı öfkemiz
Yalanlarla savruldu sesimiz*

Burda "sesin yalanlarla savrulması" iyi bir izlenim bırakmıyor. Haklı bir ses için bu tür bir anlatım hiç uygun düşmüyor. Besbelli ozanın amacı bu değil, ama "sesimiz" in yanına koyan "yalan" sözü kötü bir imaj yaratı-

yor.

Ankara hükümeti

Tükürülmüş uykularında

Xormek aşiretine yem atınca (s. 11)

Burada "uyku" sözü herhalde Ankara hükümeti için değil, Xormek aşireti için söylenmiştir. Çünkü uyku birincisinden çok, onun aldattığı ikincisine yaraşır. Ancak "tükürülmüş uyku" tanımlaması neyi anlatıyor? Kanımcı yerini bulamayan, neyi anlattığı belirsiz olan bir terkip..

Sayfa 10'da şöyle bir ifade:

Artık hem bıçak dayanmış kemiğe

Hem de kemik bıçağa

İkinci mısradaki gereksiz bir tekrar oluyor, anlatıma yeni bir şey katmıyor.

Aynı sayfada, Şeyh Said'in anlatıldığı bölümde şöyle bir mısra:

O ki bir aşka murdar bir hayat seçmiş

Bu bölümde, "aşka murdar bir hayat seçme" ifadesi, hiç de iyi bir izlenim yaratmıyor. Elbet, ozanın amacı yine o değil, ama sözkonusu aşkla (ki bu, besbelli, Kürdistan'la ilgilidir) kurulan "murdar bir hayat" bağlantısı son derece yanlış bir seçim değil mi?

Özetle, söylemek istediğim şu: Rojvanê Civan benzetmelerde yeterince dikkatli, anlatımında yeterince özenli değil. Şiirde, yüze vuran ve kağıt üstüne dökülen ilk coşkunun, düşüncenin ürünlerini sonradan özenle gözden geçirmek, arındırmak, tamamlamak gerekir. Rojvanê Civan bunu yapabilirse, şiirini gereksiz tekrarlardan, yersiz benzetmelerden, zorlamalardan kurtaracak ve kuşku yok, daha nitelikli bir şiire ulaşacaktır.

Bu kusurlara karşın, o, şiirinde yer yer iyi bir düzeye ulaşıyor. Bu bölümlerde güçlü vurgular, zengin imajlar uyumlu bir bütünlüğe varıyor ve onun şiirini ortaya koyuyor.

*Şeyh Said söndürmek için Piran'da tutuşan alevi
Genç ilçesine gitti*

derken, yine pek de yerini bulmayan bir anlatım sözkonusu. Bir ayaklanmanın liderine tutuşan alevi söndürme rolünü vermek hoş kaçmıyor. Elbet, bununla ayaklanmanın hazırlıklar tamamlanmadan başladığı ve Şeyh Said'in bunu önlemeye çalıştığı söylenmek isteniyor. Ne var ki bunu, daha başka türlü söylemek pekala mümkündü. Nitekim bu sözleri izleyen mısralarda bu yapıyor:

*Oysa daha isyanın ağacında meyveler olgun değil
Tomurcuklar bile gençti*

Lakin vakit çok erken geldi

Ozan, ayaklanmanın bu zamansız patlayışını önleyemeyen Şeyh Said'in, onun başına geçtiğini belirtiyor ve düşüncelerini şöyle dile getiriyor:

-Ardımda yaban gülleri

Artık soğuşun kuşları tanısın beni

Poyraz kefen olsun bana, gökyüzü toprak

Ya ölünür ya kalınır bilmem ki...

Şubat 1925'te Piran'da patlayan silahların ardından Kürdistan'ın dörtbir yanında ayağa kalkan Kürt halkının amaçları belliydi: Kendi ülkesinde özgürce, onurluca yaşamak, kölelik zincirlerini parçalayıp atmak.

-Biz hiç özgür olmadık
Şarkılarımız ve çocuklarımızla
Ağrılarımız ve ağıtlarımızla
Kadınlarımız ve atlarımızla

Sustuk

kabardık

ve sessiz kanadık

Yıkılmaz bir onur taşıdık

tekin yaşadık

Yıldızlarımız ve dağlarımızla

Ayaklanmanın yayılışı şöyle anlatılıyor:

Şeyh Said yedi bin yiğitle

Hükmetti Çapakçur'a

Alıp tehditi altına tüm Harput'u

Berber gürlediler

İsyan başarıyla sürerken

Gül gibi güleçtiler

Sonra alındı Silvan, Bulanık, Varto

Bitlis'te hapisanelere kadar indiler

Azadi liderlerini azad eyleyip Bitlis'te

Yürüdüler...

Ellerde çifte mavzerler

Kürdistan'da kandan göller

Sonra Palu istikametinden

Malazgirt'e ve Piran'a geçtiler

Ve girildi Malatya'dan

Pötürge ve Çemişgezek

Silindi Misaki Milli sınırlarından

Sonra salınıp Siverek ovasından

Yürüdüler

Elazığ'da kaçarken vali açıldı hapisaneler

Özgürlüğe kavuşan Kürtler

Gül gibi güleçtiler

Ancak yükselen direniş Diyarbakır önünde ilk ciddi kaybını verdi ve kent ele geçirilemedi. Surlardan sızan 150 yiğit dövüşerek öldüler. Bunu şöyle anlatıyor ozan:

Kan utandı kızılığından

Dicle sesinden

Karacadağ utandı yüceliğinden

Ölüm dedi ben ne haksız yerdeyim

Ben dedim Kürdüm

Dağlanmış türküm

Bir ağırlı ezgideyim

Toprağıma

Toprağıma düşmedeyim...

Ey bizsiz yazılamayan tarih

Orada

Ayıışığı

Yansırken

Tenimize

Ve

Terimize

Kavlimizce

Ve

Kavgamızca

Güzeldik...

Sömürgecilerin üstün güçleri karşısında geri çekiliş söyle anlatıyor ozan:

Önce kırlara, dağlara kaldık

Yağmurlar gibi ayrı ve hep birlikte çok

Kartal yavruları gibi ölümlü

Ve toprağımız gibi darmadağındık

Kırıldık

Ey can kırıldık

Sömürgeci güçlerin giriştiği soykırımı şöyle anlatıyor

ozan:

O ne barbar bir el ki böyle hayatı kül eden

Geriye bir tanık gökyüzü kalmış

Bir de insan ölümlerine basarak çıktıkları

Kanlı merdiven...

Şeyh Said'in esir alınışını şu dizelerle anlatıyor:

Esir alındı Şeyh Said

Sevdası bir güvercin kadar sıcak.

Ve elbet anladılar ve tüm dünya anlayacak

Bu halk susmaktansa ölür ve esir alınır ancak

Kürt tutsakların, **İstiklal Mahkemesi** karşısında "kav-gaya ve ömre dair" söylediklerinden işte bir örnek:

-Ömrünüz

Barbar!..

Ömrümüz

Yaban, asi

Ve cesur

Kavgada, halayda mert

Boranda yaralıdır...

Ozan, yenilgiye ve kırığa karşılık, darağacına onurla yürüyen Şeyh Said'in ağızından umudu ve inancı şöyle dile getirir:

Ben ki kan kaldım

Savruldu göklere ateşimin şavkı

Kül kaldım

Sonra açılıp kışların ortasında

gül kaldım ey

gül

kaldım..

O

Gülü

Koklamaktan

Sulamaktan

Korkmayın...

Evet, en iyisi destanın tümünü okumak. Cemşit Mar'ın her iki destanı gibi, Rojvanê Civan'ın bu destanını da okurlara salık veririm: Elinizin altında olmalı o. Bir Kürt ozanının, Şeyh Said ayaklanması ile ilgili yazdığı bu destan yürekten kopup gelen bir çığıktır, bir ağıttır, bir tür-küdüdür. Şöyle başlıyor ve şöyle bitiyor o:

Biz ki

Diri

Diri

Tarihin

Gizinde

Kefenlendik

Ey

Kaç

Yüzyıldır

İz

Süren

Mülteci

Kimlik...

Bu mülteci kimlik, bu öfke, bu acı, bu hasret daha çok sürecek mi dersiniz?

DGM'ler Basına Ceza Bıçmeye Devam Ediyor

YAZAR MEHMET BAYRAK ve DENG DERGİSİ SORUMLU MÜDÜRÜ KAMIL ERMİŞ 6 YIL 3 AYA MAHKUM EDİLDİLER

12 Eylül faşizminin topluma hediyelerinden biri olan Devlet Güvenlik Mahkemeleri basına ceza bıçmeye devam ediyor. Son olarak Ankara DGM, **Özgür Gelecek** dergisi hakkındaki pek çok davadan birini sonuçlandırdı ve derginin sahibi **Mehmet Bayrak**'ı 6 yıl 3 aya, sorumlu müdür **Bekir Kesen**'i ise 18 yıl hapis cezası karşılığı 34 milyon lira para cezasına mahkum etti.

Böylesi ağır bir mahkumiyete yolaçan yazı ise bir okuyucu mektubudur. Mahkeme, bundan dolayı sorumlu müdürü mahkum etmekle yetinmemiş, cezai sorumluluğu olmadığı halde, derginin sahibi Mehmet Bayrak'ı da cezalandırmıştır.

Özgür Gelecek dergisi üzerindeki baskılardan daha önce de Riya Azadi'de söz etmiştik. Bu aylık dergi iki yıl kadar önce Ankara'da yayın hayatına başladı ve başından itibaren, faşistlikleri ile ün salmış olan Ankara DGM savcılarının saldırılarına hedef oldu. Büro baskınları, tutuklamalar ve işkenceler birbirini izledi. Ankara kapalı cezaevinde tutuklu oldukları bir dönemde politik tutuklular toplu dayaktan geçirildiler. Faşist yöneticiler saldırı timine özellikle Mehmet Bayrak'ı hedef gösterdiler, "işte bizimle uğraşan gazetecilerden biri!" dediler. Bayrak bu saldırı sırasında ağır yaralandı ve yaşam tehlike-

si atlattı.

Amaçları dergiyi susturmaktı. DGM savcıları, Mehmet Bayrak'ın yüzüne açık açık: "Böyle bir dergiyi çıkarma!" dediler. Bayrak ise tüm baskı ve tehditlere boyun eğmedi. Özgür Gelecek dergisine yapılan ağır baskılar uluslararası kamuoyunda yankılar uyandırdı. Uluslararası Af Örgütü'nün, Uluslararası PEN Klübünün ve çeşitli politik çevrelerin tepkileri üzerine Bayrak ve arkadaşlarını salıvermek zorunda kaldılar; ancak baskılar sona ermedi.

Dergi'nin yıldırımları bunca üzerine çekmesinin nedeni, Kürt sorununu tartışma gündemine getirmesi, baskıları eleştirmesi ve çözüm için gerçekçi politikalar önermesiydi. Kullanılan dil ve terminoloji yumuşak olduğu halde, düşünceye düşman rejim buna katlanamadı. Fiziki terörün, tutuklama ve işkencenin yanısıra, her yeni çıkan sayıyı izleyen toplama kararları ve dağıtım engellemeleriyle onu mali bakımdan bunalıttı. Bu durumda Dergi, bir yıl kadar önce yayınına ara vermek zorunda kaldı. İkisi çift sayı olmak üzere, topu topu sekiz sayı çıkabilmişti.

Yayın durdu, ama davalar süregeldi. Son mahkumiyet kararı çıktığı zaman, Mehmet Bayrak, DENG'le ve genel olarak Kürt basını ile da-

yanışma için düzenlenen toplantılara katılmak üzere yurt dışında bulunuyordu. Bayrak, bu toplantılarda yaptığı konuşmalarda "yurda dönüp meşruiyet mücadelemizi sürdüreceğiz" dedi ve toplantılar biter bitmez de döndü.

Yine İstanbul'da yayın hayatını sürdüren DENG Dergisi de, yukarıda özetlenen baskı ve yıldırımlardan nasibini aldı, alıyor. Derginin her sayısı toplatıldı. Sahibi ve sorumlu yazışları müdürleri birçok defa gözaltına alınıp tutuklandılar. Dergide çıkan hemen hemen tüm yazılar için Devlet Güvenlik Mahkemelerinde TCK'nın 142/3-6 maddeleri uyarınca; ayrıca dergideki Kürtçe yazılardan dolayı ise, Asliye Ceza Mahkemesi'nde 2932 sayılı yasanın 4 a ve 4 b maddeleri gereği davalar açıldı.

DGM'de açılan davalardan 3. sayı ile ilgili olanı sonuçlandı ve sorumlu yazışları müdürü **Kamil Ermiş**, sözkonusu sayılardaki yazılardan ötürü 6 yıl 3 ay ağır hapis cezasına çarptırıldı. Diğer sayılarla ilgili davalar ise halen devam ediyor.

İstanbul 2. Nolu Asliye Ceza Mahkemesinde açılan davalardan ise, 1, 2, 3 ve 4. sayıyla ilgili olanlar sonuçlandı. 1. sayı ile ilgili olarak yazışları müdürü Kamil Ermiş, 1 yıl hapis; 300 bin TL ağır para cezasına; 2., 3 ve 4. sayılarla ilgili olarak da

herbirinden 1'er yıl hapis ve 600'er bin TL ağır para cezasına çarptırıldı. Hapis cezaları, toplam 9 milyon 400 bin TL para cezasına çevrildi.

Sözkonusu kararlar henüz temyiz aşamasında olduğu için Bayrak, Ermiş ve Kesen tutuklu değiller. Ancak bu kararlar ileride kesinleşebilir ve bunu başka kararlar izleyebilir. Mehmet Bayrak, Kamil Ermiş, Bekir Kesen ve daha birçok yurtsever, ilerici insanımız, düşüncelerinden dolayı zindana atılmakla yüzyüzer. Diğer yandan, yüzlerce yıla hükümlü onlarca basın mensubu, yıllardır zindandalar. Gerek onların bir an önce özgürlüklerine kavuşmaları, gerekse sömürgeci-faşist rejime yeni kurbanlar vermeme için uluslararası kamuoyunda bu rejime yönelik teşhir kampanyasını yükseltmek gerekir.

Rejim, bir yandan düşünce suçunu ortadan kaldırmak için yasalarda değişiklik yapacağını ileri sürüyor, diğer yandan insanlara düşüncelerinden dolayı ceza bıçmeye devam ediyor. Bayrak ve Kesen ile ilgili son karar onun ikiyüzlülüğünün yeni bir örneğidir. Demokراسi sözü bu rejimin sorumlularının dilinde gülünç kaçmaktadır. Gerçekte Özal rejimi demokrasinin önündeki en baş engellerden biridir. O, 12 Eylül faşizmini sivil kılıf altında pervasızca sürdürüyor.

KÜRT SORUNUNU...

(Baştarafı 28. sayfada)

şan, baş eğmeyen 30 milyonluk ko-
ca bir ulusun ve Fransa büyüklüğün-
deki bir ülkenin sorunudur.

Kürdistan sorunu çözülmedikçe
bölgeye barış gelemeyiz. Bu sorun
çözülmedikçe, yara işleyecek, hem
bölge, hem dünya bundan acı çeke-
cektir.

Bir ulusa karşı işlenen bu cinayet
karşısında susmak, suçun günahını
paylaşmaktır.

Avrupa Konseyi'ne, Helsinki Söz-
leşmesi'ne, Lozan konferansı'na ve
öteki uluslararası anlaşma ve söz-
leşmelere taraf olan ülkelerin ise,
Kürdistan'da olup bitenler karşısın-
da sorumluluğu daha büyüktür.
Türk devletinin yaptıkları karşısında
susmamak, onu mahkum etmek,
sözkonusu taraf ülkeler için daha da
ciddi bir hukuki ve ahlaki görevdir.

Sizi, Kürt halkının dramı karşısın-
da sesinizi yükseltmeye çağırıyoruz.

Türk devletinin Kürdistan'daki ter-
rörüne hayır!

İlerde toplanacak bir Ortadoğu
Barış Konferansı'nın gündemine
Kürt sorunu da alınmalı ve bu soru-
na da, ulusların kendi kaderini tayin
hakkı, eşitlik, özgürlük temelinde ba-
rişçi bir çözüm bulunmalıdır.

Kemal Burkey
PSKT Genel Sekreteri
Kasım-1990

KONTR-GERİLLA..

(Baştarafı 8. sayfada)

büyütülmesi ve bir kısım yurttaşların
ve toplum kesimlerinin inanç ve dü-
şüncelerine baskıyı daha da arttırıcı
yöndeki uygulama ve eğilimlere
karşı da mücadele ederiz.

Diğer yandan, bugün Türkiye'de,
kimi kesimlerin, bir yandan "irtica"
yaygarası yaparak, diğer yanda ter-
rörü bizzat kışkırtıp, provokasyon
yaratıp bunu dinçi kesimlere mal et-
me ve böylece toplumu bir kez daha
terörize etme, aldatma, yeni darbe-
ler için ortamı olgunlaştırma çabala-
rına dikkat etmek gerekir. Bu tür
oyunlar elbirliğiyle teşhir edilmeli ve
bozulmalı.

Diğer yandan, laiklik gerçek an-
lamda demokratik bir devlette ge-
çerli olabilir. Oysa bugünkü Türk
devleti sömürgeci ve faşisttir. Böy-
le bir yapıda laiklik gerçek anlamda
varolma şansına sahip değil.

Tüm genel toplumsal sorunların
çözümü birbirine bağlı. Demokratik
bir toplumun gerçekleştirilmesi, ter-
rörü önlemenin de, laikliğin de gü-

TÜRKİYE'NİN BAŞVURUSU

23 Ağustos 1990 tarihli ve
JJ22430 Sayılı Mektuba ek
(Orijinali İngilizcedir)

Avrupa Konseyi
Türkiye Daimi temsilciliği

AVRUPA İNSAN HAKLARI SÖZLEŞMESİ 15. MADDESİNE UYGUN OLARAK ASKIYA ALMA BİLDİRİMİ

1. Türkiye Cumhuriyeti'nin ulusal güvenliği, Güneydoğu Anado-
lu'da son aylarda gerek genişlik, gerekse yoğunluk bakımından gi-
derek artan (olaylar nedeniyle) tehdit altındadır. (Bu olaylar),
Sözleşme'nin (Avrupa Konvansiyonu) 15. maddesince belirlenen an-
lamda, ulusal yaşam için tehdit edici bir boyuta varmıştır.

1989 yılında 136 sivil ve 153 güvenlik görevlisi, kısmen dış üsler-
den hareket eden teröristlerin eylemleri sonucu öldürüldü. Yalnızca
1990 başından bu yana öldürülenlerin sayısı 125 sivil ve 96 güven-
lik görevlisidir.

2. Ulusal güvenliğe yönelen tehdit esas olarak Güneydoğu Ana-
dolu illerinde (*), kısmen de bitişik illerde meydana gelmektedir.

3. Terörist eylemlerin yoğunluğu ve çeşitliliği yüzünden ve bu ey-
lemlerle başa çıkabilmek için, hükümet yalnızca güvenlik güçlerini
kullanmakla yetinemez; o, aynı zamanda, bir bölümüyle Türkiye
Cumhuriyeti'nin diğer bölgelerinden, hatta yurt dışından kaynakla-
nıp kamuoyunu yanlış bilgilendirmeye yönelik zararlı bir kampanyayla
ve sendikal hakların kötüye kullanılışı ile mücadeleye uygun adımları
atmaktadır.

4. Son olarak, Türk hükümeti, Türk Anayasası'nın 121. Maddesi-
ne uygun biçimde, 10 Mayıs 1990 tarihli 424 ve 425 sayılı kanun kuv-
vetinde kararnameleri çıkardı. Bu kararnameler, bir yönüyle, İnsan
Hakları ve Temel Özgürlükleri için Avrupa Sözleşmesi'nin 5, 6, 8,
10, 11 ve 13. maddelerinde yazılı hakların askıya alınması sonucunu
verebilirler. Sözkonusu yeni tedbirlerin tamamlayıcı bir özeti ekte
sunulmuştur. Bunların Türk anayasasına uygun olup olmadığı
sorunu, şu anda Türkiye Anayasa Mahkemesince incelenmektedir.

5. Sözkonusu tedbirler gündemden kalktığı zaman, Türk Hükümeti,
durumu Avrupa Konseyi Genel Sekreterliği'ne bildirecektir.

6. Bu bildirim, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi 15. Maddesinin
gereği olarak yapıldı.

(*) Sözkonusu iller şunlardır: Elazığ, Bingöl, Tunceli, Van, Diyarba-
kır, Mardin, Siirt, Hakkari, Batman, Şırnak.

vencesidir. Bunun için de bugünkü
faşist ve militarist yapıyı dağıtmak
gerekir. Düşünce, söz, basın, örgüt-
lenme ve inanç özgürlüğü üzerinde-
ki hertürlü baskıya ve bu özgürlükle-
rin kullanılmasında hertürlü eşitsiz-
liğe son verilmeli. Kürt halkı üzerin-
deki baskı ve zulüm son bulmalı,
halkımız kaderini özgürce belirle-
melidir.

Uluslararası düzeydeki son değiş-
melerden ve Batı ülkelerindeki açık-

lamalardan sonra, Türkiye'de de
yeniden gündeme gelen Kontr-
gerilla örgütünün ise biran önce da-
ğıtılması, bu örgütün cinayet ve pro-
vokasyonlarının açığa kavuşturul-
ması ve sorumlularından hesap so-
rulması için çaba gösterilmeli. Bu
çabalar bugünkü koşullarda tümüyle
sonuç vermese bile, en azından
konunun kamuoyuna mal edilmesi
ve yeni komplo ve provokasyonların
boşa çıkarılabilmesi için yararlıdır.

KÖRFEZ KRİZİ

(Baştarafı 3. sayfada)

le yüzyüzedir. Yine son yıllarda ortaya çıkan değişim rüzgarlarının, bu gelişmelerin de etkisiyle hızlanarak bölgedeki gerici rejimleri şu veya bu yönde köşeye sıkıştırması ihtimali de küçümsenir gibi değil. Nitekim bundan kısa bir süre önce Suudi Arabistan'da kadınlar araba kullanma hakkı elde edebilmek için gösteri yaptılar. Kuşkusuz burada asıl önemli olan araba kullanma hakkının elde edilmesi değil, insanların, üstelik de kadınların bir hak için Suudi ülkesinde gösteri yapmalarıdır. Bunun hemen ardından krallığın, demokratik hakların genişletileceği yolunda vaadde bulunması ve bu yönden hazırlık yapılmakta olduğunu duyurması, suyun başını tutanların gelişmelerden nasıl korktuklarının bir göstergesidir.

Türkiye'de ise Özal ABD ile uyum içerisinde ve çıkacak bir savaşa katılmayı planlıyor. Ne var ki burjuvazinin tümü aynı görüşlere sahip değil. SHP, DYP ve DSP gibi düzen partileri, açıkça savaşa karşı çıkmaktalar. Onların, örneğin bir Kıbrıs sorusunda olduğu gibi ortak bir "ulusal politika" oluşturamamaları ve bunu kamuoyuna duyuramaları ise elbet savaş çığırıklığı yapanların işini güçleştiren bir durumdur. Kaldı ki bu yöndeki görüş ayrılıkları, devleti yöneten kadrolar arasında, bizzat hükümet içerisinde de mevcuttur. Dışişleri Bakanı ile Milli Savunma Bakanlarının ardından Genelkurmay Başkanı Torumtay'ın istifa etmesi var olan görüş ayrılıklarının derinliğini göstermek bakımından ilginç örneklerdir. Gerçi bu istifalar, sırf Körfez'de çıkacak bir savaşa girip girmeme konusuna bağlanamaz ama, bunun payını da küçümsemek gerekir. Aralarında Saddam rejiminin değerlendirilmesi ve bazı diğer konularda görüş ayrılıkları bulunsa bile, gerek Türkiyeli sol ve demokratik güçler ve gerekse Kürt yurtsever hareketi de esas olarak savaşa karşı çıkıyorlar.

Türkiye'nin fiilen katılacağı bir savaşın en ağır faturasının Kürt halkına çıkarılacağı ise açıktır. Türk ve Irak ordusu gibi Kürt halkına düşman ırkçı-şoven iki gücün; iki katil sürüsünün Kürdistan'da karşı karşıya gelmelerinin ne anlama geldiğini halkımız çok iyi bilmektedir. Üstelik daha böyle bir savaş başlamadan da Kürt halkı, onun zararlarını büyük ölçüde görüyor. Örneğin Irak'a ambargo konması, bu ülkele bağlantıyı sağlayan yol güzergahındaki halkımızı güç duruma soktu.

KÜRTÇE KONUŞMAYA TUTUKLAMA • M. FIRATLI

İnsan Hakları Derneği'nin kongresinde Kürtçe konuşan delegeler tutuklandılar.

Rapor ve çalışmalara ilişkin eleştiri ve öneriler bölümünde Kürdistan'dan delege olarak gelen V. Aydın'ın kendi anadilinden sorunları dile getirmek istemesi üzerine salonun havası gerginleşti. İlk tepkiyi divan başkanı gösterdi. Delegenin Kürtçe konuşmasına pek kızan "aydın-demokrat" yaftalı Av. Halit Çelenk oturuma 15 dakika ara vererek tepkisini gösterdi. Bu tutumu aynı zamanda bazı duyarlı çevrelerin harekete geçmesi için de bir uyarı oldu. Nitekim bu gelişmenin hemen

ardından polis adı geçen delegeyi gözaltına almaya yeltendi. Salondekilerin tepkisi üzerine polis kongrenin dağılmasını bekledi.

Kongre dağıldıktan sonra polis V. Aydın'ı ve onlara tercümanlık yapan A. Zeki Okçuoğlu ile Av. M. Özer'i gözaltına aldı. 28 Ekim 1990 günü DGM'de yapılan duruşmada ise "milli duyguları zayıflatmak ve ırkçılık propagandası yapmak" savıyla V. Aydın ve Av. Z. Okçuoğlu tutuklandılar.

Türkiye ve Kürdistan'da insan haklarının korunması için ciddi bir çaba gösteren İHD gibi saygın bir

Oteller, lokantalar, benzin istasyonları vb. işlemez duruma düştüler, ilçelerde, kentlerde ticaret hayatı daha da durgunlaştı. Beri taraftan Türkiye İkinci Ordu'nun geri kalan birliklerini de Kürdistan'a taşıdı, güvenlik güçlerinin halka yönelik baskıları daha da yoğunlaştı, devletin sürgüne yönelik çabaları hız kazandı. Kaldı ki Özal ve takımı, savaşın yaratacağı uygun ortamdan yararlanmak suretiyle, Kürdistan için ötedenberi planlanan politikaları daha geniş boyutlu olarak hayata geçirmek için pusuda bekliyorlar. Bunlar daha ileri derecede sürgünler, yeniden geniş tutuklamalar ve öteki baskı yöntemleridir.

Şu da var ki, Türkiye'nin Kürt halkından ve onun mücadelesinden duyduğu korku, sırf işgal altında tuttuğu Kürdistan parçasındakiyle sınırlı değil. Türk yöneticileri, Saddam rejiminin devrilmesinden sonra Irak Kürdistanı halkımızın bazı ileri haklar elde etmesinden, Kürt yurtsever güçlerinin orada daha fazla etkinlik kazanmalarından rahatsızlar. Bu, onların uykusunu kaçırın bir durumdur. Özal alçağının, özellikle de yabancı basınla yaptığı görüşmelerde sık sık bu noktayı vurgulaması ve böyle bir duruma izin vermeyeceklerini açıklaması boşuna değil. Bu nedenle de Körfez krizinin başlangıcından buyana Türk yönetiminin ABD ile yaptığı ikili görüşmelerin ana konularından birini sürekli bu sorun teşkil etmektedir. Özal, bundan bir süre önce İran'a yaptığı gezide Devlet Başkanı Rafsancani ile de aynı konuyu görüştü. Burjuva başının bir bölümü bile Rafsancani ile Özal'ın Kürdistan'ı konuştuklarını açık-seçik yazdı. Ardından ikisinin

de Irak Kürdistanı halkımıza karşı düşmanlıkta tam bir görüş birliği içerisinde oldukları kendi açıklamalarıyla açığa çıktı. İran'ın, Suriye'nin de aynı görüşte olduğu yolunda Türkiye'ye güvence verdiği söylendi.

Görülüyor ki Saddam'ın Kuveyt'i işgal etmesi ve bölgede krizin derinleşmesi, Kürt sorununu daha büyük oranda güncelleştiriyor. Ülkemizi işgal altında tutan sömürgeci devletler, halkımızın herhangi bir biçim altında özgürlüğe kavuşmasını, hatta ona yaklaşmasını engelleme yolunda rahatça anlaşabiliyor ve hatta ortaklaşa planlar yapıyorlar. Ne yazık ki düşmanın bu açık işbirliğine karşın, değişik parçalardan Kürt yurtsever örgütleri arasında yeter bir dayanışma ve diyalog yok. Onlar, seslerini uluslararası kamuoyuna daha etkin şekilde duyuracak, bazı çalışmaları birlikte koordine edecek bir birlikten yoksunlar. Oysa Kürt halkı bakımından tehlike son derece büyüktür. Halkımız emperyalistlerle bölgedeki sömürgeci güçlerin çıkarları uğruna kendisini bir anda ateşçemberi içerisinde bulabilir ve ülkemiz bir kez daha yakılıp yıkılma durumuyla karşı karşıya kalabilir. Bu bakımdan içeride ve dışarda kamuoyunun bilgilendirilmesi ve harekete geçirilmesi büyük öneme sahiptir. Öte yandan toplanması düşünülen bir "Ortadoğu barış Konferansı" için önerici olanların, Kürt halkını bir kez daha unuttukları ve onun durumunu gözönüne almadıkları da bilinmeyen bir şey değil. Yine bu konuda da Kürt yurtsever güçlerine büyük görevler düşüyor. Bir biriyle bağlantılı her iki alanda etkin çalışmalara gerek sinme var. Bunun için gecikmeden kolları sıvamak gerekiyor.

derneğin kongresinde divan başkanlığına insan haklarına gerçekten saygılı birinin getirilmemiş olması bir olumsuzluk. Bay Çelenk kişinin kendi diliyle düşüncelerini dile getirmeyi en temel hak olarak algılamıyor demek ki, ne demeli?

Ve bu uygulamalar tam da iktidar ve muhalefetin koro halinde "Kürtçe konuşmak yasak değildir. Herkes kendi dilini konuşma hakkına sahiptir." gibi demagojilerin yapıldığı bir dönemde oluyor. Bu da denilen sözlerin ne denli gayri ciddi, gerçeklerden uzak ve iki yüzlüce bir tutum olduğunu gösteriyor.

Bu tekil bir olay olmayıp halkımızın hergün karşılaştığı binlerce uygulamalardan sadece biridir.

Kürtçe konuşmak, Kürtçe yayın yapmak, Kürtçe müzik dinlemek yasak ve bunları yapanlar ise ağır cezalara çarptırılıyor.

Bugün de Kürdistan'da devlet terörü artarak sürüyor. Köyler yakılıp yıkılıyor, insanlar tarlasında, evinde ya da ibadetinde iken kurşuna diziliyor. Devlet teröründen dolayı 2 milyondan fazla kişi yerini yurdunu terketmek, yadellere gitmek zorunda bırakıldı. Bu göç hala sürmektedir. Devletin planlı ve bilinçlice uyguladığı bu terör yöntemleri insansız bir ülkeyi amaçlıyor. Özellikle Nisan 1990'da çıkarılan 413 sayılı terör ve sansür yasası Bölge Valisi'ne Kürdistan'da katliam ve sürgün dahil birçok yetkiyi veriyor.

Kürt halkı üzerinde yıllardır sömürgeci baskı-sömürü düzeni sürdürülmekte ve sıradan bir demokratik hak isteğine dahi kan ve ateşle karşılık verilmektedir.

Halkımızın diline, kültürüne, folklorüne yasaklar konarak, tarihimizi çarpıtarak, Kürdistan'daki sanat eserlerini tahrip ederek, halkımızı kimliksiz bırakmak, onun ulusal bir kategori olarak gelişmesini engellemek istemektedirler.

Ancak unutulmamalıdır ki bu türden sömürgeci baskı ve zulüm ilk değildir. Onlarca yıldır ki halkımız zorbalık ve haydutluğun her türlü-süyle mücadele ederek günümüze kadar geldi.

Tüm şoven ırkçı kafalar şu gerçeği bilmek zorundadırlar ki Kürt ve Kürdistan sorunu adil bir çözüme ulaşmadıkça Türkiye'de barıştan sözemenin, yanyana kardeşçe yaşamının şansı yoktur.

Kürt ve Kürdistan sorunu Türkiye'de demokrasi sorununun temel halkasıdır. Bu halkanın üzerinden atlanarak, onu görmezden gelerek Kürt halkını baskı altında tutarak,

onun demokratik haklarına sırt dönülerek Türkiye'de demokrasi kurulamaz. Varolan nispi demokrasi de her an askeri kuşatma altında olur.

Kendilerine devrimci-demokrat diyen kesimlerin de şunu belmesi gerekir ki, Türkiye Kürdistanı'nda 15 milyonu bulan Kürt halkı vardır. Onun kurtuluş ve özgürlük mücadelesini yılmadan sürdüreceğine ve tüm haklarını alana dek mücadele edeceğine kimsenin kuşkusunu olmasın.

ORTADOĞU BARIŞ..

(Baştarafı 1. sayfada)

yakar göründü. Ama yine de, bunu Körfez kriziyle birleştirmeye yanaşmıyor.

Ve böyle yapmakla ABD, gerçekten çifte standart izliyor. Bir yandan İsrail'in yıllardır süren işgali göz önünde. İsrail, işgal ettiği topraklardan çekilmesi için BM'in aldığı kararlara aldırış bile etmiyor. Ama bu yüzden kimsenin ayağa kalktığı, İsrail'e baskı yaptığı yok. Ne ambargo, ne silahlı tehdit.

Diğer yandan, bugün Irak'ın elinde ve İsrail'i tehdit etmekte olan uzun menzilli füzelerden, kimyasal silahlardan söz ediliyor. Savaş çıkarsın ya da çıkmazın, Irak'ın durumu belirlenirken bütün bunlar gündeme gelecektir ve gelmelidir. Ama İsrail'in elinde de tüm çevreyi vurabilecek daha tehlikeli bir silah, atom bombası var. Yine bu bölgede başkalarının elinde de bu tür tehlikeli silahlar var: Örneğin Türkiye'de NATO ürünü atom başlıkları ve orta menzilli füzeler, Suriye'nin ve İran'ın elinde uzun menzilli füzeler ve kimyasal silahlar. O halde, salt Irak'ın elindeki tehlikeli silahları yok etmekle ve onun ordusunu etkisiz hale getirmekle sorun bitecek mi? Yine Irak'ın Kuveyt'ten çekilmesiyle Ortadoğu'ya barış gelecek mi? Ya Filistin ve Lübnan sorunu?

Ya kimsenin aklına gelmeyen, ya da bilmezlikten gelinen Kürdistan sorunu?

Tüm sorunları ele alacak bir Ortadoğu Konferansı isteyenler bile, Kürt sorununu ağızlarına almaktan kaçınıyorlar. Belli ki fincancı katırlarını ürkütmek istemiyorlar, ya da çıkarları öyle gerektiriyor. İyi ama, Kürt ve Kürdistan sorunu önemsiz midir? 30 milyonluk bu koca halk yıllardır savaşıyor. Bizzat Körfez krizi ile Kürt sorununun sıkı bağını, kör ve aptal olmayan herkes görüyor. Öyleyse bu suskunluk doğru mudur?

Amaç eğer gerçekten bölgeye barış getirmekse, Kürdistan sorununu

çözmeden, veya onu dışarda bırakarak barışa ulaşmak mümkün mü?

Açık ki Ortadoğu'da tüm sorunlar sıkı bir bağlantı içindedir ve barışa ulaşmak için tüm bu sorunları gündemine alacak bir Ortadoğu Konferansı'na gerek var.

Konferans, Körfez sorunuyla birlikte İsrail-Filistin ve Lübnan sorunu'nu, bunun yanısıra Kürdistan sorununu gündemine almalı ve tümü için barışçı, adil çözümler bulmalıdır.

Bu kapsamda, Filistin halkını temsil eden FKÖ ile İsrail arasında adil bir barış anlaşması imzalanmalı, bölgede Filistin devleti fiili olarak da kurulmalı.

Lübnan'dan tüm yabancı güçler çekilmeli, ülkenin egemenliği sağlanmalı;

Kürdistan'ın uluslararası sömürge yapısına son verilmeli, halkımız kendi kaderini özgürce belirlemeli.

Konferans, Irak'la birlikte bölgedeki tüm devletlerin askeri gücünü ele almalı ve AGİK benzeri bir silah ve asker indirimini sağlamalıdır;

Bölgedeki tüm atom silahları, kimyasal ve biyolojik silahlar yok edilmeli.

Ortadoğu'daki sözkonusu yeni barışçı düzenleme uluslararası güvence altına alınmalı; öyle ki saldırgan ve zorba güçler onu bozmayı göze almasın.

Uluslararası durum, günümüzde böylesi bir konferansı toplamaya ve böylesi bir çözümü ve güvenceyi sağlamaya uygundur.

Böylesi bir çözüm 30 milyonluk tutsak halkımızın kabul edebileceği bir çözümdür. Kürdistan yurtsever güçleri ulusal ve uluslararası arena da bu istemleri yükseltmelidirler.

Ortadoğu Konferansı istemi, giderek uluslararası kamuoyunda geniş destek bulmaktadır. Böyle bir konferansın gündemine Kürt sorununun da alınmasını sağlamak elbet kolay değil. Ülkemizi bölüştürmüş olan devletler buna yanaşmayacaklardır. Çıkarlarını gözetken öteki büyük güçler de, adalet ve barış duygusundan çok (böyle duygular, kişilerde olsa bile, devlet politikalarında yoktur) güç dengelerini gözetmektedirler. Bu nedenle, Kürt sorununun böylesi bir konferansın gündemine girmesini sağlamak, tüm öteki etkenlerin yanısıra, Kürt ulusal güçlerinin etkinliğine ve sağlıklı bir politika izlemeye bağlıdır. Bunun için uluslararası kamuoyunu oluşturmak gerekir ve yoğun diplomatik girişimlere gerek var. Bu girişimler yurt içinde ve dışında kitlesel eylemlerle desteklenmelidir.

Tüm engellere karşılık, Kürtler için de yeni bir tarihsel fırsat doğmuştur ve bunu en iyi biçimde değerlendirmeliyiz.

KÜRT SORUNUNU ÇÖZMENİN YOLU İNSAN HAKLARINI ASKIYA ALMAK DEĞİL, BU HAKLARI TÜMDEN TANIMAKTIR

Türk Devleti, Ağustos ayında Avrupa Konseyi'ne yaptığı bildirimde Kürdistan'daki durumu gerekçe göstererek insan haklarını tümenden askıya aldığı açıkladı. Bunun üzerine, Partimiz adına Genel Sekreter Kemal Burkay Yoldaş, Avrupa Konseyi'ne taraf olan ülkelerin devlet ve hükümet başkanlarına bir mektup yazarak Türkiye'nin tutumunu protesto etti, Kürdistan'daki durum hakkında bilgi verdi ve taraf ülkeleri görevlerini yapmaya çağırdı. Bu mektup, aynı zamanda diğer politik ve demokratik çevrelere de iletildi.

İngilizceye çevrilip iletilen mektubun Türkçesi aşağıdadır.

Sayın Bayanlar, Baylar,
Türk Hükümeti 23 Ağustos 1990'da Avrupa Konseyi'ne yaptığı bildirimde, ülkenin doğusundaki on ilde (Elazığ, Bingöl, Tunceli, Van, Diyarbakır, Mardin, Siirt, Hakkari, Batman ve Şırnak) İnsan Hakları ve Temel Özgürlükleri Avrupa Konvansiyonu'nun (sözleşmenin) 5, 6, 8, 10, 11 ve 13. maddelerinde yazılı temel hakları askıya aldığı açıklamıştır. Türk devleti, buna gerekçe olarak, bölgede yer alan silahlı eylemleri kendi ulusal güvenliği için bir tehdit olarak göstermekte ve bunun "ulusun varlığı için bir hayati tehlike olmaya doğru tırmandığını" ileri sürmektedir.

Gerçek durum nedir?

Bu illerin tümü nüfusun büyük çoğunluğunu Kürt halkının teşkil ettiği illerdir; bu bölge Kürdistan'dır.

Bölgede gerçekten de birkaç yıldan beri silahlı eylemler vardır ve gerek halktan, gerek güvenlik güçlerinden insanlar ölmektedir; ama bu, iddia edildiği gibi, Türk ulusunun güvenliği için bir tehlike midir? Onun varlığını tehdit etmekte midir?

Bu iddia tümüyle gerçek dışıdır.

Bir kez bu olaylar, tümüyle Türk devletinin politikasının bir ürünüdür. Avrupa ve dünya kamuoyu çok iyi bilmektedir ki, Kürdistan bölünmüş bir ülkedir ve en büyük parçası da Türk devletinin sınırları içindedir. Bu bölge Türkiye'nin toplam yüzölçümünün üçte birini oluşturmaktadır. Kürt halkının toplam nüfus içindeki payı da bu orandadır. Ve Türk devleti, yıllardan beri Kürt halkının en temel haklarını çiğneyerek, baskıyla, terörle Kürt halkının dilini, kültürünü, özet olarak varlığını ortadan kaldırmaya çalışmaktadır. Ortadoğu'da nüfusu 30 milyonu, Türkiye sınırları içinde ise 15 milyonu aşan koca bir ulus, göz göre göre, ortaçağlara özgü bir barbarlığın, vandalizmin hedefi olmaktadır.

Kürt halkının kendi diliyle kitaplar, gazeteler çıkarması yasaktır. Kürt dilinde bir tek okula izin verilmemektedir. Kürt diliyle türkü söylemek, hatta konuşmak bile yasaktır. Bütün bunlar suç sayılıyor ve şiddetle cezalandırılıyor. (Son olarak Ankara'da İnsan Hakları Derneği'nin kongresinde Kürtçe konuşan biri ile çevirmeni gözaltına alınıp tutuklandılar. Acaba bu kişi Kürtçe konuşmakla Türk ulusunun varlığını tehdit mi etmektedir? Türkiye hangi yüzyılda, hangi dünyada yaşıyor?)

Kürdistan'da Türk devletinin işkence ve terör çarkı geçerlidir.

Kürdistan Türk devleti tarafından en pervasız sömürgeci yöntemlerle soyulmaktadır. Bu yüzdendir ki, doğal olarak kaynakları çok zengin olan bu ülkede halkımız yoksulluk ve sefalet içinde yaşıyor.

Bütün bu uygulamalarla uluslararası hukuku, temel insan haklarını çiğneyen Türk devletidir. O, kendi varlığının temeli olan Lozan antlaşmasının hükümlerine bile aldırma-maktadır.

İşte Kürt halkını tepkiye, direnişe, isyana sevk eden bu politikadır. Hangi halk böyle bir uygulamaya evet der. Hangi halk buna isyan etmez ve isyan ettiği zaman da haklı olmaz?

Avrupa Konseyi'nin sayın üyeleri, sorumlu devlet adamları ve halklar! Bütün bunlar size yapılırsa susar mıydınız, uslu uslu boyun eğer miydiniz?

Kaldı ki bölgede yeralan sözkonusu eylemlerin pek çoğu bizzat devletin güvenlik güçleri tarafından işlenmiş ve Kürt eylemcilere mal edilmiştir. Sete ve Gerê köyü katliamları bunun örnekleridir. Türk devleti, dünya kamuoyunu aldatmak için Kürt kadın ve çocuklarını katletmekte ve başkalarına yüklemektedir.

Türk devleti hem suçludur, hem de davacı pozunda ortaya çıkmak-

ta ve kendi eylemlerinin ürünü olan bir durum nedeniyle insan haklarını askıya almaktadır. Gerçekte bu haklar yıllardan beri zaten askıdadır. Türk devleti, şimdi, körfez krizinin yarattığı dumanlı havadan yararlanarak, bu uygulamayı Avrupa Konseyi'ne haber vermekte, ona onaylatmak istemektedir.

Oysa bölgede yeralan sözkonusu olayların son bulması mümkün ve kolaydır. Yeter ki Türk devleti temel insan haklarına saygı gösterecek, Kürt halkı üzerindeki zulme ve zorbalığa son versin, Kürt halkının Türk halkıyla eşit haklara sahip olmasına razı olsun, kavga bitecektir.

Demek ki sorunu çözmenin yolu, insan haklarını daha da askıya almak değil, bu hakları tanımadır. Kürt halkı özgürlük ve eşitlik için mücadele ediyor; Türk devleti ise eşitsizliği sürdürmeye çabalyor. Barışın, demokrasinin karşısında olan Türk devletidir, onun baskıcı, terörist politikasıdır.

Aslında güvenliği ve varlığı tehlikeye olan bir ulus var, o da Kürt ulusudur. Binlerce yıllık tarihiyle, kendine özgü diliyle ve zengin kültürüyle koca bir ulus, dünyanın gözü önünde yok edilmek isteniyor. İnsanlık bu soykırım kaşısında daha ne kadar susacak?

Sayın bayanlar, baylar,

Dünya kamuoyunun ve sizin çok iyi bildiğiniz bir gerçeği uzun uzun anlatmamıza gerek yoktur. Türk devleti Birleşmiş Milletler ilkelerini, Avrupa Sözleşmesi'ni, Helsinki Nihayi Senedi'ni, bizzat Lozan Antlaşması'nı ve bir bütün olarak uluslararası hukuku kaba biçimde çiğnemekte, insanlık suçu işlemektedir.

Avrupa Konseyi ve tüm öteki uluslararası kurumlar kendisinden bunun hesabını sormalıdır. Türk devleti yargılanmalıdır.

Tüm sorumlu devlet ve hukuk adamları, barışseverler!

Ortadoğu'da yalnız bir Kuveyt sorunu, Filistin ve Lübnan sorunu yok, aynı zamanda bir Kürt sorunu var.. Bu, birkaç devlet arasında bölünmüş, en temel hakları çiğnenen, işkence gören, öldürülen, kırimdan geçirilen; aynı zamanda yıllardır özgürlüğü için yiğitçe direnen, sava-

(Devamı 25. sayfada)